

ปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในทรัพย์สินบางประเภท : กรณีศึกษารถบ้านเคลื่อนที่
(ฉบับสมบูรณ์)

นางสาวจิรัชยา ผู้พัฒน์

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565

หัวข้อเอกัตศึกษา ปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในทรัพย์สินบางประเภท
กรณีศึกษารถบ้านเคลื่อนที่

โดย นางสาวจิรัชยา ผู้พัฒน์

รหัสประจำตัว 648 01965 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา ภาษีอากร

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.ณัชพล จิตติรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ธนะศักดิ์ จรรยาพูน

ปีการศึกษา 2565

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผศ.ดร.ณัชพล จิตติรัตน์)

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ธนะศักดิ์ จรรยาพูน)

บทคัดย่อ

สิ่งปลูกสร้างได้มีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาของที่อยู่อาศัยได้มีหลากหลายมากขึ้นโดยที่อยู่อาศัยไม่จำเป็นต้องมีการปลูกสร้างลงบนที่ดิน ผังลงดิน หรือยึดติดตึกรังถาวรเสมอไป ได้แก่ รถบ้านเคลื่อนที่ (Recreational Vehicle , Mobile Home, Caravan) ที่ใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและหาประโยชน์อื่นใด จึงมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่า รถบ้านเคลื่อนที่ประเภทดังกล่าวเข้าข่ายขอบเขตตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 หรือไม่ โดยคำนึงว่า “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น” ที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ ซึ่งให้หมายความรวมถึงแพที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

เอกัตศึกษาเล่มนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงหลักการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย และการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศอังกฤษ และ มลรัฐฟลอริดา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงกฎหมายที่เกี่ยวข้องและหาจุดบกพร่องหรือข้อควรแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทย

จากการศึกษาของผู้เขียนพบปัญหาการตีความ “สิ่งปลูกสร้าง” ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่ไม่ครอบคลุมถึงยานพาหนะที่เป็นที่อยู่อาศัยมีลักษณะเคลื่อนที่ได้ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี โดยไม่สอดคล้องกับหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit Principle) และหลักความเป็นธรรม (Fairness Principle) ซึ่งขัดแย้งกับหลักการพื้นฐานของการจัดเก็บภาษีที่ดีและยังขัดต่อเจตนารมณ์ของภาษีทรัพย์สิน

ผู้เขียนมีความเห็นว่ารถบ้านเคลื่อนที่มีองค์ประกอบเป็นสิ่งปลูกสร้างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม ที่เข้าข่ายการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยพิจารณาจาก 4 องค์ประกอบเทียบเคียงได้จากแพ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

องค์ประกอบที่หนึ่ง ประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์ที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าอยู่อาศัยและใช้สอย

องค์ประกอบที่สอง ลักษณะการไม่ติดตึกรังลงบนพื้นดิน

องค์ประกอบที่สาม มีลักษณะที่สามารถการเคลื่อนที่ได้เช่นเดียวกับแพ

องค์ประกอบที่สี่ การได้รับประโยชน์จากสาธารณูปโภคและทรัพยากรในท้องถิ่นเช่นเดียวกับแพ

จากองค์ประกอบดังกล่าวทำให้ผู้เขียนมีความเห็นว่ารถบ้านเคลื่อนที่ ควรจะถือเป็น “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้” ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยมีข้อเสนอแนะให้รถบ้านเคลื่อนที่อยู่ใบบังคับต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และได้รับ

การยกเว้นจากการจัดเก็บภาษี รถบ้านเคลื่อนที่ทุกชนิด (รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม) ที่อยู่ในประเภทรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) และรถพ่วง (รย.16) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของภาษีและเพื่อความเป็นธรรม ทั้งนี้ จะต้องมีการกำหนดลักษณะของรถบ้านที่ชัดเจน ในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 เพื่อประโยชน์ในการจำแนก รถบ้านเคลื่อนที่ ออกจากรถยนต์ทั่วไปที่ใช้เพื่อการคมนาคมขนส่งโดยปกติ และเพื่อความชัดเจนในการยกเว้นภาษี นอกจากนี้ เมื่อรถบ้านเคลื่อนที่ (Recreational Vehicle , Mobile Home, Caravan) อยู่ในบังคับที่จะต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแล้ว ภาษีส่วนนี้ควรถูกจัดเก็บเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแทนกรมขนส่งทางบก

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาเรื่องปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในทรัพย์สินบางประเภท กรณีศึกษารถบ้านเคลื่อนที่ (ชนิดรถพ่วง) สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและความเมตตาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ทุกท่าน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ณัชพล จิตติรัตน์ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ขณะศักดิ์ จรรยาพูน ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้กับผู้เขียน โดยได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางในการทำเอกัตศึกษาอย่างถูกต้องตลอดมา ตลอดจนพิจารณาและแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ทำให้เอกัตศึกษานี้สำเร็จสมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้เขียนตลอดระยะเวลาการศึกษา ทำให้ผู้เขียนสามารถนำมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในการจัดทำเอกัตศึกษานี้ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณนายธนชัย ผู้พัฒน์ และนางลดาวัลย์ ผู้พัฒน์ รวมถึงบุคคลรอบข้าง ที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนและช่วยเหลือผู้เขียนเสมอมา ขอขอบคุณ นางสาวจุฬาลักษณ์ ติระชาญวุฒิ, นายภัทร คำสวัสดิ์, นางสาวสุชาดา ญัฎฐาชัย, นายสมพล โตถาวร, นายณัฐพล อุลิตร, นางสาวสุชาภา อัครเลิศพลากร, นายไพรัตน์ สุระศิริานนท์, นางสาวปัทมก อัญชูลีประดิษฐ์, นางสาววิรงรอง นัยวัฒน์ และเพื่อน ๆ ในรุ่นที่ช่วยเหลือทุก ๆ ด้านทั้งการศึกษาและการทำเอกัตศึกษานี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ประสานงาน และให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดมา

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษานี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยมา ณ ที่นี้

นางสาวจิรัชยา ผู้พัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญรูปภาพ.....	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย ..5	5
2.1 หลักการพื้นฐานการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน.....	5
2.2 แนวทางการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน	6
2.1.1 การจัดเก็บภาษีโดยวิธีทางตรง.....	6
2.1.2 การจัดเก็บภาษีโดยวิธีทางอ้อม.....	6
2.3 ความหมายของ “ทรัพย์สิน”	7
2.3.1 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	7
2.3.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	7

2.4	วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน.....	8
2.4.1	สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม.....	8
2.4.2	เพิ่มรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	8
2.4.3	ติดตามการจัดเก็บภาษี.....	9
2.5	หลักเกณฑ์พื้นฐานของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินที่ดี.....	9
2.5.1	หลักความเป็นธรรม.....	9
2.5.2	หลักความแน่นอน.....	10
2.5.3	หลักความสะดวก.....	10
2.5.4	หลักการประหยัด.....	10
2.6	ความเป็นมาและนิยามของ “รถบ้านเคลื่อนที่”.....	11
2.6.1	คำนิยามของ “รถบ้านเคลื่อนที่”.....	11
2.6.2	ความเป็นมาของรถบ้านเคลื่อนที่.....	11
2.6.3	ลักษณะและประเภทของรถบ้านเคลื่อนที่.....	13
2.6.3.1	รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์.....	13
2.6.3.1.1	รถบ้านเคลื่อนที่แบบมีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถ.....	13
2.6.3.1.2	รถบ้านที่แยกเป็นอิสระจากตัวรถที่มีเครื่องยนต์.....	15
2.6.3.2	รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์.....	16
2.7	การจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย.....	18
2.7.1	จัดเก็บครั้งเดียวจากการได้มาซึ่งรถยนต์.....	19
2.7.2	จัดเก็บประจำปีจากการเป็นเจ้าของรถยนต์.....	21
2.8	การตีความสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562.....	34
2.8.1	การตีความตามลายลักษณ์อักษร.....	35
2.8.2	การตีความตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติกฎหมาย.....	39
2.8.3	การตีความกฎหมายภาษีอากร.....	40
2.8.4	สิ่งปลูกสร้างเทียบเคียงรถบ้านเคลื่อนที่.....	42
บทที่ 3 การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ตามกฎหมายต่างประเทศ.....		46
3.1	มาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ของประเทศอังกฤษ.....	46
3.2	มาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ของบางมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	50
3.2.1	มลรัฐฟลอริดา.....	50
3.2.2	มลรัฐแคลิฟอร์เนีย.....	56

บทที่ 4 ปัญหาการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ...	61
4.1 ปัญหาการตีความ “สิ่งปลูกสร้าง” ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562.....	62
4.2 ปัญหาการตีความ “สิ่งปลูกสร้าง” เทียบเคียงรถบ้านเคลื่อนที่.....	66
4.3 ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี	68
4.4 วิเคราะห์แนวทางการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทย.....	69
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม.....	78

สารบัญรูปภาพ

รูปที่ 2-1 มอเตอร์โฮม Class A	13
รูปที่ 2-2 มอเตอร์โฮม Class B	14
รูปที่ 2-3 มอเตอร์โฮม Class C	14
รูปที่ 2-4 รถบ้านเคลื่อนที่แบบซ้อนท้าย ป้อนอัพ ทรีค แคมป์เปอร์	15
รูปที่ 2-5 รถบ้านเคลื่อนที่แบบซ้อนท้าย ฮาร์ดไซด์ ทรีค แคมป์เปอร์	15
รูปที่ 2-6 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง.....	16
รูปที่ 2-7 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบพับ	16
รูปที่ 2-8 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบหยาดน้ำ.....	17
รูปที่ 2-9 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบลูกผสม.....	17
รูปที่ 2-10 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบ5ล้อ	18
รูปที่ 2-11 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบถาวร	18
รูปที่ 2-12 รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน.....	22
รูปที่ 2-13 รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน	23
รูปที่ 2-14 รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล	23
รูปที่ 2-15 รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล	24
รูปที่ 2-16 รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัด	24
รูปที่ 2-17 รถยนต์รับจ้างบรรทุกทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน	25
รูปที่ 2-18 รถยนต์สี่ล้อเล็กรับจ้าง.....	25
รูปที่ 2-19 รถยนต์รับจ้างสามล้อ	25
รูปที่ 2-20 รถยนต์บริการธุรกิจ.....	26
รูปที่ 2-21 รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	27
รูปที่ 2-22 รถแทรกเตอร์	27
รูปที่ 2-23 รถบดถนน.....	27
รูปที่ 2-24 รถใช้งานเกษตรกรรม	28
รูปที่ 2-25 รถพ่วง.....	28
รูปที่ 2-26 ภาพบ้านเรือนแพในสมัยรัชกาลที่ 5	43
รูปที่ 3-1 สติกเกอร์ชุด "RP" (Real Property).....	53
รูปที่ 4-1 แสดงลักษณะการไม่ติดตริงลงบนพื้นดิน.....	67
รูปที่ 4-2 แสดงลักษณะการเคลื่อนที่ของรถบ้านและแพ	67

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2-1	ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บตามความจุกระบอกสูบ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522.....	30
ตารางที่ 2-2	ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บตามน้ำหนัก ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522	31
ตารางที่ 2-3	ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บเป็นรายคัน ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522	32
ตารางที่ 2-4	ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บตามน้ำหนัก ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522	34
ตารางที่ 3-1	ลำดับชั้นราคาประเมินตามมูลค่าทรัพย์สินที่ไม่ได้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ	47
ตารางที่ 3-2	อัตราภาษีรถมอเตอร์ คาร์รavan ที่มีน้ำหนักไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม	49
ตารางที่ 3-3	อัตราภาษีรถมอเตอร์ คาร์รavan ที่มีน้ำหนักมากกว่า 3,500 กิโลกรัม	50
ตารางที่ 3-4	การจัดเก็บภาษีตามมาตรา 320.08 (9).....	54
ตารางที่ 3-5	การจัดเก็บภาษีตามมาตรา 320.08 (10).....	55
ตารางที่ 3-6	การจัดเก็บภาษีตามมาตรา 320.08 (11) ของรถบ้านเคลื่อนที่ตามมาตรา 320.01 (2).....	55
ตารางที่ 4-1	เปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ในต่างประเทศและประเทศไทย	69

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 เป็นภาษีทรัพย์สินประเภทใหม่ที่น่าสนใจ ทดแทนการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งเกิดปัญหาการตีความและความซ้ำซ้อนของฐานภาษีกับภาษีเงินได้และไม่อำนวยความสะดวก ตามโครงสร้างของภาษีทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ หรือภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปัจจุบัน รายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมด ดังนั้น ภาษีประเภทนี้จึงเป็นรายได้หลักของแต่ละท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

สิ่งปลูกสร้างได้มีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาของที่อยู่อาศัยได้มีหลากหลายมากขึ้น โดยที่อยู่อาศัยไม่จำเป็นต้องมีการปลูกสร้างลงบนที่ดิน ฝังลงดิน หรือยึดติดตึกรังถาวรเสมอไป ทรัพย์สินบางประเภทมีลักษณะสามารถใช้เพื่ออยู่อาศัยและสามารถใช้หาประโยชน์ได้ ที่อยู่อาศัยลักษณะนี้ก็ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นเช่น บริการสาธารณะ ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น อีกทั้งยังมีการทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสีย ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อีกด้วย เพียงแต่ไม่ติดตึกรังถาวรลงที่ดิน ได้แก่ รถบ้านเคลื่อนที่ (Mobile Home) จึงมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่าขอบเขตตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 ซึ่งได้ให้คำนิยาม “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น” ให้หมายความรวมถึงแพที่บุคคลอาจใช้อยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย จะสามารถนำมาใช้เพื่อเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นได้หรือไม่

รถบ้านเคลื่อนที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ รถบ้านที่มีเครื่องยนต์เรียกว่ารถเฉพาะกิจ (มอเตอร์โฮม) และรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ ปัจจุบันการใช้รถบ้านเพื่อการท่องเที่ยวกำลังได้รับความนิยมเนื่องจากมีความเป็นอิสระ สามารถเคลื่อนย้ายไปตามสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างง่าย มีความสะดวกสบายเพราะมีห้องนอน ห้องน้ำ ห้องครัวในตัว สามารถเป็นได้ทั้งที่อยู่อาศัยและหาผลประโยชน์จากรูจกท่องเที่ยว จึงมีผู้ประกอบการเริ่มนำรถบ้านมาทำเป็นรีสอร์ท คาเฟ่ และให้เช่า

ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้จำนวนการใช้รถบ้านขยายตัวเพิ่มขึ้นในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ เมื่อนิยามคำว่า “สิ่งปลูกสร้าง” ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 ไม่ชัดเจน ทำให้ต้องมีการตีความรถบ้านเคลื่อนที่ว่าเป็นสิ่งปลูกสร้างที่จะต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ ทั้งที่ลักษณะการใช้ประโยชน์ใกล้เคียงกับ “แพ” ที่ถือว่าเป็นสิ่งปลูกสร้าง ดังนั้น เมื่อพิจารณาการตีความเพื่อจัดเก็บภาษีนั้นไม่เพียงต้องพิจารณาถึงการตีความตามลายลักษณ์อักษร แต่การตีความควรต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ การตีความควรจะต้องคำนึงถึงลักษณะการใช้ประโยชน์ไม่เพียงแต่

พิจารณาเพียงลักษณะกายภาพของทรัพย์สิน กล่าวคือ เมื่อรถบ้านมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่สามารถอยู่อาศัยได้ลักษณะหนึ่ง จึงน่าจะถือเป็น “สิ่งปลูกสร้าง” เช่นเดียวกับแพ

ปัญหาประการต่อมาคือความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีรถยนต์ประจำปี จากพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ที่ไม่มีการจำแนกประเภทแลชนิดของรถให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังไม่มี การแบ่งแยกการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ออกจากรถยนต์ที่ใช้เพื่อการคมนาคมทั่วไป รวมถึงปัญหาจากการจัดเก็บภาษีในอัตราคงที่ของรถบ้านชนิดรพ่วง ที่ไม่คำนึงถึง น้ำหนักและขนาดของรถที่มีสภาพใกล้เคียงกับที่อยู่อาศัย ทำให้รูปแบบการจัดเก็บภาษีไม่สอดคล้องกับประเภทการใช้งานของรถ

ผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในปัจจุบัน ก่อให้เกิดปัญหาในการตีความและสร้างความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินประเภทรถบ้านเคลื่อนที่ที่ใช้ใน สหรัฐฟลอริดา สหรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ซึ่งมีการจำแนกรถบ้านประเภทต่าง ๆ และมีหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีรถบ้านประเภทต่าง ๆ ในอัตราที่แตกต่างกัน โดยทั้งสองประเทศได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานรถบ้านที่แท้จริงไม่ใช่การพิจารณาลักษณะทางกายภาพเพียงอย่างเดียว ผู้เขียนคิดว่าประเทศไทยสามารถนำหลักการและแนวคิดการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ของต่างประเทศมาปรับใช้ได้ และยังเป็น การเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน
- (2) เพื่อวิเคราะห์การตีความคำนิยามคำว่า “สิ่งปลูกสร้าง” ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562
- (3) เพื่อวิเคราะห์การจัดเก็บภาษีรถยนต์เฉพาะกิจ (มอเตอร์โฮม) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522
- (4) เพื่อศึกษาหลักการและมาตรการภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ใน สหรัฐฟลอริดา สหรัฐแคลิฟอร์เนีย ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ
- (5) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและภาษีรถยนต์ประจำปี

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

รถบ้านเคลื่อนที่ (Recreational Vehicle and Caravan) ถือเป็นรถยนต์ที่อยู่ในบังคับจะต้องเสียภาษีรถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 รถบ้านเคลื่อนที่จึงไม่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่ปัจจุบันรถบ้านเคลื่อนที่ได้มีการพัฒนารูปแบบจนสามารถใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและหาประโยชน์ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ เมื่อพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดคำว่า “สิ่งปลูกสร้าง” ให้หมายรวมถึงสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลสามารถเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยหรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมและให้หมายถึงห้องชุดหรือแพที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือมีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย ดังนั้น รถบ้านจึงควรถูกจัดเข้าเป็น “สิ่งปลูกสร้างอื่น” ที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของภาษีทรัพย์สิน คือ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

ศึกษาเกี่ยวกับหลักการ มาตรการกฎหมาย การตีความบทนิยามทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ เช่น พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 ที่มีอยู่ในปัจจุบันของประเทศไทยและศึกษามาตรการทางภาษีที่ใช้จัดเก็บรถบ้านเคลื่อนที่ของต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐฟลอริดา สหรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และเสนอแนะการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ได้เหมาะสมชัดเจน และเป็นธรรม

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยของงานวิจัยฉบับนี้ ใช้วิธีการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมุ่งเน้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จากหนังสือ บทความ ตำรา วิทยานิพนธ์ เอกตศึกษา เอกสารสิ่งพิมพ์ และข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีบุคคลอื่นได้บันทึกหรือตีพิมพ์เผยแพร่ไว้ สื่อภาพเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหาจุดบกพร่องหรือข้อควรปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้มาตรการทางกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับรถเฉพาะกิจ (มอเตอร์โฮม) และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- (1) เพื่อเข้าใจหลักการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินที่ดี
- (2) เพื่อให้เข้าใจหลักการตีความทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562
- (3) เพื่อให้เข้าใจมาตรการทางกฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ ได้แก่ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 และระเบียบกรมขนส่งทางบกว่าด้วยการกำหนดสีและลักษณะของรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ.2522
- (4) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย เพื่อหาจุดบกพร่องหรือข้อควรแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทย
- (5) เพื่อให้ทราบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรการในการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ของ มลรัฐฟลอริดา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำมาปรับใช้ในประเทศไทย
- (6) เพื่อเสนอมาตรการทางภาษีในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสมมุติฐาน

บทที่ 2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย

การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพิจารณารถบ้านเคลื่อนที่ที่เป็นสิ่งปลูกสร้างอื่น ที่ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 นั้น จะต้องทราบถึง หลักการพื้นฐานการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน แนวทางการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ความหมายของทรัพย์สิน วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน หลักการพื้นฐานของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ความเป็นมาและนิยามของรถบ้านเคลื่อนที่ การจัดเก็บภาษีของรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย และการตีความสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562

2.1 หลักการพื้นฐานการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน

ภาษีอากร เป็นรายรับสำคัญที่สุดของรัฐบาลที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ และธุรกรรมต่าง ๆ ของรัฐ โดยความหมายของภาษีอากรนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 แนวคิด ได้แก่ สิ่งที่รัฐบาลจัดเก็บจากราษฎรนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงให้กับผู้ที่เสียภาษีอากร และเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล¹ เพื่อวัตถุประสงค์ในการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และจัดสรรทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพ การจัดเก็บภาษีอากรของประเทศไทย สามารถแบ่งแยกตามลักษณะของการจัดเก็บเป็น 2 ประเภทได้แก่ ประเภทที่หนึ่งการจัดเก็บภาษีโดยส่วนราชการส่วนกลาง และ การจัดเก็บภาษีโดยราชการส่วนท้องถิ่น การจัดเก็บภาษีโดยราชการส่วนกลาง มีลักษณะเป็นการเก็บรวมเข้าสู่ ส่วนกลาง โดยรัฐบาลจะไม่มีอำนาจในการบริหารและใช้เงินดังกล่าวทันทีที่มีการจัดเก็บ เช่น การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะ ตามประมวลรัษฎากร เป็นต้น ประเภทที่สองการเก็บภาษีโดยราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีลักษณะการจัดเก็บภาษีอากรแยกในแต่ละท้องถิ่น โดยเงินภาษีอากรจะเป็นรายรับของท้องถิ่นนั้น ๆ ที่สามารถนำมาบริหารพัฒนาสาธารณูปโภคประโยชน์ในท้องถิ่นดังกล่าวได้เลยทันที ไม่ต้องผ่านงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินซึ่งทำให้การบริหารภาษีโดยราชการส่วนท้องถิ่นมีความคล่องตัวและสัมพันธ์กับรายจ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ ผู้บัญญัติกฎหมายมีทางเลือกในการกำหนดภาษีได้ 3 ประเภท ได้แก่ ฐานเงินได้ ฐานทรัพย์สิน และฐานการใช้จ่ายหรือการบริโภค²

ภาษีทรัพย์สินเป็นภาษีประเภทหนึ่งที่รัฐบาลหลาย ๆ ประเทศจัดเก็บจากทรัพย์สินทุกประเทศทั้งทรัพย์สินที่มีรูปร่าง (Tangible Asset) และทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง (Intangible Asset) ประเทศไทยจัดเก็บภาษีทรัพย์สินจากพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยรัฐให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบริหารจัดการเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามที่ปรากฏในมาตรา 283 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ซึ่ง

¹ สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ, ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร2564 (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2563), หน้า2.

² ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน,2565), หน้า18.

เป็นไปตามหลักการจัดภาษีที่เป็นธรรมได้แก่ หลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit Principle) ซึ่งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้ที่ได้รับบริการสาธารณะของรัฐที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น สาธารณูปโภค เป็นต้น และเป็นไปตามหลักความสามารถในการชำระภาษี (Ability-to-Pay Principle) ที่จัดเก็บภาษีจากความมั่งคั่งร่ำรวยที่เป็น “ส่วนเกินของรายได้”³ กล่าวคือส่วนของรายได้ที่สะสมอยู่เป็นกองทรัพย์สินของผู้เสียภาษี ผู้ที่มีการสะสมทรัพย์สินไว้มากย่อมมีฐานะทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งสูง กล่าวได้ว่าย่อมมีความสามารถในการเสียภาษีอากรเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สิน ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้

2.2 แนวทางการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี⁴

2.2.1 การจัดเก็บภาษีโดยวิธีทางตรง

การจัดเก็บจากยอดรวมของมูลค่าทรัพย์สินทุกประเภท เมื่อมีการโอนทรัพย์สินและการจัดเก็บตามส่วนเพิ่มของมูลค่าทรัพย์สิน เช่นภาษีผลได้จากทุน ดังนั้น การจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินโดยวิธีทางตรงนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของมูลค่าทรัพย์สิน (ฐานทรัพย์สิน) ซึ่งพิจารณาเพียงการจัดเก็บภาษีจากตัวทรัพย์สินเท่านั้น

2.2.2 การจัดเก็บภาษีโดยวิธีทางอ้อม

การจัดเก็บผ่านทางเงินได้ ค่าเช่า เงินปันผล และดอกเบี้ย จากทรัพย์สินในรูปแบบของภาษีเงินได้ เช่น ภาษีเงินได้จากอสังหาริมทรัพย์ที่มีสิ่งปลูกสร้างและไม่มีสิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น ซึ่งพิจารณาถึงการจัดเก็บภาษีจากผลประโยชน์ที่ออกเวยจากตัวทรัพย์สิน ดังนั้นการจัดเก็บภาษีนี้อาจก่อให้เกิดการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อนจากการคำนวณภาษีบนฐานเงินได้แทนการคำนวณจากมูลค่าทรัพย์สิน

เมื่อได้วิเคราะห์ถึงการจัดเก็บภาษีทั้ง 2 วิธีนี้แล้ว ทำให้เห็นว่าการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินมีความหมายที่กว้างกว่าการจัดเก็บภาษีที่อยู่บนฐานของมูลค่าทรัพย์สิน (ฐานทรัพย์สิน) เพราะการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินอาจเป็นการจัดเก็บภาษีที่ตัวทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่ออกเวยของทรัพย์สิน แตกต่างจากการจัดเก็บภาษีที่ฐานทรัพย์สินซึ่งมุ่งที่มูลค่าทรัพย์สินเท่านั้น

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

2.3 ความหมายของ “ทรัพย์สิน”

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินได้อย่างเหมาะสม จำเป็นต้องพิจารณาว่าทรัพย์สินใดเข้าลักษณะที่จะต้องถูกจัดเก็บภาษี เพราะฉะนั้น ความหมายและคำนิยามคำว่า “ทรัพย์สิน” จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรต้องนำมาพิจารณา

2.3.1 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายทรัพย์สินดังนี้ ทรัพย์สินหมายถึง วัตถุที่มีรูปร่าง รวมทั้งวัตถุที่ไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นวัตถุที่มีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร กระแสไฟฟ้าที่ส่งตามสาย เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง

2.3.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ลักษณะทรัพย์สิน) วางหลักความหมายของ “ทรัพย์สิน” ไว้ดังนี้

“ทรัพย์สิน” หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างที่เห็นได้ด้วยตาและจับต้องสัมผัสได้⁵ และ “ทรัพย์สิน” หมายถึง ทรัพย์สินและวัตถุที่ไม่มีรูปร่างซึ่งมีราคาและอาจถือเอาได้⁶ ส่วนคำว่า “วัตถุที่ไม่มีรูปร่าง” หมายถึง วัตถุที่ไม่สามารถจับต้องสัมผัสได้หรือสิ่งที่ไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา คำว่า “มีราคาและอาจถือเอาได้” หมายถึง สิ่งนั้นมีคุณค่าในตัวเอง โดยอาจมีคุณค่าตามราคาตลาดเพื่อประโยชน์ใช้สอยในทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางจิตใจ นอกจากนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แบ่งประเภทของทรัพย์สินเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- (1) อสังหาริมทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์สินอันเคลื่อนที่ไม่ได้ ทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินอันมีลักษณะเป็นการถาวร ทรัพย์สินซึ่งประกอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับที่ดิน และทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์⁷
- (2) สสังหาริมทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้ ได้แก่ทรัพย์สินอื่นใดที่ไม่ใช่อสังหาริมทรัพย์ และสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์นั้น⁸
- (3) ทรัพย์สินแบ่งได้ หมายถึง ทรัพย์สินที่อาจแยกออกจากกันได้เป็นส่วน ๆ โดยไม่เสียรูปทรงหรือเสียสภาพลักษณะของทรัพย์สินเดิม เมื่อแบ่งแยกแต่ละส่วนแล้วได้รูปบริบูรณ์ในตัวเอง⁹

⁵ มาตรา 137 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

⁶ มาตรา 138 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

⁷ มาตรา 139 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

⁸ มาตรา 140 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

⁹ มาตรา 141 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

- (4) ทรัพย์สินแบ่งไม่ได้ หมายถึง ทรัพย์สินซึ่งไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันโดยสภาพของตัวทรัพย์สิน หากแยกออกจากกันจะทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพหรือรูปลักษณะของทรัพย์สินซึ่งรวมถึงทรัพย์สินที่แบ่งแยกไม่ได้โดยอำนาจของกฎหมาย¹⁰
- (5) ทรัพย์สินนอกพาณิชย์ หมายถึง ทรัพย์สินที่ไม่อาจถือเอาได้และทรัพย์สินที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันโดยชอบด้วยกฎหมาย¹¹

2.4 วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน

วัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินแบ่งออกได้เป็น 3 วัตถุประสงค์หลักได้แก่ สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพิ่มรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และติดตามการจัดเก็บภาษี

2.4.1 สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม¹²

พิจารณาจากหลักความสามารถในการชำระภาษี (Ability-to-Pay Principle) ที่ถือว่าผู้ที่มีการสะสมทรัพย์สินไว้มากย่อมมีความมั่งคั่งสูงและย่อมมีภาระภาษีสูงกว่าผู้มีทรัพย์สินน้อย ความสามารถในการเสียภาษีจึงมีมากกว่า การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินจะทำให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมและช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินและลดการถือครองทรัพย์สินในรูปแบบที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดการกักตุนที่ดินเพื่อการเก็งกำไร และหากพิจารณาถึงหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit Principle) ซึ่งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากบริการของรัฐหลายด้าน เช่น การสร้างถนน การรักษาความปลอดภัย ดังนั้นผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินจึงควรจ่ายภาษีค่าบริการดังกล่าวให้แก่รัฐในรูปของภาษีอากรถือเป็นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ที่ได้จากรัฐบาล

2.4.2 เพิ่มรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 283 ที่วางหลักว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระทางการเงิน การคลัง รวมถึง การกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อีกทั้งยังมีการกำหนดให้มีการตรากฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่

¹⁰มาตรา 142 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

¹¹มาตรา 143 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

¹² ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, หน้า 57.

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ¹³

การทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นถือเป็นการขยายฐานภาษีให้กว้างขึ้น ทำให้มีรายรับจากภาษีที่จัดเก็บจากท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังและการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการลงทุนและจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ถือเป็นการระดมทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่นในจำนวนที่สูงเพียงพอสำหรับการเจือจุนค่าใช้จ่ายประจำปีของท้องถิ่นนั้น ๆ ตามแนวคิดการจัดเก็บรายได้ต้องสัมพันธ์กับรายจ่ายของท้องถิ่น

2.4.3 ติดตามการจัดเก็บภาษี

การวางระบบการจัดเก็บภาษีที่ดีต้องพิจารณาถึงการกระจายฐานภาษี โดยรัฐบาลต้องกระจายภาระการเสียภาษีในฐานภาษีทั้งสามประเภทอย่างทั่วถึงและมีความเป็นธรรม อันได้แก่ ฐานรายได้ ฐานการบริโภค และฐานความมั่งคั่งร่ำรวย โดยการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหรือการจัดเก็บภาษีจากส่วนเกินของรายได้ที่สะสมอยู่ในรูปของทรัพย์สินของผู้เสียภาษี ถือเป็นการติดตามการจัดเก็บภาษีที่รัฐยังจัดเก็บไม่ทั่วถึง¹⁴ กล่าวคือในกรณีที่รัฐไม่สามารถเก็บภาษีจากแหล่งเงินได้หรือจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอย่างได้ผลแล้ว รัฐสามารถจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สินได้ เนื่องจากรายได้ที่ทุกคนมีเหลือจากการหลีกเลี่ยงภาษีประเภทต่างๆ ผลสุดท้ายจะถูกนำมาสะสมไว้ในรูปของทรัพย์สิน ซึ่งรัฐบาลก็ควรจะมาจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดความทั่วถึงและยุติธรรม

2.5 หลักเกณฑ์พื้นฐานของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินที่ดี

การจัดเก็บภาษีอากรที่ดีนั้นจะต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์พื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ¹⁵ตามที่อดัม สมิท (Adam Smith) นักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียง ชาวอังกฤษได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Wealth of Nation ปี ค.ศ. 1776 ที่เรียกได้ว่า Adam Smith's Canons สามารถสรุปได้ดังนี้

2.5.1 หลักความเป็นธรรม

หลักความเป็นธรรมของภาษีอากรโดยทั่วไปสามารถจำแนกได้ 2 หลัก คือ หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ (Absolute equity) และ หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Relative equity)

¹³ มาตรา 283 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

¹⁴ สุภาพร ยงสุวรรณกุล, “แนวทางในการปรับปรุงกฎหมายภาษีทรัพย์สิน,” (ปริญญามหาบัณฑิต หลักสูตรปริญญานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536) หน้า 10.

¹⁵ Raphael Zeder. The Four Canons of Taxation [ออนไลน์]. 28 เมษายน 2562. แหล่งที่มา <https://quickeconomics.com/the-four-canons-of-taxation/>

โดยหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์มีแนวคิดที่ว่าผู้เสียภาษีอากรทุกคนจะต้องเสียภาษีอากรคนละเท่าๆ กัน กล่าวคือ ผู้เสียภาษีทุกคนควรมีส่วนในการจุนเจือภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลเท่ากัน โดยไม่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ ส่วนหลักความเป็นธรรมโดยสัมพัทธ์ จะคำนึงถึงหลักความสามารถในการเสียภาษี (Ability-to-Pay Principle) กล่าวคือ ผู้เสียภาษีควรเสียภาษีอากรตามหลักความสามารถในการชำระภาษี โดยพิจารณาจากความสามารถในการเสียภาษีของประชาชนและนิติบุคคล โดยผู้ที่มีรายได้มากควรจะต้องเสียภาษีมาก ผู้มีรายได้น้อยควรเสียภาษีน้อยตามกำลังความสามารถในการชำระภาษี และควรเสียภาษีตามผลประโยชน์ที่ได้รับจากรัฐบาล โดยยึดหลักผลประโยชน์ที่ได้ (Benefit Principle)

2.5.2 หลักความแน่นอน

ภาษีทุกประเภทที่จัดเก็บต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บภาษีที่ชัดเจน มีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี รวมถึงการกำหนดวัน เวลา และวิธีการจัดเก็บภาษี (Certainty Principle) โดยการจัดเก็บภาษีต้องอยู่บนพื้นฐานความโปร่งใส ความรัดกุมและความแน่นอน ตัวบทกฎหมายสามารถเข้าใจได้อย่างง่าย โดยผู้เสียภาษีจะต้องทราบถึงรายละเอียดในการชำระภาษีที่ชัดเจน

2.5.3 หลักความสะดวก

ภาษีอากรที่ดีต้องก่อให้เกิดความสะดวกกับผู้เสียภาษีในการชำระภาษี โดยมีลักษณะที่ง่ายในการจัดเก็บภาษี การบริหารจัดการต้องไม่สลับซับซ้อน ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติหรือการตีความ รวมถึงไม่สร้างความยุ่งยากแก่เจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและ неสร้างความสับสนแก่เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นผู้เสียภาษี

2.5.4 หลักการประหยัด

หลักการประหยัด หมายถึง ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่มีต้นทุนในการจัดเก็บภาษีสั้นเปลืองน้อยที่สุด โดยถือหลักจัดเก็บในอัตราต่ำแต่เก็บได้มากและทั่วถึง ดีกว่าที่จะเก็บในอัตราสูงแต่เก็บได้น้อย เนื่องจากเก็บแต่เฉพาะคนที่มีรายได้มาก การเรียกเก็บภาษีในอัตราสูง เป็นการยั่วให้ผู้เสียภาษีเกิดความรู้สึกเสียตายเงินและพยายามหลบหลีกภาษี

หลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นธรรม แน่นนอน เป็นกลางทางเศรษฐกิจไม่กระทบกลไกตลาด อำนาจรายได้ให้แก่รัฐบาลตามเป้าหมาย ยืดหยุ่นโดยสามารถปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรได้รับการยินยอมและร่วมมือในการเสียภาษีจากประชาชนด้วยความสมัครใจ กล่าวคือ ผู้เสียภาษียินยอมที่จะเสียภาษีให้แก่รัฐบาล โดยไม่พยายามหนีหรือหลบเลี่ยงภาษี การให้ความร่วมมือดังกล่าวนี้ทำให้รัฐบาลมีต้นทุนในการจัดเก็บภาษีน้อย อาทิ ต้นทุนในการใช้เจ้าหน้าที่พนักงานในการจัดเก็บภาษี เป็นต้น แต่หากประชาชนไม่ร่วมมือในการเสียภาษีจะทำให้รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีที่สูงขึ้นและทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดเก็บภาษี ปัญหาในการจัดเก็บภาษีที่

สำคัญคือ รัฐจะพิจารณาและออกมาตรการใดที่จะทำให้ประชาชนสมัครใจและร่วมมือในการนำส่งภาษีแก่ภาครัฐ

2.6 ความเป็นมาและนิยามของ “รถบ้านเคลื่อนที่”

รถบ้านเคลื่อนที่เป็นวิวัฒนาการการพัฒนาที่อยู่อาศัยของมนุษย์ในรูปแบบที่สามารถเคลื่อนที่ได้ รถบ้าน (Motorhome, Recreational Vehicle, Mobile Home, Caravan) เป็นรถที่ดัดแปลงหรือเป็นรถพ่วง ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายประเภท มีวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือใช้สำหรับพักผ่อนท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ มีเครื่องอำนวยความสะดวกที่ไม่ต่างจากบ้านที่เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ ความเป็นมา นิยามของรถบ้านเคลื่อนที่ และประเภทของรถบ้านเคลื่อนที่สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.6.1 คำนิยามของ “รถบ้านเคลื่อนที่”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายรถบ้านเคลื่อนที่ไว้ดังนี้

“รถ” หมายความว่า ยานที่มีล้อสำหรับเคลื่อนไป ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ในการขนส่งทางบกซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น และหมายความรวมถึงรถพ่วงของรถนั้นด้วย ทั้งนี้เว้นแต่รถไฟเช่น รถม้า รถยนต์ รถไฟ

“บ้าน” หมายความว่า ที่อยู่ สิ่งปลูกสร้างสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีเจ้าบ้านครอบครอง และหมายความรวมถึงแพหรือเรือซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็นที่อยู่ประจำ หรือสถานที่หรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำได้ด้วย

“เคลื่อนที่” หมายความว่า ไม่อยู่กับที่ ไม่ประจำที่

เมื่อพิจารณาจากคำนิยามคำว่า “รถ” “บ้าน” และ “เคลื่อนที่” จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 อาจให้คำจำกัดความรถบ้านเคลื่อนที่ได้ว่า ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ในการขนส่งทางบกซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น และหมายความรวมถึงรถพ่วงของรถนั้นด้วย ที่สามารถเป็นที่อยู่อาศัยและเคลื่อนที่ได้

2.6.2 ความเป็นมาของรถบ้านเคลื่อนที่

รถบ้านเคลื่อนที่มักหมายถึงรถที่ประกอบด้วยบริเวณที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยที่มีอุปกรณ์ต่างๆ ที่คล้ายคลึงกับที่มีในบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ที่มักจะรวมทั้งครัว ห้องน้ำ บริเวณที่ใช้หลับนอน และ บริเวณที่ใช้นั่งเล่นพักผ่อน และรับประทานอาหาร และหมายรวมถึงรถที่ใช้ในการบันเทิงที่ประกอบด้วยอุปกรณ์สำหรับการใช้แคมป์ปิ้งระหว่างการเดินทาง ในต่างประเทศอาจจะใช้คำว่า “มอเตอร์โฮม” (Motorhome) “แคมป์เปอร์แวน” (Campervan) หรือคำว่า “คาราวาน” (Caravan) รถบ้านเมื่อแรกเริ่มเป็นรถที่ออกแบบเพื่อใช้เฉพาะกิจ ไม่ใช่

เพื่อการบันเทิง เช่น การเดินทางระยะไกลหรือการใช้เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับศิลปินที่ต้องเดินทาง เป็นต้น โคนรถบ้านเคลื่อนเคลื่อนที่ได้มีวิวัฒนาการมาจากรถเกวียนในอดีต

รถเกวียน (wagon) ถูกนำมาใช้ในยุโรป สร้างด้วยไม้และถูกลากจูงโดยม้า รถเกวียนถูกสร้างขึ้นสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยที่ไม่ใช่เป็นเพียงเพื่อการบรรทุกผู้โดยสารหรือสินค้า วิวัฒนาการขึ้นในฝรั่งเศสราวปี ค.ศ. 1810 รถประเภทนี้นำมาใช้ในอังกฤษสำหรับคณะละครสัตว์มาตั้งแต่คริสต์ทศวรรษ 1820 ต่อมาชาวฮิบซีได้นำมาใช้มาใช้เป็นที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่ราวคริสต์ทศวรรษ 1850¹⁶ รถเกวียนปิดประทุน (Covered wagon) ที่เป็นพาหนะที่มีบทบาทสำคัญในการบุกเบิกทางตะวันตกของทวีปอเมริกาเหนือโดยชนผิวขาวตั้งแต่ราวปี ค.ศ. 1745 ก็เป็นรถบ้านประเภทหนึ่ง รถเกวียนปิดประทุนที่พร้อมสรรพก็จะมีบริเวณสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ในขณะที่เดียวกันก็เป็นพาหนะสำหรับการโยกย้ายและขนส่งเบียงและเครื่องมือต่างๆ ไปด้วยในตัว¹⁷

ต้นกำเนิดของรถบ้านมีมาตั้งแต่ก่อนปี 1910 ถึงอย่างไรก็ตามการกำเนิดอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นเมื่อบริษัทมอเตอร์เพียร์ซ-แอร์โรว์ (the Pierce-Arrow) เปิดตัวรถรุ่น Touring Landau¹⁸ ที่งานแสดงรถยนต์เมดิสัน สแควร์ การ์เดนในปี ค.ศ. 1910 และต่อมาในปี ค.ศ. 1920 อุตสาหกรรมการผลิตรถบ้านก็เพิ่มขึ้นในสหรัฐอเมริกา ผู้สร้างและผู้ผลิตแต่ละรายเริ่มเปลี่ยนแผนรถบรรทุกและรถโดยสารเพื่อใช้สำหรับการตั้งแคมป์ ต่อมาการผลิตรถบ้านได้ถูกระงับลงในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองและไม่กลับมาผลิตต่อในตลาดจนถึงปี ค.ศ. 1950 การผลิตได้กลับมาเริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง นักออกแบบเริ่มต่อรถพ่วงบนโครงรถบรรทุกหรือรถบัส กิจการการสร้างบ้านเคลื่อนที่ก็เริ่มขยายตัวขึ้น บ้านเคลื่อนที่ที่สร้างขึ้นก็มีขนาดใหญ่ขึ้น และกลายมาเป็นกิจการที่แยกเป็นอิสระจากการสร้างรถบ้าน ระหว่างคริสต์ทศวรรษ 1950 ผู้สร้างรถพ่วงก็เริ่มสร้างรถบ้านที่เป็นพาหนะที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้ และสามารถเคลื่อนย้ายด้วยตนเองได้¹⁹

ปัจจุบันรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทยนอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยและใช้ในการท่องเที่ยวแล้ว รถบ้านเคลื่อนที่ยังมีบทบาทต่อผู้ประกอบการธุรกิจอีกด้วย โดยมีเจ้าของธุรกิจจำนวนไม่น้อยนำรถบ้านเคลื่อนที่มาทำเป็นรีสอร์ทและคาเฟ่ เพื่อเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนในรูปแบบใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และสามารถสัมผัสธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิดขึ้น อีกทั้งยังลดความเสี่ยงของผู้ประกอบการได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากรถบ้านสามารถเคลื่อนที่ได้ ไม่ใช่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ไม่ต้องมีต้นทุนในการก่อสร้างและการรื้อถอนหากธุรกิจไม่

¹⁶ ValleyStream Media, History of the Vardo Gypsy Caravan [online], 15 กันยายน 2565. แหล่งที่มา <https://web.archive.org/web/20210522171023/http://gypsywaggons.co.uk/varhistory.htm>

¹⁷ Robin Flinchum, Inside a cover wagon [online], 13 มีนาคม 2553. แหล่งที่มา <https://www.richardbealblog.com/inside-a-covered-wagon/>

¹⁸ Andrew Woodmansey, 1910 not the year the US RV was born [online], 30 มกราคม 2564, แหล่งที่มา <https://www.rvhistory.com/post/was-1910-the-year-the-us-rv-was-born>

¹⁹ RV Hotline RV Trader, RV from 1951 to 1960 [online], 15 กันยายน 2565, แหล่งที่มา <https://www.rvhotlinecanada.com/history/1951-1960/>

ประสบความสำเร็จ เพียงแต่ใช้กลยุทธ์ในการย้ายรถไปยังสถานที่ใหม่ ๆ ที่คาดว่าจะได้พบกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ความนิยมของรถบ้านขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในยุคปัจจุบัน

2.6.3 ลักษณะและประเภทของรถบ้านเคลื่อนที่

รถบ้านเคลื่อนที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลักได้แก่ รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์และรถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์

2.6.3.1 รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์

2.6.3.1.1 รถบ้านเคลื่อนที่แบบมีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถ

มอเตอร์โฮม (Motorhome) คือรถบ้านประเภทที่ขับเคลื่อนไปเองได้โดยไม่ต้องใช้รถลากจูง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ มอเตอร์โฮม Class A, มอเตอร์โฮม Class B, มอเตอร์โฮม Class C ความแตกต่างของมอเตอร์โฮมแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับโครงสร้างของรถบ้านบนแชสซีส์ (Chassis) ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ลักษณะที่เหมือนกันคือโครงสร้างรถบ้านจะติดอยู่กับตัวรถไม่สามารถถอดออกหรือแยกออกเป็นอิสระจากตัวรถได้²⁰

- (1) มอเตอร์โฮม Class A เป็นรถมอเตอร์โฮมที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ออกแบบพิเศษสำหรับการสร้างเป็นรถบ้านโดยเฉพาะ หรืออาจถูกดัดแปลงมาจากโครงของรถบรรทุก รถประจำทางสาธารณะ รถทัวร์ และรถบัส มอเตอร์โฮมประเภทนี้มักจะมีเครื่องอำนวยความสะดวกมากกว่ามอเตอร์โฮมประเภทอื่น ๆ เพราะมีพื้นที่กว้าง โดยเครื่องอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานได้แก่ ห้องครัว พื้นที่รับประทานอาหาร ห้องน้ำ ห้องนอน พื้นที่เก็บของ เป็นต้น อยู่อาศัยได้จำนวน 2 - 8 ท่าน

รูปที่2-1 มอเตอร์โฮม Class A²¹

²⁰ David Parnell ,What is the Difference Between Class A, B and C Motorhomes?[online], 30 มิถุนายน 2565, แหล่งที่มา <https://trailandsummit.com/what-is-the-difference-between-class-a-b-and-c-motorhomes/>

²¹ ที่มา <https://www.thormotorcoach.com/>

- (2) มอเตอร์โฮม Class B หรือ แคมป์เปอร์แวน (Campervan) เป็นรถมอเตอร์โฮมที่มีขนาดเล็กที่สุด มักถูกดัดแปลงจากรถแวนหรือรถตู้ที่อาจจะยกหลังคาให้สูงขึ้น หรือแทนที่ตอนท้ายของรถด้วยตัวรถบ้านแบบต่ำ ในออสเตรเลียรถบ้านประเภทนี้ ค่อนข้างจะแตกต่างจากรถแคมป์ที่จะใช้รถแวนขนาดใหญ่ที่อาจจะมีน้ำหนักมากถึง 4,500 กิโลกรัม และยาวถึง 6.4 เมตร ข้อดีของรถประเภทนี้คือมีความคล่องตัวในการเดินทางเพราะขนาดเล็ก อยู่อาศัยได้จำนวน 1 - 2 ท่าน²²

รูปที่2-2 มอเตอร์โฮม Class B²³

- (3) มอเตอร์โฮม Class C เป็นรถบ้านที่มีขนาดเล็กกว่ามอเตอร์โฮม Class A แต่ใหญ่กว่า มอเตอร์โฮม Class B สร้างขึ้นจากโครงรถบรรทุกขนาดเล็ก (small truck) หรือรถกระบะที่แปลงเอาช่วงที่เป็นกระบะออก (cutaway van chassis) และเชื่อมต่อโดยตรงเข้ากับส่วนที่เป็นบริเวณที่อยู่อาศัย (Cab) รถบ้านประเภท C ในสหราชอาณาจักร (UK) มักเรียกรถบ้านเล็ก (mini-motorhome) มีลักษณะเดียวกับรถบ้านประเภท B ขนาดใหญ่ของออสเตรเลีย รถบ้านประเภทนี้จะมีเพดานเหนือผู้ขับขี่ หรือยกสูงขึ้นไปเป็นที่เก็บของ โดยสามารถใช้เป็นที่นอนเล็กๆ ได้ที่เรียกว่า “โหนดรถ”

รูปที่2-3 มอเตอร์โฮม Class C²⁴

²² วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, รถบ้าน[online], 28 กันยายน 2564. แหล่งที่มา <https://th.wikipedia.org/wiki>

²³ ที่มา <https://www.thormotorcoach.com/>

²⁴ เรื่องเดียวกัน

2.6.3.1.2 รถบ้านที่แยกเป็นอิสระจากตัวรถที่มีเครื่องยนต์

- (1) รถบ้านเคลื่อนที่แบบซ้อนท้าย Truck camper หรือ Demountable เป็นรถบ้านที่แยกเป็นอิสระจากตัวรถ กล่าวคือตัวโครงสร้างบ้านไม่ทะลุต่อเนื่องกับพื้นที่คนขับรถ การจะเคลื่อนย้ายสามารถทำได้โดยง่าย เพียงยกส่วนต่อเติมซ้อนขึ้นบนท้ายของรถกระบะเมื่อต้องการที่จะเคลื่อนย้าย รถบ้านประเภทนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท²⁵ ได้แก่ ป๊อปอัพ ทรัค แคมป์เปอร์ (Pop-Up Truck Camper) และ ฮาร์ดไซด์ ทรัคแคมป์เปอร์ (Hard Sides Truck Camper)

ป๊อปอัพ ทรัค แคมป์เปอร์ (Pop-Up Truck Camper) มีผนังโครงสร้างตัวบ้านที่สามารถพับเก็บได้เมื่อเดินทางและกางออกได้เมื่อต้องการงาน

รูปที่2-4 รถบ้านเคลื่อนที่แบบซ้อนท้าย ป๊อปอัพ ทรัค แคมป์เปอร์²⁶

ฮาร์ดไซด์ ทรัค แคมป์เปอร์ (Hard Sides Truck Camper) มีผนังโครงสร้างตัวบ้านที่แข็ง มีรูปทรงที่ชัดเจนไม่สามารถพับเก็บได้ มีลักษณะคล้ายผนังของรถมอเตอร์โฮม

รูปที่2-5 รถบ้านเคลื่อนที่แบบซ้อนท้าย ฮาร์ดไซด์ ทรัค แคมป์เปอร์²⁷

²⁵ Truck camper magazine, Truck Campers: To go anywhere, Camp anywhere, Tow Anything RV[online], 23 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.truckcampermagazine.com/truck-campers/>

²⁶ที่มา <https://www.outsideonline.com/outdoor-gear/cars-trucks/best-trailers-2021/>

²⁷ที่มา <https://www.deejaytrailers.com/New-Inventory-2022-Palomino-Truck-Camper-Backpack-Truck-Camper-Hard-Side-HS-750-Havelock-Ontario-10185057>

2.6.3.2 รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นในการขับเคลื่อน ต้องอาศัยการลากจูงเท่านั้น รถบ้านประเภทนี้แยกเป็นอิสระจากตัวรถโดยสิ้นเชิง แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ Travel trailer, Folding trailer, Teardrop trailer, Hybrid trailer, Fifth-wheel trailer และ Park model (Vacation/Resort Cottage)

- (1) รถบ้านเคลื่อนที่แบบพ่วง Travel trailer รถบ้านประเภทนี้เรียกกันในสหราชอาณาจักรว่า “คาราวาน (Caravan)” มีขนาดใหญ่จึงมีพื้นที่ภายในที่กว้างขวาง มีพื้นที่ใช้สอยมาก

รูปที่2-6 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ²⁸

- (2) รถบ้านเคลื่อนที่แบบพับ Popup camper trailer หรือ Folding trailer หรือที่นิยมเรียกกันว่า Tent camper เป็นรถบ้านเคลื่อนที่แบบพับและกางเต็นท์บนรถได้ รถบ้านประเภทนี้เป็นรถพ่วงแบบเบาที่สามารถกางออกมาเป็นที่นอนและเต็นท์ได้ โดยระหว่างการเดินทางสามารถพับเก็บลงมาได้ มีน้ำหนักที่ไม่มาก จึงมีความสะดวกในการพกพา

รูปที่2-7 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบพับ²⁹

²⁸ที่มา <https://www.highlandridgerv.com/rvs/travel-trailers/2022-open-range-travel-trailers/>

²⁹ที่มา <https://blog.campersinn.com/blog/top-2020-pop-up-campers>

- (3) รถบ้านเคลื่อนที่แบบหยาดน้ำตา Teardrop trailer เป็นรถบ้านแบบรถพ่วงขนาดเล็กกระทัดรัดรูปทรงคล้ายหยดน้ำ บางครั้งก็อาจจะมีขนาดเล็กพอที่จะใช้จักรยานยนต์ลากจูงได้ เป็นรถพ่วงที่เน้นการออกแบบดีไซน์มากกว่าประโยชน์การใช้งาน

รูปที่2-8 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบหยาดน้ำ³⁰

- (4) รถบ้านเคลื่อนที่แบบลูกผสม Hybrid trailer เป็นการผสมผสานระหว่างรถบ้านแบบพับ Popup camper trailer และรถบ้านแบบพ่วง Travel trailer เข้าด้วยกัน โดยภายในมีพื้นที่กว้าง น้ำหนักเบากว่ารถบ้านแบบพ่วง Travel trailer

รูปที่2-9 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบลูกผสม³¹

- (5) รถบ้านเคลื่อนที่แบบ 5 ล้อ Fifth-wheel trailer เป็นรถบ้านห้าล้อขนาดใหญ่ รถบ้านประเภทนี้เคลื่อนย้ายโดยใช้อุปกรณ์จานพ่วง Fifth wheel coupling ตัวรถบ้านยื่นออกมาเหนือบริเวณคนขับของรถที่ใช้ลาก และอาจจะยาวกว่า 12 เมตร และหนักถึง 8,200 กิโลกรัมเลยทีเดียว ในส่วนของ Build in ก็ไ้ช้อย่อย ถือว่าหรุหระเอาเรื่องเลยที่เดียว ด้วยขนาดที่ใหญ่ ทำให้รถบ้านประเภทนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ค่อนข้างครบครัน

³⁰ที่มา <https://nucamprv.com/tag-trailer-2020/>

³¹ที่มา <https://campaddict.com/hybrid-travel-trailers/>

รูปที่2-10 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบ5ล้อ³²

- (6) รถบ้านเคลื่อนที่แบบถาวร Park model (Vacation/Resort Cottage) เป็นรถบ้านแบบพ่วงที่มีขนาดใหญ่และยาวมาก มักจะยาวถึง 35 ถึง 45 ฟุต ต้องเชื่อมต่อกับอุปกรณ์อื่น ๆ ก่อนที่จะอยู่อาศัยได้ รถบ้านประเภทนี้จำเป็นต้องจอดตามที่ส่วนตัวเท่านั้น ซึ่งไม่เหมือนกับรถบ้านประเภทอื่นที่มีอุปกรณ์พร้อมสรรพในตัว แม้ว่ารถบ้านประเภทนี้จะออกแบบให้จอดอยู่กับที่ แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นบ้านเคลื่อนที่ (Mobile home) เพราะรถบ้านประเภทนี้อาจจะถูกลากจูงเคลื่อนย้ายเป็นบางครั้ง หรือ นี่คือบ้านหลังเล็กหลังหนึ่งเลยก็ว่าได้ ซึ่งภายในก็ไม่ต่างอะไรจากบ้านหลังเล็ก

รูปที่2-11 รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงแบบถาวร³³

2.7 การจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย

ภาษีอากรประจำปีรถยนต์อาจแบ่งประเภทได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่³⁴ ได้แก่ จัดเก็บจากการได้มา (Acquisition) จัดเก็บจากการเป็นเจ้าของ (Ownership)

³²ที่มา <https://www.highlandridgerv.com/rvs/fifth-wheels/2022-open-range-fifth-wheels/>

³³ที่มา <https://www.apklas.com/>

³⁴ ภราดร วิเชียรเนตร, “ภาษีประจำปีรถยนต์และค่าธรรมเนียมการใช้ถนน,” (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2550), หน้า10.

2.7.1 จัดเก็บครั้งเดียวจากการได้มาซึ่งรถยนต์

การจัดเก็บในลักษณะนี้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องชำระเพียงครั้งเดียวเพื่อให้ได้มาซึ่งรถยนต์ โดยภาระภาษีมักรวมอยู่ในราคารถยนต์แล้ว ซึ่งผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องจ่ายภาษีเมื่อมีการชำระราคารถยนต์ โดยภาษีที่เสียครั้งเดียวประกอบไปด้วยภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อกระทรวงมหาดไทย ภาษีศุลกากร และภาษีมูลค่าเพิ่ม หากมีการนำเข้ารถบ้านเคลื่อนที่จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย

2.7.1.1 ภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560

ภาษีสรรพสามิตมุ่งการจัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ ศีลธรรมอันดี มีลักษณะฟุ่มเฟือย ในการควบคุมการบริโภคของประชาชน โดยรถยนต์จัดได้ว่าเป็นสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยชนิดหนึ่งจึงได้เก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อจำกัดการบริโภคของประชาชน นอกจากนี้ ภาษีสรรพสามิตก็เคยจัดเก็บจากเรือยอชต์ ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเพื่อความสำราญแต่ได้มีการยกเว้นในปัจจุบัน³⁵

“รถยนต์” หมายความว่า รถที่มีล้อตั้งแต่สามล้อและเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น แต่ไม่รวม รถที่เดินบนราง รถจักรยานยนต์มีพ่วงข้างไม่เกินหนึ่งล้อ รถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และรถยนต์ที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนด³⁶

จากความหมายของรถยนต์ ในบัญชี พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 6 รถยนต์ จะต้องมียกเว้น 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง รถที่เป็นไปตามความหมายทั่วไปของ “รถ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง ยานพาหนะที่มีล้อสำหรับเคลื่อนไป

ประการที่สอง รถที่มีล้อตั้งแต่สามล้อขึ้นไป

ประการที่สาม รถที่เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ ซึ่งก็คือเครื่องจักร หรือเครื่องมือกลที่สามารถเปลี่ยนพลังงาน ความร้อนเป็นพลังงานกล หรือเดินด้วยกำลังไฟฟ้า ซึ่งหมายถึงรถที่เคลื่อนที่ด้วยกำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น ซึ่งคำว่า “พลังงาน” หมายถึง ความสามารถของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะทำงานได้ ดังนั้น “พลังงานอื่น” จึงหมายถึง พลังงานใด ๆ ที่ทำให้รถสามารถเดินหรือเคลื่อนที่ไปได้ อย่างไรก็ตามนักวิชาการบางท่านได้มีความเห็นว่า คำว่า “พลังงานอื่น” ไม่รวมถึง พลังงานทางกายภาพจากมนุษย์ แต่ต้องเป็นพลังงานในลักษณะเดียวกับพลังงานที่ได้จากเครื่องยนต์หรือกำลังไฟฟ้า

จากความหมายของรถยนต์สามารถตีความได้ว่า รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์เข้าค่านิยามของรถยนต์ตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 6 จึงมีภาระภาษีสรรพสามิตเมื่อมีการนำเข้า หรือดัดแปลงรถบ้านเคลื่อนที่ ซึ่งแตกต่างจากรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ ที่ไม่

³⁵ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ยกเว้นภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 70)

³⁶ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ตอนที่ 6 สินค้ารถยนต์

เข้าหลักเกณฑ์ประการที่สามตามคำนิยามของรถยนต์ข้างต้น จึงทำให้รถบ้านเคลื่อนที่มีลักษณะเป็นรถพ่วงไม่มี
ภาระภาษีสรรพสามิต

การคำนวณภาษีสรรพสามิตสำหรับรถบ้านเคลื่อนที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์

(1) กรณีรถบ้านผลิตในประเทศไทย

ภาษีสรรพสามิตคำนวณจากราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรมคุณอัตราภาษีสรรพสามิตของรถ
บ้านเคลื่อนที่ และเมื่อได้ภาษีสรรพสามิตแล้ว ให้นำภาษีสรรพสามิตมาเป็นฐานภาษีเพื่อคำนวณภาษีเพื่อ
กระทรวงมหาดไทยในอัตราร้อยละ 10 ของภาษีสรรพสามิต หลังจากนั้นให้นำภาษีฐานภาษีทั้งหมดรวมกัน (ภาษี
สรรพสามิตและภาษีเพื่อกระทรวงมหาดไทย) เพื่อคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

(2) กรณีรถบ้านนำเข้ามาจากต่างประเทศ

ภาษีสรรพสามิตคำนวณจากผลรวมของราคา CIF (Cost Insurance Freight) อากรขาเข้า และ
ภาษีค่าธรรมเนียมอื่นที่ไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้นำภาษีสรรพสามิตมาเป็นฐานภาษีเพื่อคำนวณภาษีเพื่อ
กระทรวงมหาดไทยในอัตราร้อยละ 10 ของภาษีสรรพสามิต หลังจากนั้นให้นำภาษีฐานภาษีทั้งหมดรวมกัน (ภาษี
ศุลกากร ภาษีสรรพสามิตและภาษีเพื่อกระทรวงมหาดไทย) เพื่อคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%

(3) กรณีรถบ้านเคลื่อนที่ที่ถูกดัดแปลงจากรถประเภทอื่น

“ดัดแปลง” หมายถึง การกระทำใดๆ ต่อรถยนต์กระบะหรือสิ่งใดๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ให้เป็นรถยนต์นั่งหรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน โดยผู้กระทำมิใช่ผู้ประกอบการรถยนต์

ความรับผิดในการเสียภาษีสำหรับรถยนต์ดัดแปลงให้เกิดขึ้นเมื่อการดัดแปลงสิ้นสุดลงให้ผู้
ดัดแปลงยื่นแบบคำขอชำระภาษีตามแบบ ภส.03-09 พร้อมเอกสารประกอบ และชำระภาษี ภายในวันที่ 15 ของ
เดือนถัดจากเดือนที่การดัดแปลงสิ้นสุด โดยเสียภาษีตามมูลค่าจากการดัดแปลงโดยให้ถือราคาค่าจ้างแรงงาน
ดัดแปลงบวกด้วยค่าวัสดุอุปกรณ์หรือค่าจ้างทำของซึ่งรวมค่าวัสดุอุปกรณ์อยู่ด้วย แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ
สำหรับค่าใช้จ่ายในการดัดแปลงและค่าวัสดุอุปกรณ์ตามที่อธิบดีกำหนดการชำระภาษีสำหรับรถยนต์ดัดแปลง ให้
เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด³⁷

2.7.1.2 อากรศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

อากรศุลกากรจัดเก็บจากการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า เพื่อวัตถุประสงค์ในการหารายได้เข้ารัฐ
และเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ สินค้ารถยนต์โดยทั่วไปจะถูกจัดเก็บภาษีศุลกากรเมื่อมีการนำเข้า
เสมอ โดยภาษีศุลกากรเป็นภาษีที่ผู้นำเข้าต้องชำระ ณ ท่าเรือ ก่อนการนำรถออกจากท่าเรือเข้าในประเทศ
สามารถแบ่งเป็น 2 กรณีได้แก่

³⁷ มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

กรณีทีหนึ่ง ภาษีรถยนต์นำเข้าแบบยานยนต์สำเร็จรูป ซึ่งจะต้องชำระอากรขาเข้าในอัตราภาษีที่แตกต่างกันตามแต่ละประเภทของรถบ้าน³⁸ โดยคำนวณจากอัตราอากรขาเข้าคูณกับราคาCIF (Cost Insurance Freight) ประกอบด้วยราคาขาย ค่าประกันภัย และค่าขนส่งจากต่างประเทศ

กรณีที่สอง ภาษีนำเข้าชิ้นส่วนมาผลิตรถยนต์ภายในประเทศ ซึ่งจะต้องชำระตามอัตราที่กรมศุลกากรกำหนด ขึ้นอยู่กับชนิดและพิกัดของชิ้นส่วน โดยปัจจุบันอยู่ที่อัตราประมาณร้อยละ 30 ของราคา CIF โดยได้รับการยกเว้นหากเป็นการใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตภายในประเทศทั้งหมด

2.7.1.3 ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) เป็นการเก็บภาษีจากการขายสินค้า หรือการให้บริการในแต่ละขั้นตอนการผลิต และจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ทั้งที่ผลิต ภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งการขายรถยนต์นั้นถือเป็นการขายสินค้าต้องเสียภาษีประเภทนี้ด้วย ภาษีมูลค่าเพิ่มของรถบ้านเคลื่อนที่คำนวณจากฐานภาษีทั้งหมดรวมกัน (ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิตและภาษีเพื่อกระทรวงมหาดไทย) คูณกับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มปัจจุบัน คือ ร้อยละ 7

2.7.2 จัดเก็บประจำปีจากการเป็นเจ้าของรถยนต์

ภาษีจากการเป็นเจ้าของรถยนต์ (Tax on ownership) หรือภาษีประจำปีรถยนต์ (Annual tax or Circulation) เป็นภาษีที่จัดเก็บรายปี ในลักษณะภาษีการอนุญาตให้ใช้รถยนต์ ประเทศไทยจัดเก็บภาษีประเภทนี้จากราชบัญญัติรถยนต์ และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก

2.7.2.1 ภาษีประจำปีตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติรถยนต์บัญญัติขึ้นเพื่อจัดเก็บภาษีจากการใช้รถยนต์ทั่วไปไม่ได้ประสงค์จะใช้รถในการประกอบการขนส่ง หน่วยงานซึ่งจัดเก็บภาษีประจำปีรถยนต์นั้นคือกรมการขนส่งทางบก ซึ่งได้รับโอนอำนาจหน้าที่มาจากกรมตำรวจ ตามพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารบางส่วนของกรมตำรวจกระทรวงมหาดไทยไปเป็นของกรมการขนส่งทางบกกระทรวงคมนาคม พ.ศ.2530 โดยรายได้จากภาษีประจำปีรวมเงินเพิ่มและค่าธรรมเนียมใด ๆ ตกเป็นของส่วนท้องถิ่น ค่าธรรมเนียมแผ่นป้ายทะเบียนรถที่จัดเก็บได้ในกรุงเทพมหานครให้ตกเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร ส่วนในจังหวัดอื่นให้ตกเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาลสุขาภิบาลในจังหวัดนั้นโดยให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง³⁹

³⁸ พิกัดอัตราศุลกากร ประเภท8716.10.00 รถพ่วงและรถกึ่งรถพ่วง แบบคาราวานสำหรับใช้ เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่พักแรม อัตราอากรมูลค่าร้อยละ40 พิกัดอัตราศุลกากร ประเภท 8703.21.14 มอเตอร์โฮม อัตราอากรมูลค่าร้อยละ200

³⁹ มาตรา 41 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

กฎหมายกำหนดให้เจ้าของรถยนต์ผู้ที่ถือกรรมสิทธิ์ในรถยนต์เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีประจำปี⁴⁰ และให้รวมถึงผู้ที่ครอบครองรถดังกล่าวแม้จะไม่มีกรรมสิทธิ์ในรถนั้นด้วย⁴¹ การจัดเก็บภาษีประเภทนี้จัดเก็บจากการจดทะเบียนรถยนต์ โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถยนต์จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน⁴² และชำระภาษีประจำปี โดยให้ชำระล่วงหน้าคราวละหนึ่งปี โดยต้องเสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนและภาษีประจำปีรถยนต์ (ภาษีป้ายทะเบียน) วัตถุประสงค์ของการชำระภาษีเสมือนเป็นค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้ถนน คือ Road Tax ถึงอย่างไรก็ตาม ภาษีดังกล่าวครอบคลุมกรณีเจ้าของรถยนต์ไม่ได้มีการขับออกมาใช้ถนนหลวงเลย เจ้าของรถก็ยังคงมีหน้าที่ต้องชำระภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ทุกปี

(1) คำนิยามตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

"รถ" หมายความว่า รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถพ่วง รถบดถนน รถแทรกเตอร์ และรถอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"รถยนต์" หมายความว่า รถยนต์สาธารณะ รถยนต์บริการ และรถยนต์ส่วนบุคคล

"รถพ่วง" หมายความว่า รถที่เคลื่อนที่ไปโดยใช้รถอื่นลากจูง

(2) ประเภทของรถยนต์ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเสียภาษี

รถยนต์สามารถแบ่งออกได้เป็น 17 ประเภท⁴³ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการจำแนกประเภทของรถยนต์ตามสภาพการใช้ของรถและการตรวจสอบสภาพรถที่จะขอจดทะเบียนให้มีความเรียบร้อย คล่องตัวเหมาะสม และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1)⁴⁴

เป็นรถที่ต้องมีขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 12 เมตร เช่น

รูปที่ 2-12 รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน

⁴⁰ มาตรา 32 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

⁴¹ มาตรา 4 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

⁴² บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

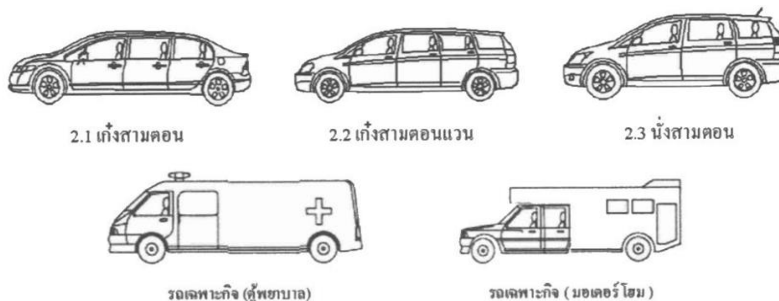
⁴³ ระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยการกำหนดสีและลักษณะของรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ. 2549

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2)⁴⁵

เป็นรถที่ต้องมีขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 12 เมตร และความยาวของตัวถังวัดจากศูนย์กลางเพลาล้อหลังถึงท้ายรถต้องไม่เกิน 2 ใน 3 ของความยาววัดจากศูนย์กลางเพลาล้อหน้าถึงศูนย์กลางเพลาล้อหลัง เช่น

รูปที่2-13 รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน

รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3)⁴⁶

เป็นรถซึ่งมิได้ใช้ประกอบการขนส่งส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ต้องมีขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 12 เมตร และความยาวของตัวถังวัดจากศูนย์กลางเพลาล้อหลังถึงท้ายรถไม่เกิน 3 ใน 5 ของความยาววัดจากศูนย์กลางเพลาล้อหน้าถึงศูนย์กลางเพลาล้อหลัง เช่น

รูปที่2-14 รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล

⁴⁵ เรืองเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁴⁶ เรืองเดียวกัน, ภาคผนวก ข

รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล (รย.4)⁴⁷

เป็นรถที่ต้องมีขนาดกว้างไม่เกิน 1.50 เมตร ยาวไม่เกิน 4 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่เกิน 550 ลูกบาศก์เซนติเมตร เช่น

รูปที่ 2-15 รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล

รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัด (รย.5)⁴⁸

ต้องเป็นรถเก๋งสองตอนไม่ต่ำกว่าสี่ประตู น้ำหนักรถไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัม ขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 6 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่ต่ำกว่า 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตรเช่น

รูปที่ 2-16 รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัด

รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน (รย.6)⁴⁹

ต้องเป็นรถเก๋งสองตอน ขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 6 เมตร มีประตูไม่ต่ำกว่าสี่ประตูซึ่งต้องเป็นประตูที่มีได้ติดตั้งระบบควบคุมการปิดเปิดประตูรถจากศูนย์กลาง (CENTRAL LOCK) กระจกกันลมต้องเป็นกระจกโปร่งใสสามารถมองเห็นสภาพภายในรถและสภาพจราจรภายนอกได้ชัดเจน และห้ามมิให้นำวัสดุอื่นใดมาติดหรือบังส่วนหนึ่งส่วนใดของกระจก เว้นแต่เป็นการติดเครื่องหมายหรือเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดหรือการติดวัสดุสำหรับบังหรือกรองแสงแดดที่กระจกกันลมด้านหน้าตามขนาดที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่ 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตรขึ้นไป สำหรับรถยนต์

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

รับจ้าง (TAXI – METER) ที่จดทะเบียนตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2535 เป็นต้นไป (ยกเว้นรถยนต์รับจ้างที่เจ้าของรถนำมาจดทะเบียนแทนรถยนต์รับจ้างที่จดทะเบียนก่อนวันที่ 17 เมษายน 2535) ต้องเป็นรถเก๋งสองตอน หรือรถเก๋งสองตอนที่มีพื้นที่บรรทุกภายในตัวรถ (รถเก๋งสองตอนแวน) ที่ผลิตสำเร็จรูปจากโรงงานผู้ผลิต มีขนาดกว้างของรถไม่เกิน 2.5 เมตร ยาวไม่เกิน 6 เมตร มีประตูไม่ต่ำกว่าสี่ประตู และมีเครื่องยนต์ที่มีความจุในกระบอกสูบ รวมกันไม่ต่ำกว่า 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร เช่น

รูปที่2-17 รถยนต์รับจ้างบรรทุกทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน

6.1 เก๋งสองตอน

6.2 เก๋งสองตอนแวน

6.3 เก๋งสามตอน

รถยนต์สี่ล้อเล็กรับจ้าง (รย.7)⁵⁰

ต้องเป็นรถสองตอน มีประตูไม่ต่ำกว่าสองประตู ขนาดกว้างของรถ ไม่เกิน 1.50 เมตร ยาวไม่เกิน 4 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เซนติเมตร เช่น

รูปที่2-18 รถยนต์สี่ล้อเล็กรับจ้าง

นั่งสองตอน

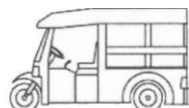
รถยนต์รับจ้างสามล้อ (รย.8)⁵¹

ต้องมีลักษณะประทุน โดยมีที่นั่ง 2 ตอน หรือ 2 แถว ขนาดกว้าง ไม่เกิน 1.50 เมตร ยาวไม่เกิน 4 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่เกิน 550 ลูกบาศก์เซนติเมตร เช่น

รูปที่2-19 รถยนต์รับจ้างสามล้อ

8.1 ประทุนสองตอน

8.2 ประทุนสองแถว

⁵⁰ เรืองเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁵¹ เรืองเดียวกัน, ภาคผนวก ข

รถยนต์บริการธุรกิจ (รย.9)⁵²

รถยนต์บรรทุกคนโดยสารหรือให้เช่าซึ่งบรรทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน ต้องเป็นรถเก๋งสองตอน ไม่ต่ำกว่าสี่ประตู น้ำหนักรถไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัม ขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 6 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่ต่ำกว่า 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร ซึ่งเป็นรถยนต์ที่ใช้บรรทุกคนโดยสารระหว่างท่าอากาศยาน ท่าเรือเดินทะเล สถานีขนส่ง หรือสถานีรถไฟกับโรงแรมที่พักอาศัย ที่ทำการของผู้โดยสาร หรือที่ ทำการของ ผู้บริการธุรกิจนั้น เช่น

รูปที่ 2-20 รถยนต์บริการธุรกิจ

รถยนต์บริการทัศนจาร (รย.10)⁵³

รถยนต์บรรทุกคนโดยสารหรือให้เช่าซึ่งบรรทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน ต้องเป็นรถเก๋งสองตอน ไม่ต่ำกว่าสี่ประตู น้ำหนักรถไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัม ขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 6 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่ต่ำกว่า 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร ซึ่งเป็นรถยนต์ที่ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวใช้รับส่งคนโดยสารเพื่อการท่องเที่ยว

รถยนต์บริการให้เช่า (รย.11)⁵⁴

รถยนต์บรรทุกคนโดยสารหรือให้เช่าซึ่งบรรทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน ต้องเป็นรถเก๋งสองตอน ไม่ต่ำกว่าสี่ประตู น้ำหนักรถไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัม ขนาดกว้างไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 6 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่ต่ำกว่า 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร ซึ่งเป็นรถยนต์ที่จัดไว้ให้เช่า ซึ่งมีใช่เป็นการเช่าเพื่อนำไปรับจ้างบรรทุกคนโดยสารหรือสิ่งของ

รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล (รย.12)⁵⁵

รถที่เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์หรือกำลังไฟฟ้าและมีล้อไม่เกินสองล้อ ถ้ามีพ่วงข้างมีล้อเพิ่มอีกไม่เกินหนึ่งล้อ และให้หมายความรวมถึงรถจักรยานที่ติดเครื่องยนต์ด้วยต้องมีขนาดกว้างไม่เกิน 1.10 เมตร ยาว

⁵² เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁵³ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

ไม่เกิน 2.50 เมตร ถ้ามีพ่วงข้างรถพ่วงของรถจักรยานยนต์ต้องมีขนาดกว้าง ไม่เกิน 1.10 เมตร ยาวไม่เกิน 1.75 เมตร และเมื่อนำมาพ่วงกับรถจักรยานยนต์แล้ว ต้องมีขนาดกว้างวัดจากล้อหลังของรถจักรยานยนต์ถึงล้อของรถพ่วงของรถจักรยานยนต์ ไม่เกิน 1.50 เมตร เช่น

รูปที่2-21 รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล

12.1 จักรยานยนต์

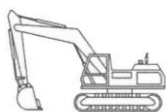

12.2 จักรยานยนต์พ่วงข้าง (มีหรือไม่มีหลังคา)

รถแทรกเตอร์ (รย.13) กำหนดลักษณะตามการใช้งาน⁵⁶

เป็นรถที่มีล้อหรือสายพาน และมีเครื่องยนต์ขับเคลื่อนในตัวเอง เป็นเครื่องจักรกลขั้นพื้นฐานในงานที่เกี่ยวข้องกับารขุด ตัก ดัน หรือฉุดลาก เป็นต้น หรือรถยนต์สำหรับลากจูงซึ่งมิได้ใช้ประกอบการขนส่งส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกต้องมีขนาดกว้าง ไม่เกิน 4.40 เมตร ยาวไม่เกิน 16.20 เมตร

รูปที่2-22 รถแทรกเตอร์

13.1 รถขุดคัก

13.2 รถแทรกเตอร์

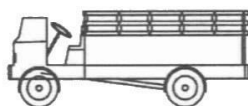

13.3 รถแทรกเตอร์ที่ใช้ในการเกษตร

รถบดถนน (รย.14) ไม่ต้องกำหนดลักษณะ⁵⁷

เป็นรถที่ใช้ในการบดอัดวัสดุบนพื้นให้แน่น และมีเครื่องยนต์ขับเคลื่อนในตัวเอง หรือใช้รถอื่นลากจูง ต้องมีขนาดกว้างไม่เกิน 3.50 เมตร ยาวไม่เกิน 8 เมตร เช่น

รูปที่2-23 รถบดถนน

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

รถใช้งานเกษตรกรรม (รย.15) ไม่ต้องกำหนดลักษณะ⁵⁸

เป็นรถที่ผลิตหรือประกอบขึ้นเพื่อใช้งานเกษตรกรรม โดยใช้เครื่องยนต์ซึ่งมิได้ใช้สำหรับรถยนต์ โดยเฉพาะมาติดตั้ง ต้องเป็นรถที่มีสามล้อหรือสี่ล้อ น้ำหนักรถไม่เกิน 1,600 กิโลกรัม มีขนาดกว้างไม่เกิน 2 เมตร ยาวไม่เกิน 6 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่เกิน 1,200 ลูกบาศก์เซนติเมตร เช่น

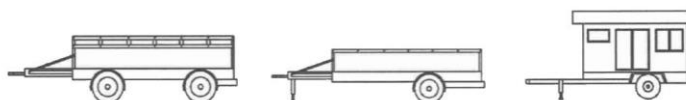
รูปที่2-24 รถใช้งานเกษตรกรรม

รถพ่วง (รย.16) ไม่ต้องกำหนดลักษณะ⁵⁹

เป็นรถที่เคลื่อนที่ไปโดยใช้รถอื่นลากจูงต้องมีขนาดกว้าง ไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 12 เมตร เช่น

รูปที่2-25 รถพ่วง

รถจักรยานยนต์สาธารณะ (รย.17) ไม่ต้องกำหนดลักษณะ⁶⁰

เป็นรถจักรยานยนต์ที่รับจ้างบรรทุกทุกคนโดยสาร ต้องมีความกว้างไม่เกิน 1.10 เมตร ความยาวไม่เกิน 2.50 เมตร ความสูงไม่เกิน 2 เมตร เครื่องยนต์ต้องมีความจุในกระบอกสูบรวมกันไม่เกิน 125 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่หมายรวมถึงรถจักรยานยนต์ที่มีพ่วงข้างและจักรยานที่ติดเครื่องยนต์

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวก ข

(3) ฐานภาษี

ฐานภาษีสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท

ประเภทที่หนึ่ง จัดเก็บตามความจุกะบอกสูบ ได้แก่

รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน

ประเภทที่สอง จัดเก็บตามน้ำหนัก ได้แก่

รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน

รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัดรถยนต์บริการ

รถยนต์รับจ้าง

รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลรถลากจูงรถแทรกเตอร์ที่มีได้ใช้ในการเกษตร

ประเภทที่สาม จัดเก็บเป็นรายคัน โดยอัตราภาษีประเภทนี้จะเป็นแบบคงที่

รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล คันละ 100 บาท

รถจักรยานยนต์สาธารณะ คันละ 100 บาท

รถพ่วงของรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล คันละ 50 บาท

รถพ่วงนอกจากข้อข้างต้น คันละ 100 บาท

รถบดถนน คันละ 200 บาท

รถแทรกเตอร์ที่ใช้ในการเกษตร คันละ 50 บาท

ประเภทที่สี่ รถที่ขับเคลื่อนด้วยกำลังไฟฟ้า

รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคนให้เก็บภาษีตามน้ำหนักของรถในอัตรารถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน

รถอื่นนอกจากรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน ให้เก็บภาษีในอัตรากึ่งหนึ่งของรถตามประการที่สองและประการที่สาม

(4) อัตราภาษีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะที่หนึ่ง อัตราภาษีแบบก้าวหน้า จัดเก็บตามขนาดความจุกะบอกสูบ

ตารางที่ 2 - 1ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บตามความจุกะบอกสูบ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

ขนาดความจุกะบอกสูบ	อัตราภาษีต่อลูกบาศก์เซนติเมตร
0 – 600 ลูกบาศก์เซนติเมตร	0.50 บาท
ส่วนที่เกิน 600 แต่ไม่เกิน 1800 ลูกบาศก์เซนติเมตร	1.50 บาท
ส่วนที่เกิน 1800 ลูกบาศก์เซนติเมตร	4 บาท
หากนิติบุคคลเป็นเจ้าของรถ และไม่ได้ให้บุคคลธรรมดาเช่าซื้อ ให้เก็บอัตราภาษีเป็นสองเท่า	0.50 บาทเพิ่มเป็น 1 บาท 1.50 บาทเพิ่มเป็น 3 บาท 4 บาทเพิ่มเป็น 8 บาท

ลักษณะที่สอง อัตราภาษีแบบคงที่ จัดเก็บตามน้ำหนักและจัดเก็บเป็นรายคัน

ตารางที่ 2- 2 ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บตามน้ำหนัก ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

น้ำหนักรถ (กิโลกรัม)	รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (บาท)	รถยนต์รับจ้าง รถยนต์รับจ้าง ระหว่างจังหวัด รถยนต์บริการ (บาท)	รถยนต์รับจ้าง (บาท)	รถยนต์บรรทุกทุกส่วน บุคคล รถยนต์ลากจูง รถแทรกเตอร์ที่ ไม่ได้ใช้ใน การเกษตร (บาท)
ไม่เกิน 500	150	450	185	300
501 – 750	300	750	310	450
750 – 1,000	450	1,050	450	600
1,000 – 1,250	800	1,350	560	750
1,250 – 1,500	1,000	1,650	685	900
1,500 – 1,750	1,300	2,100	875	1,050
1,751 – 2,000	1,600	2,550	1,060	1,350
2,001 – 2,500	1,900	3,000	1,250	1,650
2,501 - 3,000	2,200	3,450	1,435	1,950
3,001 – 3,500	2,400	3,900	1,625	2,250
3,501 – 4,000	2,600	4,350	1,810	2,550
4,001 – 4,500	2,800	4,800	2,000	2,850
4,501 – 5,000	3,000	5,250	2,185	3,150
5,001 – 6,000	3,200	5,700	2,375	3,450
6,001 – 7,000	3,400	6,150	2,560	3,750
7,000 ขึ้นไป	3,600	6,600	2,750	4,050

ตารางที่ 2 - 3 ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บเป็นรายคัน ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

ประเภทของรถ	(บาท: คัน)
รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	100 บาท
รถจักรยานยนต์สาธารณะ	100 บาท
รถพ่วงของรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	50 บาท
รถพ่วงนอกจากข้อข้างต้น	100 บาท
รถบดถนน	200 บาท
รถแทรกเตอร์ที่ใช้ในการเกษตร	50 บาท

(5) การจัดเก็บภาษีของรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ ได้แก่ มอเตอร์โฮม Class A Class B และ Class C ที่มีวัตถุประสงค์เป็นการใช้รถโดยทั่วไป การคำนวณภาษีจากการพิจารณาประเภทของรถที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด หากเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม การคำนวณภาษีประจำปีจะจัดเก็บจากความจุระบอกระบุตามตาราง 2-1 แต่หากมอเตอร์โฮมมีขนาดใหญ่สามารถโดยสารได้เกินเจ็ดคน จะถือว่าเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม การคำนวณภาษีประจำปีจะจัดเก็บจากน้ำหนักรถตามตาราง 2-2

รถบ้านเคลื่อนที่มีเครื่องยนต์ แต่มีลักษณะบ้านแยกเป็นอิสระจากตัวรถ ได้แก่ รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นกระบะท้าย ไม่มีเครื่องยนต์ Truck camper หรือ Demountable มีโครงสร้างบ้านไม่ทะลุต่อเนื่องกับพื้นที่คนขับรถจึงสามารถยกเข้าและออกจากรถกระบะได้ ถือเป็นรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) การคำนวณภาษีประจำปีจะจัดเก็บจากน้ำหนักรถตามตาราง 2-2

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ต้องอาศัยการลากจูงเท่านั้น รถบ้านประเภทนี้แยกเป็นอิสระจากตัวรถโดยสิ้นเชิง แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ รถบ้านเคลื่อนที่แบบพ่วง (Travel trailer) แบบพับ (Folding trailer) แบบหยาดน้ำตา (Teardrop trailer) แบบลูกผสม (Hybrid trailer) แบบห้าล้อ (Fifth-wheel trailer) และแบบถาวร (Park model) การคำนวณภาษีประจำปีจะจัดเก็บเป็นรายคันโดยไม่ว่าจะมีน้ำหนัก และความจุระบอกระบุเท่าใด ก็จะไม่เสียภาษีเพียงอัตราเดียวเท่ากับคันละ 100 บาท

2.7.2.2 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบกนั้นบัญญัติขึ้นเพื่อจัดเก็บภาษีจากการประกอบการขนส่งไม่ได้ ประสงค์จะใช้รถยนต์เป็นการทั่วไป ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อนการประกอบกิจการขนส่ง⁶¹ โดยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการขออนุญาตจากนายทะเบียนและจะต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก เงินภาษีรถตามพระราชบัญญัตินี้ที่จัดเก็บได้ในกรุงเทพมหานครให้ตกเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร ส่วนใน จังหวัดอื่นให้ตกเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนั้น โดยให้จังหวัดจัดสรร⁶² โดยส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้มีอำนาจในการใช้งบประมาณดังกล่าวตามความประสงค์

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีภายใต้พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก คือ ผู้ที่ประกอบการขนส่งคน สัตว์ หรือสิ่งของโดยทางบกด้วยรถรวมถึงการขนส่งประจำทางและการขนส่งไม่ประจำทางไม่ว่าการขนส่งนั้นจะรับค่า สิ้นจ้างหรือจะเป็นการขนส่งส่วนบุคคลที่เป็นไปเพื่อการค้าหรือธุรกิจของตนเอง⁶³ โดยรถที่เสียภาษีตามกฎหมายนี้ แล้วจะไม่ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 อีก⁶⁴ การชำระภาษีให้ชำระล่วงหน้าเป็นรายปีต่อ นายทะเบียน หรือจะขอชำระเป็นงวดก็ได้แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มตามที่กำหนดในกฎกระทรวง⁶⁵ นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีได้จดทะเบียนและเสียภาษีแล้ว ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงเพิ่มเติม เป็นเหตุ ให้รถมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นจากเดิม เจ้าของรถจะต้องเสียภาษีเพิ่มตามน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นด้วย⁶⁶ ซึ่งทำให้เห็นชัดเจนว่า กฎหมายนี้มุ่งจัดเก็บภาษีจากการใช้ถนนเป็นหลักตามแต่วัตถุประสงค์ของการใช้ถนน

(2) ฐานภาษี จัดเก็บตามน้ำหนัก

(3) อัตราภาษี อัตราภาษีแบบคงที่ จัดเก็บตามน้ำหนัก

⁶¹ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

⁶² มาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

⁶³ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

⁶⁴ มาตรา 71 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

⁶⁵ มาตรา 86 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

⁶⁶ มาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

ตารางที่ 2 - 4 ภาษีประจำปีรถยนต์ที่จัดเก็บตามน้ำหนัก ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

น้ำหนักรถ (กิโลกรัม)	รถที่ใช้ในการขนส่ง ประจำ(บาท)	รถที่ใช้ในการขนส่ง ไม่ประจำ (บาท)	รถที่ใช้ในการขนส่ง โดยขนาดเล็ก (บาท)	รถที่ใช้ในการขนส่ง ส่วนบุคคล (บาท)
ไม่เกิน 500	300	450	300	150
501 – 750	400	600	400	300
750 – 1,000	500	750	500	450
1,000 – 1,250	600	900	600	800
1,250 – 1,500	700	1,050	700	1,000
1,500 – 1,750	900	1,350	900	1,300
1,751 – 2,000	1,100	1,650	1,100	1,600
2,001 – 2,500	1,300	1,950	1,300	1,900
2,501 - 3,000	1,500	2,250	1,500	2,200
3,001 – 3,500	1,700	2,550		2,400
3,501 – 4,000	1,900	2,850		2,600
4,001 – 4,500	2,100	3,150		2,800
4,501 – 5,000	2,300	3,450		3,000
5,001 – 6,000	2,500	3,750		3,200
6,001 – 7,000	2,700	4,050		3,400
7,000 ขึ้นไป	2,900	4,350		3,600

2.8 การตีความสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562

การตีความกฎหมาย คือการค้นหาหรืออธิบายถ้อยคำของกฎหมายที่ไม่ชัดเจนแน่นอน คลุมเครือ ก้ำกวม หรือมีความหมายได้หลายทางและจะตีความก็ต่อเมื่อเกิดข้อสงสัยในถ้อยคำของกฎหมายเพราะถ้าหากกฎหมายมีความชัดเจนแน่นอนอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องตีความ โดยให้บังคับใช้ตามถ้อยคำในตัวบทนั้น ๆ ดังนั้นเมื่อกฎหมายไม่ได้ให้ความหมายที่ชัดเจนการตีความกฎหมายจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

กฎหมายลายลักษณ์อักษรเกิดขึ้นมาจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้นในการตีความกฎหมาย จึงไม่อาจแยกเจตนารมณ์ออกจากตัวอักษรได้ เพราะฉะนั้นการตีความกฎหมายจึงควรต้องพิจารณาทั้งตาม ตัวอักษรและเจตนารมณ์ของกฎหมายไปพร้อมกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจนและนำไปใช้บังคับกับกรณีที่มีข้อ พิพาทได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

2.8.1 การตีความตามลายลักษณ์อักษร

ในยุคสมัยปัจจุบันเมื่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป มีทรัพย์สินรูปแบบใหม่ที่สามารถ เข้าอยู่อาศัยได้ ประกอบการค้าเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมได้ ซึ่งเกิดขึ้นมาตามวิวัฒนาการและเทคโนโลยีที่ มนุษย์สร้างขึ้น ทำให้เกิดปัญหาว่าทรัพย์สินดังกล่าวนั้นอยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ จึงทำ ให้ต้องตีความบทบัญญัติของกฎหมาย และควรจะต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แท้จริง ดังนั้นจึง จำเป็นต้องศึกษาความหมายของ “สิ่งปลูกสร้าง” เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะของทรัพย์สินประเภทต่าง ๆ ที่ ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อการหลีกเลี่ยงปัญหาการตีความของประชาชนและปัญหาจากการใช้ดุลพินิจ ของเจ้าพนักงาน โดยจะพิจารณาจาก นิยามตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การตีความกฎหมายตามลายลักษณ์อักษร และการวิเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งปลูกสร้างประเภทต่าง ๆ

(1) ความหมายสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562

ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายของ ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนี้

“สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ที่บุคคล อาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม และให้หมายความรวมถึงห้องชุดหรือแพที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

“ห้องชุด” หมายความว่า ห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดที่ได้ออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ ห้องชุดแล้ว

นิยามคำว่าสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ไม่พิจารณาถึงเครื่องจักรซึ่งเป็นส่วนควบของ โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างที่อยู่ระหว่างก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ และยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้จะไม่ถือเป็นสิ่งปลูก สร้างที่ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้⁶⁷

สิ่งปลูกสร้างตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 หมายถึง สิ่งปลูกสร้างทุกชนิด รวมทั้งที่เป็นโรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น เช่น ที่จอดรถที่มีหลังคา บ้านเรือนแพ คลังเก็บสินค้า สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง กระท่อม ตู้คอนเทนเนอร์ (ที่ใช้เป็นสำนักงาน/ที่อยู่อาศัย) บ้านบน

⁶⁷ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทประมูล., คู่มือการชำระภาษีท้องถิ่น[ออนไลน์],30 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา <https://intapramul.go.th/public/list/data/detail/id/1517/menu/1208/page/1>

ต้นไม้ ต้นไม้โครงหลังคาเหล็กถาวร บ่อมายาม โรงครัวที่แยกส่วนจากโรงเรือนหลังใหญ่ เป็นต้น ที่บุคคลสามารถเข้า “อยู่อาศัยได้” หรือ “ใช้สอยได้” หรือที่ “ใช้เป็นที่พักอาศัยหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม” ได้ ล้วนควรอยู่ในข่ายการเป็นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีทั้งสิ้น รวมถึงสิ่งก่อสร้างอื่นที่มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้เป็นสิ่งปลูกสร้าง⁶⁸ หรือแม้แต่สิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีลักษณะเป็น โรงเรือน ตึก อาคาร แต่สามารถเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ก็ควรอยู่ในข่ายการเป็นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี

คำว่า "อยู่อาศัย" หมายถึง การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะเป็นบ้าน ตึก ตึกแถว อาคาร โรงเรือน กระโจม หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดที่มีลักษณะให้บุคคลไปอยู่อาศัย และให้รวมถึงที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งได้ใช้ประโยชน์ต่อเนื่องกันกับที่อยู่อาศัยด้วย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของนำไปให้เช่าหรือหาประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน เว้นแต่การให้เช่านั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีการจดทะเบียนการเช่าเป็นระยะเวลาเกินกว่าสามปี⁶⁹

คำว่า “ใช้สอย” หมายถึง การใช้สอยในการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม หรือมีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ กล่าวคือการใช้ประโยชน์อื่นที่ไม่ใช่ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือการใช้เป็นที่อยู่อาศัย⁷⁰

จากการศึกษา ผู้เขียนพบว่า คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเคยให้ความเห็นในประเด็นเรื่องสิ่งปลูกสร้างบางประเภท ⁷¹ เช่น จุฑารับส่งสัญญาณ กังหันลม แผงโซลาร์เซลล์ ถือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประกอบการอุตสาหกรรม และที่จอดรถซึ่งมีหลังคาแต่ไม่มีผนัง ถือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่บุคคลอาจเข้าใช้สอยได้ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเห็นว่า “จุฑารับส่งสัญญาณ กังหันลม แผงโซลาร์เซลล์ ไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่กรณีที่จอดรถซึ่งมีหลังคา มีลักษณะเป็นการติดตั้งไว้ถาวรและมีสภาพเป็นโรงเรือนที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ จึงเป็นสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562”

อย่างไรก็ดี ศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ พิณจิวดล ได้ให้ข้อสังเกตว่า กรณีจุฑารับส่งสัญญาณ กังหันลม แผงโซลาร์เซลล์ ได้รับการพิจารณาว่าไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างคงเนื่องมาจากไม่มีลักษณะหรือทำนองเดียวกับ “โรงเรือน อาคาร ตึก ห้องชุด หรือแพ” และไม่มีลักษณะที่ “บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้” แต่กรณีที่จอดรถซึ่งมีหลังคาลักษณะเป็นการติดตั้งถาวรและมีสภาพเป็น “โรงเรือนที่บุคคลสามารถเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้”

⁶⁸ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562[ออนไลน์], กันยายน 2562, แหล่งที่มา http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?_mode=detail&ebookId=2277&random=1601926893148

⁶⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

⁷⁰ ศุภลักษณ์ พิณจิวดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, หน้า115.

⁷¹ ที่ กค 1005/สนภ./98/2564 ลงวันที่ 22 เมษายน 2564 เรื่องคำปรึกษาหรือคำแนะนำของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพมหานคร, หน้า1.

จึงเข้าข่ายเป็นสิ่งปลูกสร้างตามมาตรานี้ ความเห็นดังกล่าวทำให้เห็นถึง การให้ความสำคัญในการตีความสิ่งปลูกสร้างอื่นว่าต้องมีลักษณะที่สามารถเข้าอยู่อาศัยได้ ซึ่งจุดรับส่งสัญญาณ กังหันลม และแผงโซลาร์เซลล์ไม่มีลักษณะที่สามารถเข้าอยู่อาศัยได้ จึงไม่เข้าค่านิยามสิ่งปลูกสร้างและส่งผลให้ไม่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

(2) ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

“สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่าอาคารบ้านเรือนที่ทำโดยวิธีฝังเสาลงในดิน

“อาคาร” หมายความว่าเรือน, โรง, สิ่งทีก่อสร้างขึ้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงเช่นนั้น

“บ้าน” หมายความว่าสิ่งปลูกสร้างสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย เช่น บ้านพักตากอากาศ บ้านเช่า, บริเวณที่เรือนตั้งอยู่ เช่น เขตบ้าน, หมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน, ถิ่นที่มีมนุษย์อยู่ เช่น สร้างเป็นบ้านเป็นเมือง.

“เรือน” หมายความว่าสิ่งปลูกสร้างที่ยกพื้นและกันฝา มีหลังคาคลุม สำหรับเป็นที่อยู่, ที่อยู่

“เสา” หมายความว่าท่อนไม้หรือแท่งคอนกรีตสำหรับใช้เป็นหลักหรือเป็นเครื่องรองรับสิ่งอื่นมีเรือนเป็นต้น เช่น เสาเรือน เสาโทรเลข, เรียกสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ในลักษณะเช่นนั้น

“โรง” หมายความว่าสิ่งปลูกสร้างที่มีหลังคาคลุม ปรกติพื้นอยู่ติดกับดิน สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ประกอบการ หรือไว้สิ่งของเป็นต้น เช่น โรงลิเก โรงทอผ้า โรงเหล้า

“โรงเรือน” หมายความว่าตึก บ้าน เรือน โรงหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้และหมายความรวมถึงแพด้วย

“ตึก” หมายความว่าอาคารที่ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูนเป็นต้น

“ห้องชุด” หมายความว่าส่วนของอาคารชุดที่แยกการถือกรรมสิทธิ์ออกได้เป็นส่วนเฉพาะของแต่ละบุคคล

“แพ” หมายความว่าเรือนที่ตั้งอยู่บนแพในน้ำ มีลักษณะต่างกับเรือนไทยทั่วไปตรงที่มีเสาแต่ไม่ลงดิน ไม่มีระเบียงและชาน หันด้านข้างออกแม่น้ำ หรือเรือนลักษณะเช่นนั้นที่ยกเอามาปลูกบนบกเรียกว่า เรือนแพ

เมื่อวิเคราะห์ความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จะพบว่าลักษณะโครงสร้างทางกายภาพภายนอกของสิ่งปลูกสร้างต้องพิจารณาแยกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง “โรง” “เรือน” “โรงเรือน” “อาคาร” “ตึก” “บ้าน” มีลักษณะภายนอกและความหมายที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน เมื่อพิจารณาคำว่า “โรง” และ “เรือน” ประกอบกัน จะพบว่าโรงเรือนเป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีหลังคาคลุม มีการกันฝา มีลักษณะที่แข็งแรง มั่นคง ซึ่งโดยปกติจะติดอยู่กับพื้นดิน ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ทั้งนี้โรงเรือนให้ความหมายครอบคลุมถึง บ้าน และแพ อีกด้วย นอกจากนี้คำว่า “อาคาร” และ “ตึก” ก็ยังมีความหมายสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับคำว่า “เรือน” และ “โรง” ที่ได้อธิบายไปข้างต้น

ส่วนที่สอง “ห้องชุด” มีลักษณะเป็นอาคารที่บุคคลสามารถแยกการถือกรรมสิทธิ์ออกได้เป็นส่วน ๆ โดยแต่ละส่วนประกอบด้วยกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลและกรรมสิทธิ์ร่วมในทรัพย์สินกลาง

ส่วนที่สาม “แพ” เป็นสิ่งปลูกสร้างที่คนไทยแถบริมแม่น้ำใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือค้าขายในอดีต เรือนแพมีลักษณะและโครงสร้างคล้ายกับโรงเรือน คือ มีหลังคาคลุม มีการกั้นฝา มีความแข็งแรง มั่นคง ถึงอย่างไรก็ตามลักษณะสำคัญที่แตกต่างกันคือ เรือนแพเป็นเรือนที่สร้างอยู่บนแพสามารถลอยอยู่ในน้ำได้โดยอาศัยแพ ที่เป็นทุ่นลอยน้ำ ทำให้ไม่มีลักษณะติดกับพื้นดิน แพหรือบ้านเรือนแพถือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่สามารถเทียบเคียงได้กับบ้านเดี่ยว (รหัส100) ตามบัญชีเปรียบเทียบโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของกรมธนารักษ์

จากการวิเคราะห์สิ่งปลูกสร้างที่ติดหรือมีเสาฝังลงในพื้นดิน จะพบว่าวิธีการฝังหรือขุดเพื่อให้ติดตั้งลงในดินเป็นวิธีการสร้าง โรงเรือน อาคาร ตึก บ้าน ห้องชุด หากนำวิธีการดังกล่าวมากำหนดลักษณะของสิ่งปลูกสร้างว่าจะต้องมีการฝังหรือปลูกลงไปในดินเพียงอย่างเดียวเท่านั้น จะทำให้สิ่งปลูกสร้างอีกหลายอย่างที่ไม่ได้มีการขุด ฝัง หรือปลูกลงไปในดินไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างและไม่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เช่น ตู้คอนเทนเนอร์ที่ใช้เป็นสำนักงานหรือใช้อยู่อาศัย บ้านบนต้นไม้ ไซโลเก็บอาหาร เป็นต้น ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ถือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เข้าข่ายต้องเสียภาษี⁷² เพราะฉะนั้น ลักษณะการติดตั้งกับพื้นที่ไม่นำใส่สาระสำคัญ เพราะแพก็อยู่ในข่ายการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง⁷³

(3) ความหมายตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย

“สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก ห้องชุด แพ หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดที่มีลักษณะให้บุคคลใช้เพื่อการอยู่อาศัย⁷⁴

(4) ความหมายตามพระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ. 2562

“สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรม แต่ไม่หมายความรวมถึงห้องชุดและให้หมายความรวมถึงแพที่บุคคลอาจใช้อยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย⁷⁵

(5) ความหมายตามพจนานุกรมกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา⁷⁶

“สิ่งปลูกสร้าง” (Structure) หมายความว่า โครงหรือการก่อสร้างที่เกิดจากองค์ประกอบที่มีความมั่นคงและมีรูปร่างที่ทนทานต่อความแข็งแรงของวัสดุ⁷⁷

⁷² กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562[ออนไลน์], หน้า4.

⁷³ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, หน้า114.

⁷⁴ เล่ม137 ตอนพิเศษ126 ง, ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ข้อ2, 29 พฤษภาคม 2563, หน้า18.

⁷⁵ มาตรา 2 พระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ. 2562

⁷⁶ Bryan A. Garner, Black's Law Dictionary, 11th ed. (United State of America, 2019)

⁷⁷ A framework or construction with elements identifiable giving stability and form and able to resist strains and stresses.

“อาคาร” (Building) หมายความว่าสิ่งปลูกสร้างหรือตึกที่สร้างขึ้นด้วยมือมนุษย์ ประกอบด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น หินหรือไม้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้หรืออำนวยความสะดวก⁷⁸

จากการศึกษาคำนิยาม “สิ่งปลูกสร้าง” ในพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และในอนุบัญญัติ รวมทั้งพระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ. 2562 จะพบว่ากฎหมายทุกฉบับที่ได้กล่าวข้างต้น ได้บัญญัติลักษณะที่เหมือนกันของสิ่งปลูกสร้าง นั่นคือ สิ่งปลูกสร้างนั้นบุคคลต้องเข้าอยู่อาศัยได้ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ได้ระบุรายละเอียดว่าสิ่งปลูกสร้างนั้นสามารถเคลื่อนที่ได้หรือไม่อย่างไรก็ตามลักษณะการติดตรึงกับพื้นที่ไม่น่าใช้สาระสำคัญ เพราะแพ่งก็สามารถเคลื่อนที่ได้โดยการลากจูงก็อยู่ในข่ายการเสียภาษี⁷⁹ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

2.8.2 การตีความตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติกฎหมาย

การตีความกฎหมายตามเจตนารมณ์เป็นการตีความที่มุ่งหาความหมายของถ้อยคำในกฎหมายจากเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติในการบัญญัติกฎหมายฉบับนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลที่แท้จริงและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการจัดเก็บภาษี ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับอาจมีเจตนารมณ์แตกต่างกัน การศึกษาค้นคว้าเจตนารมณ์ของกฎหมายสามารถสืบค้นได้จาก ชื่อของกฎหมาย การวิเคราะห์มาตราต่าง ๆ ของกฎหมาย คำขึ้นต้นของกฎหมาย รายงานการประชุมของรัฐสภา รายงานการประชุมของคณะกรรมการธิการ คำชี้แจงของผู้ร่างกฎหมาย เป็นต้น

จากการศึกษาของผู้เขียนพบว่าเจตนารมณ์ของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประกอบไปได้ 4 ประการ⁸⁰ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง เพื่อความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ

ภาษีทรัพย์สินเป็นภาษีที่จัดเก็บภาษีจากความมั่งคั่งที่เป็นส่วนเกินของรายได้ โดยมุ่งไปที่มูลค่าทรัพย์สินไม่ใช่ผลประโยชน์นอกเงยของทรัพย์สิน เนื่องจากส่วนเกินของรายได้สะสมอยู่เป็นกองทรัพย์สินของผู้เสียภาษี ผู้ที่มีการสะสมทรัพย์สินไว้มากย่อมมีความสามารถในการเสียภาษีอากรเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สิน ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้ อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นการกระจายการถือครองที่ดินได้อีกด้วย

⁷⁸ A structure or edifice erected by the hand of man, composed of natural materials, as stone or wood, and intended for use or convenience. *Truesdell v. Gray*, 13 Gray (Mass.) 311; State

⁷⁹ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, หน้า 114.

⁸⁰ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สรุปคำถามคำตอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 [ออนไลน์] 2 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา <http://www.dla.go.th/index.jsp>

ประการที่สอง เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีโดยการลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการประเมินภาษี เนื่องจากในอดีตภาษีโรงเรือนและที่ดินจัดเก็บภาษีจากฐานค่ารายปีหรือค่าเช่าต่อปีซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการกำหนดฐานค่ารายปี อีกทั้งยังมุ่งเน้นในเรื่องการกระตุ้นการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม เพิ่มรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดจะเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้พัฒนาสาธารณูปโภคในท้องถิ่นและจัดบริการสาธารณสุขให้แก่ประชาชน โดยรายรับของท้องถิ่นสามารถนำมาลงทุน บริหาร และพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวได้เลยทันที ไม่ต้องผ่านงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินซึ่งทำให้การเก็บภาษีโดยราชการส่วนท้องถิ่นมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

ประการที่สี่ เพื่อใช้บังคับแทนกฎหมายโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และกฎหมายบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508ซึ่งได้บังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้วและไม่ได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จึงทำให้การจัดเก็บภาษีไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

2.8.3 การตีความกฎหมายภาษีอากร

กฎหมายภาษีอากรเป็นกฎหมายมหาชน ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในฐานะที่รัฐเป็นผู้ปกครอง จึงมีอำนาจบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย การตีความกฎหมายภาษีอากรจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด เพราะเป็นเรื่องกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ส่วนได้เสียของประชาชน กฎหมายต้องมีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนจึงจะสามารถจัดเก็บภาษีได้ หากตัวบทกฎหมายที่ใช้เก็บภาษีอากรไม่ชัดเจน กำกวม หรือตีความได้หลายนัย ก็ต้องตีความไปในทางที่เป็นคุณหรือประโยชน์แก่ผู้เสียภาษี จะตีความในทางที่ไม่เป็นโทษแก่ผู้เสียภาษีไม่ได้

การตีความคำที่กฎหมายภาษีอากรไม่ได้บัญญัติความหมายไว้เป็นพิเศษ ในกรณีที่คำใดกฎหมายภาษีอากรมิได้บัญญัติความหมายไว้เป็นพิเศษให้ตีความตามความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไปหรือตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติไว้ จะตีความหรือขยายความคำนั้นให้มีความหมายเป็นอย่างอื่นไม่ได้และจะตีความไปในทางที่เกิดผลผิดปกติไม่ได้

การตีความกฎหมายภาษีอากรต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งต้องพิจารณาตามเหตุผลและค้นคว้าประกอบควบคู่กัน⁸¹ เนื่องจากประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยที่มีการแบ่งแยกการใช้อำนาจการเก็บภาษี อำนาจการจัดเก็บภาษีไม่ใช่การใช้อำนาจตามอำเภอใจ เพราะการจัดเก็บภาษีจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการยินยอมจากประชาชนโดยตรงหรือได้รับการตกลงยินยอมทางอ้อมผ่านฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นตัวแทน

⁸¹ ศุภลักษณ์ พินิจภูวนล, คำอธิบายกฎหมายมหาชนว่าด้วยการคลังและภาษีอากร (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2544), หน้า 103.

ของประชาชน จึงกล่าวได้ว่าการจัดเก็บภาษีอากรเป็นการอนุมัติและยินยอมของประชาชน ถือเป็นหลักการตกลงยินยอมทางภาษี (Consentement Fiscal)⁸² เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นเรื่องการยินยอมของประชาชน การตีความกฎหมายภาษีอากรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการตรากฎหมาย ซึ่งการหาเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติสามารถหาได้จาก ชื่อของกฎหมาย คำขึ้นต้นของกฎหมาย หมายเหตุท้ายกฎหมาย รายงานการประชุมของรัฐสภา การพิจารณาถึงสภาพก่อนหรือในขณะที่ยกกฎหมายฉบับนั้นใช้บังคับ⁸³ เป็นต้น

การตีความกฎหมายภาษีอากรต้องคำนึงถึงหลักความเป็นเอกเทศของกฎหมายภาษีอากร (Autonomic du droit fiscal) ซึ่งเป็นหลักที่ให้อำนาจผู้บัญญัติกฎหมายในการร่างกฎหมายภาษีอากรให้มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างจากแนวคิดพื้นฐานทางกฎหมายในสาขาอื่น และเนื้อหาสาระของกฎหมายภาษีอากรไม่จำเป็นต้องมีลักษณะเดียวกันกับที่ปรากฏในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁸⁴ เช่น มาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากรกำหนดให้คำว่า "บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล" ที่มีความหมายกว้างกว่าตามความหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลนอกจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนแล้วยังหมายความรวมถึง กิจการร่วมค้า กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางค้าหากำไรโดยรัฐบาลต่างประเทศหรือนิติบุคคลต่างประเทศ มูลนิธิสมาคมที่ไม่อยู่ในประกาศกำหนดตามมาตรา 47 (7) (8) แห่งประมวลรัษฎากร และนิติบุคคลประเภทอื่นที่อธิบดีกำหนด

ตัวอย่างคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับการตีความกฎหมายภาษีอากร คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1724/2513 (บริษัทกีฬามงกุฎ จำกัด โจทก์ กรมสรรพากร จำเลย)

การแสดง การเล่น หรือการกีฬา การประกวดหรือการกระทำใด ๆ ถ้าเจ้าของจัดขึ้นเพื่อเก็บเงินจากผู้ดู ย่อมเป็นมหรสพตามประมวลรัษฎากรมาตรา 130 คำว่า “ผู้ดู” ตามมาตรานี้ หมายความว่าบุคคลผู้เข้าดูหรือเข้าฟังหรือเข้ามีส่วนแสดงมหรสพนั้น ๆ เอง ประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้แล้วแต่ประเภทของมหรสพ “คำดู” มหรสพไม่ใช่หมายถึงเงินค่าตั๋วแต่อย่างเดียว เงินค่าอย่างอื่น เช่นเงินค่าเล่น หรือค่าเกมการเล่นโบว์ลิ่งก็เป็นคำดูตามมาตรา 130 ด้วย

การจัดให้มีการเล่นโบว์ลิ่ง โดยเก็บเงินผู้เข้าเล่น ซึ่งเป็นผู้เข้ามีส่วนแสดงในการเล่น เป็นการเก็บเงินจากผู้ดูตามกฎหมายแล้วแม้จะไม่เก็บเงินจากผู้เข้าชมหรือดูการเล่นเฉย ๆ ก็เป็น “มหรสพ” ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 130 อันจะต้องเสียอากรตามกฎหมาย⁸⁵

⁸² เรื่องเดียวกัน, หน้า 92.

⁸³ ศรีขันธ์ ดาราคร, “การค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายกับการเปิดเผยรายงานการประชุมของรัฐสภา (ตอนที่ 1)”, วารสารจตุรนิติ, หน้า 47-49.

⁸⁴ ศุภลักษณ์ พินิจกุล, คำอธิบายกฎหมายมหาชนว่าด้วยการคลังและภาษีอากร, หน้า 103-104.

⁸⁵ กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1724/2513 [ออนไลน์], 1 มกราคม 2513, แหล่งที่มา: <https://deka.in.th/view-32577.html>

ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร และศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ได้บันทึกข้อสังเกตเกี่ยวกับคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ไว้ว่า "ด้วยความเคารพอย่างสูงต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้เขียนเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงในคดีนี้ไม่มีเหตุผลพิเศษอันใดที่จะยกเว้นหลักการตีความกฎหมายที่ว่า "กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรต้องตีความโดยเคร่งครัด ในกรณีนี้ น่าจะเห็นกันได้ชัดเจนว่า ผู้ที่จะเข้าเล่นโบว์ลิ่งน่าจะไม่ใช่ "ผู้ดู" และค่าเล่นโบว์ลิ่งน่าจะไม่ใช่ "ค่าดู" ตามความหมายของ "มหรสพ" ตามประมวลกฎหมายรัชฎากรเป็นแน่แท้ ถ้าหากฝ่ายนิติบัญญัติมุ่งประสงค์จะเก็บภาษีมหรสพหรือภาษีอื่นใดกับการเล่นกีฬาโบว์ลิ่งก็น่าจะบัญญัติกฎหมายไว้ให้แจ่มชัดเช่นกัน มิฉะนั้นแล้วย่อมจะเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้เป็นอันมาก โดยเฉพาะบุคคลทั่วไปที่จะต้องเสียภาษี เพราะไม่มีทางคาดคะเนได้ตามสมควรเลยว่า เรื่องใดบ้างที่ตนจะต้องเสียภาษี ครั้นไม่เสียก็ต้องถูกปรับ ตามแนววินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกานี้ทำให้เกิดข้อสงสัยขึ้นได้ว่าการเล่นกอล์ฟจะต้องเสียภาษีมหรสพด้วยหรือไม่ เพราะการเล่นกีฬาประเภทนี้ใกล้เคียงกับโบว์ลิ่งเหมือนกัน"⁸⁶

จึงสรุปได้ว่าการตีความกฎหมายภาษีอากรต้องตีความโดยเคร่งครัด หากตีความที่กว้างจนเกินไป อาจเป็นเหตุก่อให้เกิดภาระหน้าที่และกระทบกระเทือนสิทธิของประชาชน แต่หากตีความแคบเกินไปอาจเป็นเหตุให้รัฐต้องสูญเสียรายได้จากเงินได้ประเภทภาษีอากรและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นการตีความจึงต้องพิจารณาอย่างเคร่งครัด หากตัวบทกฎหมายที่ใช้เก็บภาษีอากรไม่ชัดเจน กำกวม หรือตีความได้หลายนัย ต้องตีความไปในทางที่เป็นคุณหรือประโยชน์แก่ผู้เสียภาษี กรณีที่คำใดกฎหมายภาษีอากรไม่ได้บัญญัติความหมายไว้เป็นพิเศษให้ตีความตามความหมายโดยทั่วไปหรือตามบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะตีความหรือขยายความคำนั้นให้มีความหมายเป็นอย่างอื่นไม่ได้ และจะต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติและหลักความเป็นเอกเทศของกฎหมายภาษีอากรในการตีความอีกด้วย

2.8.4 สิ่งปลูกสร้างเทียบเคียงรถบ้านเคลื่อนที่

ในอดีต แม่น้ำเป็นศูนย์กลางของสังคมเพราะเป็นเส้นทางคมนาคมในการสัญจรไปยังที่ต่าง ๆ วิธีชีวิตของคนไทยจึงผูกพันอยู่กับแม่น้ำ การสร้างที่อยู่อาศัยของคนในไทยสมัยก่อนมักจะทำเลที่ใกล้แม่น้ำและวัด หากในพื้นที่ใดที่น้ำเข้าไปไม่ถึง ชาวบ้านก็จะช่วยกันขุดคลองเพื่อให้มีทางน้ำไหลผ่าน เนื่องจากสะดวกต่อการสัญจรทางเรือ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในกรุงเทพมหานครมีลำคลองหลายสายที่ยังมีมาถึงปัจจุบันและยังคงมีบ้านเรือนที่สร้างอยู่ริมแม่น้ำอีกจำนวนมาก คนไทยที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำมักนิยมสร้างบ้านอยู่บนแพ ใช้พักเป็นที่อยู่อาศัยและค้าขาย แม้คนที่เข้ามาค้าขายจากต่างเมือง ก็นิยมสร้างเรือนแพ เพราะไม่ต้องมีที่ดินเป็นของตนเอง สามารถ

⁸⁶ ธานินทร์ กรัยวิเชียร และวิชา มหาคุณ, "การตีความกฎหมาย" (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 439.

ล่องเรื่อนำสินค้าไปขายยังเมืองต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก เรือนแพแยกได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนตัวเรือน และส่วนแพที่เป็นท่อนลอยน้ำ แพเป็นส่วนสำคัญที่รับน้ำหนักของเรื่อน⁸⁷

รูปที่ 2-26 ภาพบ้านเรือนแพในสมัยรัชกาลที่ 5⁸⁸

ภาษีเรือ แพ โรง ร้า น ถูกจัดเก็บขึ้นในปี พ.ศ. 2401 แต่เดิมภาษีประเภทนี้เรียกว่า อากรตลาด อากรประเภทนี้ถูกจัดเก็บมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ท่านทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้เปลี่ยนแปลงการจัดเก็บ เป็นการเก็บภาษีเรือแพ โรง ร้า น ในปี พ.ศ. 2401 พิกัดอัตราของภาษีประเภทนี้ในสมัยก่อนจะเก็บจากผู้ที่อยู่กร้านขายของในตลาด อากรตลาดยังมีการเก็บซึ่งเก็บในพิกัด 12 ซัก 1 กิ่งจากค่าเช่าที่เจ้าของตลาดได้รับมา อัตรานี้เหมือนกันทั้งในกรุงเทพมหานครและหัวเมือง ภาษี เรือ แพ โรงร้า น สามารถแบ่งประเภทการจัดได้ทั้งหมด 3 ประเภท⁸⁹ โดยมีการกำหนดพิกัดอัตราไว้แน่นอน ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง เก็บจากเรือ กำหนดพิกัดอัตราไว้ว่า

เรือที่มีสินค้าขายในเรือถ้าไม่ถึงตำลึงไม่เสียภาษี

เรือที่รับบรรทุกสินค้าน้ำตาล พริกไทย ไม้แดง เก็บในอัตรา 12 เที้ยวซัก 1

เรือที่บรรทุกสินค้าอื่นนอกจากน้ำตาล พริกไทย ไม้แดง เก็บศอกละ 1 สลึง

ประเภทที่สอง เก็บจากโรงร้า น กำหนดพิกัดอัตราไว้ว่า

โรงร้า นที่มีสินค้าสิ่งของขายได้มากกว่า 1 ตำลึงขึ้นไปเสียพิกัดอัตราภาษีห้องละ 2 สลึง

โรงร้า นที่มีสินค้าขาย 2-3 ชนิด เสียห้องละ 1 บาท

โรงร้า นที่มีสินค้าขาย 4-5 ชนิด เสียห้องละ 2 บาท

⁸⁷ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, เรือนไทยภาคกลาง – เรือนแพ [ออนไลน์], 25 มีนาคม 2552, แหล่งที่มา: <http://www.openbase.in.th/node/10428>

⁸⁸ ที่มา: http://www.photoontour.com/History/old_photos_page7_BKK2.htm

⁸⁹ รังสรรค์ ณะพรพันธุ์, ภาษีอากรในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), หน้า 164.

ตึกให้เช่าต้องพิกัดภาษีโรงเรือน โดยให้เรียกตามภาษีที่ให้เช่า 12 ชัก

เช่าที่ดินแล้วปลูกโรงตั้งบ่อนขายสินค้า ให้เรียก 12 ชัก 1 จากเจ้าของบ่อน

โรงเลี้ยงสัตว์ต้องพิกัด ดังนี้ เลี้ยงสุกร 10 ตัวขึ้นไป และ เลี้ยงเป็ดไก่ชาย 50 ตัวเสีย 1 บาท

ประเภทที่สาม เก็บจากแพ ซึ่งมีทั้งแพที่ไว้สินค้าและแพที่ให้คนอื่นเช่าเพื่อไปทำบ่อนการพนัน หรือเก็บสิ่งของมีค่า กำหนดพิกัดอัตราไว้ว่า

3 ห้อง เสีย 8 บาท

2 ห้อง เสีย 6 บาท

1 ห้องเสีย 3 บาท

พิกัดอัตรานี้ใช้เรื่อยมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ก่อนการปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2435 อากรตลาดเก็บเหมือนพิกัดเดิม แต่พิกัดที่จัดเก็บมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

อำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บอากรตลาดเป็นของนายอากรตลาดซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรีรับผูกขาดจากรัฐบาลไปเรียกเก็บจากผู้ออกร้านขายสินค้า เมื่อจัดเก็บแล้วนำเงินส่งรัฐตามพิกัดอัตราที่รัฐกำหนดไว้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2401 มีการปรับปรุงเปลี่ยนอากรตลาดเพิ่มเติมเป็น ภาษีเรือ แพ โรงเรือน การจัดเก็บภาษีจึงเป็นหน้าที่ของกรมเมือง ก่อนตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ ภาษีโรงเรือน แพ เรือ ย้ายมาอยู่ภายใต้กรมมหาดไทย ต่อมาหลังจากมีการตรา พระราชบัญญัติพระธรรมนูญหน้าที่ราชการกระทรวงพระคลัง ร.ศ. 109 การจัดเก็บภาษีโรงเรือน เรือแพ ก็ได้ถูกย้ายไปอยู่ในหน้าที่ของกรมสรรพากรนับตั้งแต่ พ.ศ. 2433 เป็นต้นมาจนถึงปี พ.ศ.2475⁹⁰ โดยในปี พ.ศ.2475 ได้มีการตราพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 ขึ้นซึ่งได้ประกาศยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติภาษีเรือ โรงเรือน ตึก แพ ดังต่อไปนี้⁹¹

(1) ประกาศภาษีโรงเรือน ตึก แพ เรือ โรงเรือน ตึก แพ ปีมะเมียโทศก จ.ศ. 1232

(2) ประกาศแก้ไขข้อความในประกาศเก็บภาษีเรือโรงเรือนตึกแพ ปีมะเมียโทศก จ.ศ. 1232

(3) ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมภาษีเรือโรงเรือน พ.ศ. 2474

(4) ประกาศว่าด้วยการใช้ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมภาษีเรือโรงเรือน พ.ศ. 2474

เดิมการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 ได้มีผลบังคับใช้ ภาษีโรงเรือนและที่ดินจึงได้ถูกโอนไปเป็นรายได้ของเทศบาลแทน

⁹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 167.

⁹¹ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, คำอธิบายภาษีโรงเรือนและที่ดิน (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), หน้า 42.

กล่าวได้ว่าภาษีโรงเรือนและที่ดินมีวิวัฒนาการมาจากอากรตลาดหรือภาษีเรือ แพ โรงร้านในอดีต ภาษีโรงเรือนและที่ดินจัดเก็บจากทรัพย์สินซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท⁹² คือ

- (1) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้คนต่อเนื่องกับโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง
- (2) ที่ดินซึ่งมิได้ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ

ซึ่งค่านิยามโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ให้กินความถึงแพด้วย จะเห็นได้ว่าแม้วิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ของคนไทยจะเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการต่าง ๆ ภาษีอากรที่เรียกเก็บจากแพนั้น ปราบกฏมิให้เห็นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนมาถึงปัจจุบัน เนื่องจากแพเป็นทรัพย์สินที่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัยและใช้ประกอบกิจการค้าขายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนไทยได้ ข้อสังเกตของภาษีโรงเรือนและที่ดินคือ ทรัพย์สินส่วนใหญ่ที่ถูกจัดเก็บภาษีเป็นอสังหาริมทรัพย์ มีเพียงแพที่ถูกกำหนดในบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นสังหาริมทรัพย์มีลักษณะเคลื่อนที่ได้ ที่เข้าข่ายจะต้องเสียภาษี

⁹² มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475

บทที่ 3 การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ตามกฎหมายต่างประเทศ

ในต่างประเทศทั้งในประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นจากรถบ้านเคลื่อนที่และมีการจำแนกรถบ้านเคลื่อนที่แยกออกจากรถยนต์ทั่วไปไว้อย่างชัดเจน โดยมักจะมีการจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่ารถที่ใช้ในการคมนาคมและขนส่งเป็นการทั่วไป ซึ่งพิจารณาตามประโยชน์การใช้สอยและลักษณะประเภทของรถในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีของต่างประเทศเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินรถบ้านเคลื่อนที่ในประเทศไทย

3.1 มาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ของประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษ สกอตแลนด์ และเวลส์ มีการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Council Tax) ภายใต้พระราชบัญญัติการคลังของรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ.1992 (Local Government Finance Act 1992)⁹³ โดยจำนวนเงินที่ท้องถิ่นเรียกเก็บเพื่อใช้จ่ายเพื่อให้บริการสาธารณะกับชุมชนต่าง ๆ เช่น บริการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลถนน ตำรวจและบริการดับเพลิง เป็นต้น โดยจะมีการแบ่งการจัดเก็บภาษีเป็น 2 ประเภทได้แก่

ประเภทที่หนึ่ง Domestic or Residential Property ที่จัดเก็บจากอสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ หรือสถานที่ที่ใช้เพื่อการพักอยู่อาศัย เช่น บ้าน รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วง (Caravan) บังกะโล เป็นต้น

ประเภทที่สอง Non-Domestic Tax ที่จัดเก็บจากทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อการค้า การทำธุรกิจ หรือเป็นทรัพย์สินที่สามารถหารายได้ เช่น ร้านอาหาร โรงงาน ร้านขายของ บาร์ เป็นต้น ทั้งนี้กฎหมายทรัพย์สินของประเทศอังกฤษได้มีการกำหนด ทรัพย์สินที่ได้ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีหากเข้าเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติการคลังของรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ. 1992 ได้กำหนดทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีตามประโยชน์การใช้ โดยกำหนดให้ทรัพย์สินทุกชนิดที่ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคล (Dwelling) ถือว่าเข้าข่ายต้องเสียภาษี ทั้งนี้ กฎหมายก็ได้กำหนดข้อยกเว้นทรัพย์สินภายใต้อนุมาตรา 6⁹⁴ ดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคล

(ก) ลาน สวน สิ่งปลูกสร้างภายนอกบ้านหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เป็นส่วนเสริมหรือส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกับทรัพย์สินที่ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย หรือ

(ข) โรงจอดรถส่วนบุคคลที่มีพื้นที่ไม่เกิน 25 ตารางเมตร หรือ พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ทั้งหมดหรือใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ในการเป็นที่เก็บรถยนต์ส่วนบุคคล หรือ

⁹³ Legislation.gov.uk, Local Government Finance Act 1992[Online],5 November 2022, Available from:

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/14/contents>

⁹⁴ Ibid, Chapter1 Section3, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/14/section/3>

(ค) พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ทั้งหมดหรือใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ในการจัดเก็บสิ่งของที่ใช้ในบ้านเป็น เว้นแต่จะเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินขนาดใหญ่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย

ทรัพย์สินทุกชนิดที่มีวัตถุประสงค์ใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยจะได้รับการจัดประเภทของทรัพย์สินตามมูลค่าเรียกว่า “ลำดับชั้นราคาประเมินตามมูลค่า” (Valuation Band) ซึ่งจะได้รับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินโดยสำนักงานประเมินราคา (Valuation Office Agency) โดยจะอ้างอิงตามมูลค่าทรัพย์สิน ในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1991 โดยแบ่งออกเป็น 8 ลำดับชั้น (A-H) ซึ่งแต่ละลำดับชั้นจะถูกเรียกเก็บภาษีในอัตราที่แตกต่างกัน หน่วยงานท้องถิ่นแต่ละแห่งจะจัดเก็บรายการทรัพย์สินภายในพื้นที่ของตนทั้งหมดตามลำดับชั้นราคาประเมินตามมูลค่า รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยก็จะได้รับการประเมินมูลค่าเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3 – 1 ลำดับชั้นราคาประเมินตามมูลค่าทรัพย์สินที่ไม่ได้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ⁹⁵

แถบ การประเมิน ภาษี	มูลค่าทรัพย์สิน (ปอนด์สเตอร์ลิง)
A	น้อยกว่า 40,000
B	40,000 - 52,000
C	52,000 - 68,000
D	68,000 - 88,000
E	88,000 - 120,000
F	120,000 - 160,000
G	160,000 - 320,000
H	มากกว่า 320,000

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ ในประเทศอังกฤษเรียกว่า “คาราวาน” (Caravan) ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อยู่อาศัยจะถูกจัดเก็บภาษีท้องถิ่น โดยความหมายของคาราวาน (Caravan) ตามหมวด 29 (1) แห่งกฎหมายว่าด้วยไซต์คาราวานและการควบคุมการพัฒนา ค.ศ. 1960 (The Caravan Sites and Control of Development Act 1960) หมายความว่า “... โครงสร้างใด ๆ ที่ออกแบบหรือปรับให้เข้ากับที่อยู่

⁹⁵ Government UK, How domestic properties are assessed for Council Tax bands [Online], 17 March 2022, Available from: <https://www.gov.uk/guidance/understand-how-council-tax-bands-are-assessed#council-tax-bands-in-england-based-on-1-april-1991-values>

อาศัยของมนุษย์ซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ (ไม่ว่าจะโดยการลากจูงหรือเคลื่อนย้ายด้วยยานยนต์หรือรถพ่วง)”⁹⁶

โดยทั่วไป ความรับผิดชอบในการเสียภาษีของรถคาราวานตามพระราชบัญญัติการคลังของรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ.1992 วางหลักว่าให้เจ้าของหรือผู้อยู่อาศัยที่ครอบครองคาราวานโดยใช้เป็นที่อยู่อาศัยหลัก เป็นผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้และการจัดเก็บภาษีอาจแยกพิจารณา ดังนี้

1. รถคาราวานที่ถูกใช้เพื่อจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวและสันทนาการ (Holiday Caravan) ที่มีการใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่แบบครั้งคราวและไม่มีวัตถุประสงค์ต้องการให้เป็นที่อยู่อาศัยหลักจะได้รับการยกเว้นการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น⁹⁷
2. รถคาราวาน (Caravan) ที่ไม่มีเครื่องยนต์ไปใช้เพื่อการประกอบธุรกิจหรือเป็นการประกอบพาณิชย์กรรม ทรัพย์สินนี้จะต้องถูกจัดเก็บภาษีตามการจัดเก็บภาษีประเภทที่สอง Non-Domestic Tax ที่จัดเก็บจากรายปี (Ratable value) หรืออัตราภาษีแบบการประกอบธุรกิจ (Business Rate)

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ในประเทศอังกฤษเรียกว่า “มอเตอร์ คาราวาน” (Motor Caravan) หน่วยงานกำหนดมาตรฐานผู้ขับขี่และยานพาหนะ (Driver and Vehicle Standard Agency) ภายใต้กรมการขนส่งทางบก (The Department for Transport) ได้กำหนดคุณสมบัติของ มอเตอร์ คาราวาน ว่าเป็นรถยนต์ประเภท M วัตถุประสงค์พิเศษ ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักอาศัยซึ่งมีอุปกรณ์ภายในครบทั้ง 4 หมวดยุค⁹⁸ ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1: ที่นั่งและโต๊ะ จะต้องเป็นส่วนสำคัญของพื้นที่อยู่อาศัยของยานพาหนะซึ่งติดตั้งโดยไม่ขึ้นกับรายการอื่น การติดตั้งแบบตั้งโต๊ะจะต้องยึดไว้อย่างถาวร แม้ว่าวัสดุด้านบนของโต๊ะจะถอดออกได้หรือไม่ก็ตาม เบาะนั่งแบบยึดถาวรต้องยึดกับพื้นหรือผนังด้านข้างและพร้อมใช้งานที่โต๊ะ

หมวด 2: ที่พักนอน จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่อยู่อาศัยของยานพาหนะ จะเป็นเตียงหรือเตียงที่ติดตั้งจากที่หนึ่งก็ได้ ต้องยึดไว้เป็นลักษณะถาวรไม่ว่าจะด้วยโครงสร้างฐานของพื้นรถหรือกับผนังด้านข้าง เว้นแต่จะมีที่พักสำหรับนอนไว้เหนือห้องคนขับ

หมวด 3: สิ่งอำนวยความสะดวกในประกอบอาหารต้อง มีการติดตั้งที่ถาวรกับพื้นหรือข้างกำแพงของรถ ไม่ว่าจะใช้สกรู ตอกหมุด เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการประกอบอาหารอย่างน้อยจะต้องประกอบ

⁹⁶ Legislation.gov.uk, Caravan Sites and Control of Development Act 1960[Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Eliz2/8-9/62>

⁹⁷ Static Trader, Do I Have To Pay Council Tax on My Static Caravan as a Holiday Home [Online], 24 November 2022, Available from: <https://statictrader.com/do-i-have-to-pay-council-tax-on-a-static-caravan/#>

⁹⁸ Government UK, Internal features for motor caravan [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.gov.uk/government/publications/registering-a-diy-caravan/converting-a-vehicle-into-a-motorhome>

ไปด้วยเตาแก๊สหัวเดียว หรือไมโครเวฟ ในกรณีที่มีเชื้อเพลิงหรือไฟฟ้า ซึ่งการติดตั้งท่อเชื้อเพลิงของแก๊สต้องมีการติดตั้งอย่างปลอดภัย และแก๊สซึ่งใช้เป็นเชื้อเพลิงต้องเก็บอยู่ในตู้เพื่อความปลอดภัยของยานพาหนะ

หมวดที่ 4: ตู้เพื่อเก็บของ จะเป็นตู้หรือช่องเก็บของ (Locker) ก็ได้ซึ่งอาจติดตั้งอย่างเป็นอิสระจากสิ่งอื่น ๆ หรืออาจติดตั้งใต้ที่นั่ง ที่นอน หรือเครื่องครัวก็ได้โดยจะต้องยึดติดอย่างถาวรกับพื้นรถหรือผนังด้านข้างของรถ ยกเว้นในกรณีที่ตู้เก็บของอยู่เหนือห้องคนขับ

การจัดเก็บภาษีรถยนต์ประจำปีของมอเตอร์ คาราวาน (Motor Caravan) ถูกแยกประเภทการจัดเก็บภาษีต่างจากรถยนต์ทั่วไป โดยอัตราภาษีจะจัดเก็บภาษีจากน้ำหนักของรถ (Gross Vehicle Weight) ซึ่งเป็นน้ำหนักมวลรวมสูงสุดที่กฎหมายอนุญาตและสามารถบรรทุกได้อย่างปลอดภัยเมื่อใช้งานบนท้องถนน (Maximum Authorized Mass) รถบ้านประเภทนี้ถือเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล มีการกำหนดอัตราภาษีที่แตกต่างกันโดยใช้น้ำหนักเป็นเกณฑ์ในการแบ่งการจัดเก็บภาษี แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท⁹⁹ ได้แก่ น้ำหนักรถที่ไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม และ น้ำหนักรถที่มากกว่า 3,500 กิโลกรัม อย่างไรก็ตามหากรถมอเตอร์ คาราวานมีวัตถุประสงค์หลักในการใช้เป็นที่อยู่อาศัย จะต้องเสียภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นแทนการเสียภาษีรถยนต์ประจำปี

ตาราง 3-2 อัตราภาษีรถมอเตอร์ คาราวาน ที่มีน้ำหนักไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม Private or light goods (TC11)

ขนาดของ กระบอกสูบ (ซีซี)	จ่ายทุกสิ้น เดือน	จ่ายทุกสิ้น เดือน	จ่ายทุกสิ้นปี โดยการหักเงิน	จ่ายรอบครึ่งปี โดยเงินสด	จ่ายรอบครึ่งปี โดยการหักเงิน
	โดยเงินสด (ปอนด์สเตอร์ลิง)	โดยการหักเงิน จากธนาคาร (ปอนด์สเตอร์ลิง)	จากธนาคาร (ปอนด์สเตอร์ลิง)	(ปอนด์สเตอร์ลิง)	จากธนาคาร (ปอนด์สเตอร์ลิง)
ไม่เกิน 1,549	180	180	189	99	94.50
เกิน 1,549	295	295	309.75	162.25	154.88

⁹⁹ Government UK, Vehicle Tax rates [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.gov.uk/vehicle-tax-rate-tables/rates-for-motorhomes>

ตาราง 3-3 อัตราภาษีรถมอเตอร์ คาราวาน ที่มีน้ำหนักมากกว่า 3,500 กิโลกรัม Private heavy goods (TC10)

จ่ายทุกสิ้นเดือน โดยเงินสด (ปอนด์สเตอร์ลิง)	จ่ายทุกสิ้นเดือน โดยการหักเงิน จากธนาคาร (ปอนด์สเตอร์ลิง)	จ่ายทุกสิ้นปี โดยการหักเงิน จากธนาคาร (ปอนด์สเตอร์ลิง)	จ่ายรอบครึ่งปี โดยเงินสด (ปอนด์สเตอร์ลิง)	จ่ายรอบครึ่งปี โดยการหักเงิน จากธนาคาร (ปอนด์สเตอร์ลิง)
165	165	173.25	90.75	86.63

กฎหมายของประเทศอังกฤษกำหนดรถประเภท Private Heavy Goods Vehicle ต้องเป็นรถยนต์ที่ไม่ใช่เพื่อการบรรทุกสินค้า หรือการประกอบธุรกิจ สำหรับรถยนต์ปกติที่ใช้เพื่อโดยสารส่วนบุคคลฐานภาษีจะคำนวณจากการก่อมลพิษของรถยนต์ (Co2 Emission Figure) และจะต้องจ่ายในอัตราที่สูงขึ้นสำหรับรถยนต์ดีเซลที่ไม่ตรงตามมาตรฐาน Real Driving Emissions 2 (RDE2) สำหรับการปล่อยไนโตรเจนออกไซด์มีเกินมาตรฐานกำหนด

3.2 มาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ของบางมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา

3.2.1 มลรัฐฟลอริดา

(1) คำจำกัดความตามที่ใช้ในธรรมนูญมลรัฐฟลอริดา ตามมาตรา 320.01

คำนิยามที่ได้บัญญัติไว้ในธรรมนูญของรัฐฟลอริดา รถยนต์ (Motor Vehicle) แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่หนึ่ง รถยนต์ที่ใช้เป็นการทั่วไป ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบรรทุก รถพ่วง รถกึ่งพ่วง รถบรรทุกหัวลากและรถกึ่งพ่วงแบบยาว หรือยานพาหนะอื่น ๆ ที่วิ่งบนถนนของรัฐนี้ ใช้ในการขนส่งบุคคลหรือทรัพย์สิน และขับเคลื่อนด้วยกำลังอื่นที่ไม่ใช่กำลังของกล้ามเนื้อ แต่ไม่รวมถึงชุดเครื่องยนต์ รถบดถนน หรืออุปกรณ์เคลื่อนที่พิเศษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 316.003 ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนบนราง จักรยาน จักรยานไฟฟ้า รถบั๊กกี้ หรือจักรยานยนต์

ประเภทที่สอง รถบ้านเคลื่อนที่สำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยซึ่งแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ Recreational vehicle และ Mobile Home

(ก) รถบ้านเคลื่อนที่หรือรถสันทนาการ (Recreational vehicle) ตามมาตรา 320.01 (1)(b) ได้แก่ ประเภทยานพาหนะที่ออกแบบมาเพื่อการพักผ่อนและใช้เพื่อเป็นที่พักอาศัยชั่วคราว การใช้เพื่อตั้งแคมป์ หรือการใช้เพื่อเดินทาง ซึ่งสามารถขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเองจากเครื่องยนต์หรืออาจขับเคลื่อนได้โดยอาศัยการลากจูงโดย

ยานพาหนะอื่น ยานพาหนะรถบ้านเคลื่อนที่เมื่อมีการเดินทางบนถนนสาธารณะของรัฐนี้จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความยาวและความกว้างของ มาตรา 316.515 มีดังต่อไปนี้

1. "รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์" (Travel Trailer) เป็นยานพาหนะเคลื่อนย้ายได้ ติดตั้งบนล้อ มีขนาดหรือน้ำหนักที่ไม่ต้องขออนุญาตการใช้ทางหลวงพิเศษเมื่อถูกลากจูงด้วยรถยนต์ ได้รับการออกแบบและสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับการพักผ่อน การตั้งแคมป์ หรือการท่องเที่ยว มีความกว้างของตัวรถไม่เกิน 8 ฟุตครึ่งและความยาวของตัวรถโดยรวมไม่เกิน 40 ฟุต เมื่อมีการประกอบและติดตั้งจากโรงงานเพื่อใช้ในการเดินทางบนถนน

2. "รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นกระโจมที่พับ ไม่มีเครื่องยนต์" (Camping Trailer) เป็นยานพาหนะแบบกระโจมที่สามารถรื้อถอนได้ เคลื่อนที่ได้ ติดตั้งบนล้อและสร้างขึ้นด้วยผนังบางส่วนที่ยุบซึ่งรื้อถอนได้เคลื่อนที่โดยอาศัยการลากจูงโดยยานพาหนะอื่นและกางออกเพื่อตั้งแคมป์ได้ เป็นที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับการพักผ่อน แคมป์ปิ้ง หรือการท่องเที่ยว

3. "รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นกระบะท้าย ไม่มีเครื่องยนต์" (Truck Camper) เป็นรถบรรทุกที่พร้อมสำหรับการติดตั้งอุปกรณ์ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งออกแบบให้สามารถบรรทุกของขึ้นหรือติดตั้งเดียวกับโครงรถของแชสซีส์ (Chassis) เป็นที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับการพักผ่อน แคมป์ปิ้ง หรือการท่องเที่ยว

4. "รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์" (Motor home) เป็นรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีความยาว ความสูง และความกว้างไม่เกินที่ระบุไว้ใน มาตรา 316.515 เป็นรถยนต์ที่ขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเองไม่ต้องอาศัยการลากจูง และได้รับการออกแบบมาเป็นที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับการพักผ่อน แคมป์ปิ้ง หรือการท่องเที่ยว

5. "รถบ้านเคลื่อนที่ที่ดัดแปลงมาจากรถโดยสารสาธารณะ มีเครื่องยนต์" (Private Motor Coach) เป็นรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีความยาว ความสูง และความกว้างไม่เกินที่ระบุไว้ใน มาตรา 316.515 (9) สร้างขึ้นบนแชสซีส์ (Chassis) ประเภทรถประจำทางที่ขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเองซึ่งมีเพลารับน้ำหนักไม่น้อยกว่าสามเพล่า และได้รับการออกแบบมาเป็นที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับการพักผ่อน แคมป์ปิ้ง หรือการท่องเที่ยว

6. "รถบ้านเคลื่อนที่ที่ดัดแปลงมาจากรถตู้ มีเครื่องยนต์" (Van Conversion) เป็นรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีความยาว ความสูง และความกว้างไม่เกินที่ระบุไว้ใน มาตรา 316.515 สร้างขึ้นบนแชสซีส์ (Chassis) ของยานยนต์ที่ขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเอง และได้รับการออกแบบมาเป็นที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับการพักผ่อน แคมป์ปิ้ง หรือการท่องเที่ยว

7. "รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะจอดพักแรมได้ ไม่มีเครื่องยนต์" (Park Trailer) เป็นรถบ้านเคลื่อนที่ซึ่งมีความกว้างไม่เกิน 14 ฟุตและสร้างขึ้นบนเพล่าเดียวและได้รับการออกแบบมาเพื่อให้เป็นที่พักอาศัยตามเทศกาลหรือชั่วคราว จะต้องมีการเชื่อมต่อกับระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นเพื่อการทำงานของอุปกรณ์ติดตั้งที่ติดตั้งและเครื่องใช้บนตัวรถ พื้นที่ทั้งหมดเมื่อวัดจากพื้นผิวภายนอกของผนังภายนอกสุดซึ่งไม่รวมช่องหน้าต่างใด

ๆ ต้องมีความยาวไม่เกิน 400 ตารางฟุต เมื่อสร้างตามมาตรฐาน ANSI A-119.5 และ 500 ตารางฟุตเมื่อสร้างตามมาตรฐานกระทรวงการเคหะและการพัฒนาเมืองของสหรัฐอเมริกา ความยาวของรถบ้านเคลื่อนที่ชนิดถาวร หมายถึงระยะห่างจากด้านนอกของหน้าตัวรถไปจนถึงด้านนอกของหลังของตัวรถรวมถึงส่วนที่ยื่นออกมา

8. “รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะห้าล้อ ไม่มีเครื่องยนต์” (Fifth-Wheel Trailer) เป็นยานพาหนะที่ติดตั้งบนล้อ ซึ่งได้รับการออกแบบมาเพื่อให้เป็นที่พำนักชั่วคราวสำหรับการพักผ่อน แคมป์ปิ้ง หรือการท่องเที่ยว มีขนาดหรือน้ำหนักที่ไม่ต้องขออนุญาตการใช้ทางหลวงพิเศษเมื่อถูกลากจูงด้วยรถยนต์ พื้นที่รถพ่วงรวมทั้งหมดไม่เกิน 400 ตารางฟุตเมื่อมีการติดตั้งแล้ว และออกแบบให้ถูกลากจูงโดยยานยนต์ที่มีกลไกการลากจูงซึ่งติดตั้งอยู่ด้านบนหรือด้านข้างเพลาล้อหลังของตัวรถพ่วง

(ข) รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงหรือบ้านพักเคลื่อนที่ (Mobile home) ตามมาตรา 320.01 (2) บัญญัติจำกัดความซึ่งหมายถึง โครงสร้างที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ในหนึ่งส่วนขึ้นไป ซึ่งมีความกว้างตั้งแต่ 8 ฟุตขึ้นไป และสร้างขึ้นบนโครงแชสซีส์ (Chassis) และได้รับการออกแบบเพื่อใช้เป็นที่พำนักเมื่อเชื่อมต่อกับสาธารณูปโภคที่จำเป็นและรวมถึงระบบประปา เครื่องทำความร้อน เครื่องปรับอากาศและระบบไฟฟ้าที่มีอยู่ในนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ด้านภาษี ความยาวของบ้านเคลื่อนที่คือระยะห่างจากระยะห่างจากด้านนอกของหน้าตัวรถ บริเวณหลักที่ต่อพ่วงรถไปจนถึงด้านหลังตัวรถ พื้นที่ดังกล่าวให้รวมถึงห้องต่าง ๆ แต่ไม่รวมหน้าต่างที่ยื่นจากผนังระเบียง ข้อต่อรถพ่วง ส่วนขยายของผนังและหลังคา หรือสิ่งที่แนบติดกับรถโดยที่ไม่มีการปิดล้อมจากพื้นที่ภายใน กรณีที่เจ้าของรถบ้านเคลื่อนที่ไม่มีหลักฐานความยาวของตัวรถ เจ้าหน้าที่พนักงานผู้เก็บภาษีอาจใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบรถบ้านเพื่อกำหนดความยาวตามจริง หรืออาจถือตัวรถมีความยาว 4 ฟุต

(2) การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่

การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ตามบทบัญญัติธรรมนูญของมลรัฐฟลอริดา มาตรา 193.075¹⁰⁰ ได้แบ่งการจัดเก็บภาษีไว้ 3 วิธี¹⁰¹ ดังนี้

วิธีที่หนึ่ง การจัดเก็บภาษีอสังหาริมทรัพย์ (Real Property - RP)

รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงหรือบ้านพักเคลื่อนที่ (Mobile home) ตามมาตรา 320.01 (2) และรถบ้านเคลื่อนที่หรือรถสันทนาการ (Recreational vehicle) ตามมาตรา 320.01 (1)(b) จะต้องถูกจัดเก็บภาษี

¹⁰⁰ The Florida Senate, 193.075 Mobile homes and recreational vehicles [Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.flsenate.gov/Laws/Statutes/2018/0193.075>

¹⁰¹ Florida Department of Revenue, Taxation of Mobile Homes in Florida [Online], August 2022, Available from: https://floridarevenue.com/Forms_library/current/gt800047.pdf

เป็นอสังหาริมทรัพย์¹⁰² ถ้าเจ้าของรถบ้านเคลื่อนที่เป็นเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งอย่างถาวร รถบ้านเคลื่อนที่จะถือว่าตั้งอย่างถาวรหากถูกต้องและเชื่อมต่อกับระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและขึ้นอยู่กับความตั้งใจของเจ้าของในการใช้รถบ้านเคลื่อนที่ อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดนี้ใช้ไม่ได้กับรถบ้านเคลื่อนที่หรือส่วนประกอบใด ๆ ของรถบ้านเคลื่อนที่ซึ่งจัดแสดงโดยตัวแทนจำหน่ายบ้านเคลื่อนที่หรือผู้ผลิตรถบ้านเคลื่อนที่ซึ่งได้รับอนุญาต

รถบ้านเคลื่อนที่ประเภทนี้จะต้องเสียภาษีเป็นอสังหาริมทรัพย์และจะต้องทำการลงทะเบียนเพื่อได้รับสติ๊กเกอร์ชุด "RP" (Real Property) ตามมาตรา 320.0815. ที่ได้วางหลักว่าหน่วยงานจัดเก็บภาษีจะจัดเตรียมและออกสติ๊กเกอร์ชุด "RP" ให้กับเจ้าของรถบ้านเคลื่อนที่ที่ได้ลงทะเบียนไว้ และจะถูกจัดเก็บภาษีจากมูลค่าของทรัพย์สิน (Ad Valorem) โดยสติ๊กเกอร์ RP จะถูกออกโดยกรมทางหลวงและความปลอดภัยยานยนต์ (Department of Highway Safety and Motor Vehicle) ซึ่งสามารถซื้อได้จากสำนักงานจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเขต (Local county tax collector's office) เมื่อการจัดเก็บภาษีอยู่ในรูปแบบอสังหาริมทรัพย์จะต้องถูกประเมินมูลค่าและเสียภาษีทุก ๆ ropic สติ๊กเกอร์ชุด "RP" จะต้องมีความตามที่แผนกกำหนดและจะต้องติดอยู่ที่มุมซ้ายล่างของหน้าต่างใกล้กับถนนมากที่สุด กฎเกณฑ์ของรัฐกำหนดให้ต้องต่ออายุการลงทะเบียนบ้านเคลื่อนที่ทุกปีภายในวันที่ 31 ธันวาคม จะมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมค้างชำระหากไม่ต่ออายุการลงทะเบียนภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

รูปที่ 3-1 สติ๊กเกอร์ชุด "RP" (Real Property)¹⁰³

วิธีที่สอง การจัดเก็บภาษีใบอนุญาตประจำปี (Annual license tax – MH)

หากรถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงหรือบ้านพักเคลื่อนที่ (Mobile home) ตามมาตรา 320.01 (2) ไม่ถูกจัดเก็บภาษีเป็นอสังหาริมทรัพย์ตามวิธีที่หนึ่ง เนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินที่เป็นที่ตั้งของบ้านเคลื่อนที่ จะต้องจ่ายภาษีใบอนุญาตประจำปีและจะได้รับสติ๊กเกอร์ชุด "MH" (Mobile Home) ซึ่งสติ๊กเกอร์ MH จะถูกออกโดยกรมทางหลวงและความปลอดภัยยานยนต์ (Department of Highway Safety and Motor Vehicle) ซึ่ง

¹⁰² The Florida Senate, 320.015 Taxation of mobile homes [Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.flsenate.gov/Laws/Statutes/2022/320.015>

¹⁰³ แหล่งที่มา : <https://www.howtolookatahouse.com/Blog/Entries/2018/6/what-is-a-mobile-home-rp-sticker.html>

สามารถซื้อได้จากสำนักงานจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเขต (Local county tax collector's office) และจะต้องติดอย่างถูกต้องตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 320.08 (9) (10) (11) อัตราภาษีการจัดเก็บใบอนุญาตประจำปีจะถูกจัดเก็บตามประเภทของรถบ้านที่ได้จำแนกไว้ ซึ่งจะมีอัตราภาษีที่สูงกว่ารถยนต์โดยทั่วไป ส่วนรถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีลักษณะพ่วงจะถูกจัดเก็บภาษีจากความยาวของรถบ้าน

ตารางที่ 3 - 4 การจัดเก็บภาษีตามมาตรา 320.08 (9)

ประเภทรถบ้านเคลื่อนที่ มาตรา 320.01	ฐานภาษี	อัตราภาษีคงที่ (ดอลลาร์)
(1) รถบ้านเคลื่อนที่แบบไม่มี เครื่องยนต์ - ลักษณะรถพ่วง (Travel Trailer) - ลักษณะห้าล้อ (Fifth-Wheel)	ความยาวไม่เกิน 35 ฟุต ความยาวไม่เกิน 35 ฟุต	27 27
(2) รถบ้านเคลื่อนที่แบบไม่มี เครื่องยนต์ - ลักษณะพับได้ (Camping Trailer)	-	13.50
(3) รถบ้านเคลื่อนที่แบบมี เครื่องยนต์ (Motor home)	น้ำหนักไม่เกิน 4,500 ปอนด์ น้ำหนักมากกว่า 4,500 ปอนด์	27 47.25
(4) รถบ้านเคลื่อนที่แบบไม่มี เครื่องยนต์ - ลักษณะซ้อนท้าย (Truck Camper)	น้ำหนักไม่เกิน 4,500 ปอนด์ น้ำหนักมากกว่า 4,500 ปอนด์	27 47.25
(5) รถบ้านเคลื่อนที่แบบมี เครื่องยนต์ - ดัดแปลงจากรถประจำทาง (Private Motor Coach)	น้ำหนักไม่เกิน 4,500 ปอนด์ น้ำหนักมากกว่า 4,500 ปอนด์	27 47.25

ตาราง 3 - 5 การจัดเก็บภาษีตามมาตรา 320.08 (10)

ประเภทรถบ้านเคลื่อนที่ มาตรา 320.01	ฐานภาษี	อัตราภาษีคงที่ (ดอลลาร์)
(a) รถบ้านเคลื่อนที่แบบไม่มี เครื่องยนต์ - ลักษณะถาวร (Park Trailer)	-	25
(b) รถบ้านเคลื่อนที่แบบไม่มี เครื่องยนต์ - ลักษณะรถพ่วง (Travel Trailer) - ลักษณะห้าล้อ (Fifth-Wheel)	ความยาว 35 ฟุต – 40 ฟุต ความยาว 35 ฟุต – 40 ฟุต	25 25

ตาราง 3 - 6 การจัดเก็บภาษีตามมาตรา 320.08 (11) ของรถบ้านเคลื่อนที่ตามมาตรา 320.01 (2)

ฐานภาษี ความยาว (ฟุต)	อัตราภาษีคงที่ (ดอลลาร์)
ความยาวไม่เกิน 35 ฟุต	20
ความยาวมากกว่า 35 ฟุต แต่ไม่เกิน 40 ฟุต	25
ความยาวมากกว่า 40 ฟุต แต่ไม่เกิน 45 ฟุต	30
ความยาวมากกว่า 45 ฟุต แต่ไม่เกิน 50 ฟุต	35
ความยาวมากกว่า 50 ฟุต แต่ไม่เกิน 55 ฟุต	40
ความยาวมากกว่า 55 ฟุต แต่ไม่เกิน 60 ฟุต	45
ความยาวมากกว่า 60 ฟุต แต่ไม่เกิน 65 ฟุต	50
ความยาวมากกว่า 65 ฟุต	80

วิธีที่สาม การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินส่วนบุคคลที่จับต้องได้ (Tangible Personal Property)

หากรถบ้านเคลื่อนที่ดังกล่าวที่ไม่มีป้ายทะเบียนปัจจุบันติดอยู่ถูกต้องตามวิธีการที่หนึ่ง (ชุดสติ๊กเกอร์ RP) และวิธีที่สอง (ชุดสติ๊กเกอร์ MH) จะต้องเสียภาษีเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลที่จับต้องได้ (Tangible Personal Property) จะต้องได้รับการประเมินโดยผู้ประเมินทรัพย์สินของเขตประจำทุกปี ซึ่งการประเมินการจัดเก็บภาษีวิธีนี้มีมูลค่าค่อนข้างต่ำและจะได้รับการยกเว้นการคำนวณภาษีของมูลค่าทรัพย์สินจำนวน 25,000 ดอลลาร์ตามมาตรา 196.183 หากทรัพย์สินนั้นเข้าเงื่อนไขตามบทบัญญัติ และในกรณีที่มูลค่าทรัพย์สินส่วนบุคคลที่จับต้องได้มากกว่า 25,000 ดอลลาร์ของมูลค่าที่ถูกประเมิน จะได้รับการยกเว้นจากภาษีตามมูลค่าสิ่งที่ดีกับรถบ้านเคลื่อนที่ เช่น เครื่องปรับอากาศ อุปกรณ์ทำอาหาร เป็นต้น

3.2.2 มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

(1) คำจำกัดความ

รถบ้านเคลื่อนที่ตามหลักปฏิบัติด้านสุขภาพและความปลอดภัยของรัฐแคลิฟอร์เนียมาตรา 18010¹⁰⁴ ที่ตราขึ้นโดยสภานิติบัญญัติแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย ให้ความหมายของรถบ้านไว้ว่าเป็นยานพาหนะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและต้องหมายความถึงทั้งสองประการดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพวง ไม่มีเครื่องยนต์ เป็นรถบรรทุกหรือรถพวงสำหรับตั้งแคมป์ที่มีหรือไม่มีแรงขับเคลื่อน ซึ่งออกแบบมาเพื่อการอยู่อาศัยของมนุษย์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ในกรณีฉุกเฉิน หรือการเข้าพักอื่น ๆ ที่ตรงตามเกณฑ์ทั้งหมดต่อไปนี้:

- (1) มีพื้นที่ห้องนั่งเล่นภายในน้อยกว่า 320 ตารางฟุต ไม่รวมอุปกรณ์ที่สร้างเข้าไปข้างในติดตัวรถ (Built-In) ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะ ตู้เสื้อผ้า ตู้เก็บของ ตู้ครัวหรือเครื่องตกแต่ง และห้องอาบน้ำหรือห้องสุขา
- (2) พื้นี่รวม 400 ตารางฟุตหรือน้อยกว่านั้นวัดที่เส้นโครงแนวนอนสูงสุด
- (3) สร้างขึ้นบนแชสซี (Chassis) เดี่ยว
- (4) รถยนต์ขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเอง หรือติดตั้งบนรถบรรทุก หรือถูกลากโดยยานพาหนะอื่น

ประการที่สอง รถพวงจอด (Park Trailer) ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 18009.3

จากการศึกษาของผู้เขียนทำให้พบข้อเท็จจริงว่ารถบ้านในมลรัฐแคลิฟอร์เนียแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพวง ไม่มีเครื่องยนต์ (Mobile or Manufactured Homes) และรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ (Recreational Vehicles)

¹⁰⁴ Thomson Reuters, California Code, Health and Safety Code - HSC § 18010 [online], 1 January 2019, Available from: <https://codes.findlaw.com/ca/health-and-safety-code/hsc-sect-18010/>

1. รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ (Mobile or Manufactured Homes) ตามสำนักงานจัดเก็บภาษีอากรมลรัฐแคลิฟอร์เนีย¹⁰⁵ (Office of the treasurer-tax collector California) ให้ความหมายว่ารถบ้านเคลื่อนที่คือโครงสร้างที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ทั้งหมดหรือบางส่วน มีการออกแบบและติดตั้งเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยตั้งแต่หนึ่งหน่วยขึ้นไป สามารถใช้กับหรือไม่ใช้กับระบบฐานรากก็ได้ เพื่อเป็นการเจาะจงความหมายดังนั้น คือรถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วง (Trailer Coach) รถบ้าน ชนิดรถพ่วงใด ๆ ที่มีความกว้างอย่างน้อย 8 ฟุต หรือยาว 40 ฟุต หรือ 320 ตารางฟุต หรือรถโดยสารหัวลากที่ต้องได้รับใบอนุญาตในการเคลื่อนย้ายบนทางหลวง จะถือเป็นรถบ้านเคลื่อนที่ (Mobile Home)

2. รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ (Recreational Vehicles) หรือรถบ้านประเภทดัดแปลงจากรถยนต์ประเภทต่าง ๆ ตามคู่มือขั้นตอนการจดทะเบียนยานยนต์¹⁰⁶ ของกรมยานยนต์มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (Department of Motor Vehicle) ให้ความหมายว่ารถบ้าน (Recreational Vehicles) ว่าเป็นยานพาหนะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ สำหรับรถบ้านที่มีตัวมอเตอร์ติดรถยนต์แบ่งได้เป็น 3 ประเภท¹⁰⁷ ได้แก่

2.1 มอเตอร์โฮม (Motorhome) ซึ่งแบ่งออกเป็นสองขนาดได้แก่ ตัวถังขนาดใหญ่บนแชสซี (Chassis) ของรถบรรทุกที่ใช้เครื่องยนต์เบนซินหรือดีเซล และสามารถเดินทางไกลได้เนื่องจากความจุเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ รถบ้านขนาดเล็กที่สร้างขึ้นบนแชสซีส์ (Chassis) รถตู้ที่ได้รับการดัดแปลง และมักจะมีส่วนที่ยื่นออกมาจากห้องโดยสาร

2.2 แวนแคมป์เปอร์ (Van Camper or Conversion-van camper) ที่มีการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ภายในรถบ้าน แต่ขนาดเตียงและพื้นที่ในการใช้สอยมีขนาดที่จำกัด รถบ้านประเภทนี้มักจะมีหลังคาที่ยกสูงขึ้นเพื่อเพิ่มพื้นที่วางบนศีรษะให้กว้างขึ้น การแปลงรถตู้โดยปกติจะมีเตียง โต๊ะอาหาร อ่างล้างจาน และถังเก็บน้ำขนาดเล็ก แต่จะไม่มีอุปกรณ์ครบครันสำหรับการตั้งแคมป์มากนัก

2.3 รถบ้านเคลื่อนที่แบบซ็อนท่าย (Truck camper) ตัวโครงรถที่เป็นบ้านสามารถถอดออกมาได้ ออกแบบมาเพื่อการขนส่งด้วยรถกระบะ แต่หากตัวโครงรถที่เป็นบ้านมีขนาดใหญ่มากอาจต้องการรถบรรทุกที่มีล้อคู่หลังในการวางซ็อนท่าย สามารถเรียกอีกอย่างว่าปิกอัพแคมเปอร์ (Pickup Camper) หรือแค็บโอเวอร์แคมเปอร์ (Cab Over Camper)

¹⁰⁵ Office of the treasurer tax-collector Riverside County California, Mobilehome Property Tax Information[Online], 6 November 2022, Available from:

<https://www.countytreasurer.org/TaxCollector/PropertyTaxFrequentlyAskedQuestions/MobileHomePropertyTaxesFAQ.aspx>

¹⁰⁶ Department of Motor Vehicle, 6.055 Recreational Vehicles [Online], 6 November 2022, Available from:

<https://www.dmv.ca.gov/portal/handbook/vehicle-industry-registration-procedures-manual-2/new-vehicles-sold-by-california-dealers/recreational-vehicles/>

¹⁰⁷ Department of Motor Vehicle, Types of Rvs [Online], 6 November 2022, Available from:

<https://www.dmv.ca.gov/portal/handbook/recreational-vehicles-and-trailers-handbook-2011/types-of-rvs/>

(2) การจัดเก็บภาษี

การจัดเก็บภาษีรถบ้านของมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้แบ่งการจัดเก็บภาษีไว้ 2 วิธีดังนี้

วิธีที่หนึ่ง รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงจะถูกจัดเก็บภาษีเป็นอสังหาริมทรัพย์ผ่านระบบภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นซึ่งบริหารงานโดยเขต (County) ซึ่งรถบ้านเคลื่อนที่ที่ตั้งอยู่ในอดีตก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1980 แบบไม่ได้ติดตั้งกับรากฐานอย่างถาวรจะถือเป็นยานยนต์และถูกเก็บภาษีเช่นเดียวกับรถยนต์หรือรถบรรทุก โดยเจ้าของต้องจ่ายค่าใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน (License fees) ในปี ค.ศ. 1979 กฎหมายของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงโดยสภานิติบัญญัติแห่งรัฐได้ออก “กฎหมายภาษีทรัพย์สินของรถบ้านเคลื่อนที่” (The Manufactured Home Property Tax Law) มาใช้ ทำให้รถบ้านเคลื่อนที่ ที่มีขายหลังวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1980 จะต้องเสียภาษีทรัพย์สิน (Property Tax) แทนค่าธรรมเนียมยานพาหนะ (Licenses fees) ภาษีทรัพย์สินจะคำนวณและจัดเก็บโดยแต่ละเขต (County) และอยู่ภายใต้ข้อบังคับและข้อจำกัดของรัฐ¹⁰⁸ ฉะนั้นรถบ้านเคลื่อนที่หรือบ้านที่ผลิตขึ้นที่ไม่ได้อยู่บนติดตรางตรงถาวรจะต้องลงทะเบียนกับกรมพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนแคลิฟอร์เนีย (California Department of Housing and Community Development) เหมือนกับรถยนต์ที่ต้องจดทะเบียนกับกรมยานยนต์มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (Department of Motor Vehicle) ในส่วนของเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ของรถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงจะถูกออกให้โดยกรมพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนแคลิฟอร์เนีย (California Department of Housing and Community Development)

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ (Mobile or Manufactured Homes) ถูกกำหนดโดยกฎหมายของรัฐ จำนวนภาษีประจำปีจะถูกจำกัดไว้ที่ 1 ดอลลาร์ต่อ 100 ดอลลาร์ของมูลค่าการประเมินของรถบ้าน (ร้อยละ 1 ของมูลค่าประเมิน) ยกเว้นการประเมินโดยตรงบางอย่างที่นำมาใช้โดยเมืองหรือเขตและภาษีพิเศษที่ได้รับอนุมัติจากผู้ได้รับการเลือกตั้งในท้องถิ่น ผู้ประเมินภาษีในแต่ละเขตจะกำหนดมูลค่าประเมินของรถบ้านเคลื่อนที่ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีมูลค่าเท่ากับราคาเงินสดหรือมูลค่าตลาด ณ เวลาที่ซื้อ โดยที่มูลค่าดังกล่าวจะต้องไม่เพิ่มขึ้นเกินร้อยละ 2 ต่อปี จนกว่าจะมีการขายบ้านเคลื่อนที่ ซึ่งจะต้องประเมินใหม่ในช่วงเวลาดังกล่าว หากบ้านเคลื่อนที่จอดอยู่บนที่ดินที่ตนมีกรรมสิทธิ์และเป็นเจ้าของ ที่ดินจะได้รับการประเมินและเก็บภาษีร่วมกับบ้านเคลื่อนที่ อย่างไรก็ตามหากบ้านเคลื่อนที่ตั้งอยู่บนที่ดินของบุคคลอื่น เจ้าของบ้านเคลื่อนที่ที่จะเสียภาษีตามมูลค่าของโครงสร้างบ้านเคลื่อนที่ที่เท่านั้น โดยจะไม่เสียภาษีสำหรับที่ดินที่บุคคลอื่นเป็นเจ้าของ

หากเจ้าของไม่เห็นด้วยกับมูลค่าการประเมินสามารถอุทธรณ์จำนวนการประเมินภาษีทรัพย์สินกับคณะกรรมการอุทธรณ์การประเมินของเขต (County) การอุทธรณ์นี้ต้องยื่นระหว่างวันที่ 2 กรกฎาคมถึง 15

¹⁰⁸ Office of the treasurer tax-collector Riverside County California, Mobilehome Property Tax Information[Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.countytreasurer.org/TaxCollector/PropertyTaxFrequentlyAskedQuestions/MobileHomePropertyTaxesFAQ.aspx>

กันยายนสำหรับการประเมินภาษีที่บันทึกภายในวันที่ 1 กรกฎาคม การประเมินที่บันทึกไว้หลังวันที่ดังกล่าวสามารถอุทธรณ์ได้ภายใน 60 วัน ภาษีจะครบกำหนดเป็นสองงวดในวันที่ 10 ธันวาคม และ 10 เมษายน การชำระเงินล่าช้าจะต้องเสียค่าปรับร้อยละ 10 สำหรับภาษีที่ยังไม่ได้ชำระ การกระทำผิดหลังจากงวดที่สองทำให้เจ้าของต้องเสียภาษีอากรหรือการยึดสังหาริมทรัพย์ภาษี หลังจากหนึ่งปีของการกระทำผิด ภาษีที่ยังไม่ได้ชำระจะต้องเสียค่าปรับเพิ่มเติมเป็นร้อยละ 1.5 สำหรับภาษีที่ยังไม่ได้ชำระต่อเดือน¹⁰⁹

วิธีที่สอง รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ (Recreational Vehicles) หรือรถบ้านประเภทดัดแปลงจากรถยนต์ประเภทต่าง ๆ จะถูกจัดเก็บค่าธรรมเนียมรถยนต์ประจำปี แผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ในแคลิฟอร์เนียเป็นหลักฐานยืนยันว่ารถยนต์มีการจดทะเบียนและมีการระบุประเภทของรถตามที่กฎหมายกำหนด มลรัฐแคลิฟอร์เนียกำหนดให้มีป้ายทะเบียนตั้งแต่ปี ค.ศ.1905 โดยจะต้องต่ออายุทะเบียนรถทุกปี หลังจากต่ออายุการลงทะเบียน เสร็จเรียบร้อยแล้ว กรมยานยนต์มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (Department of Motor Vehicle) จะส่งสติ๊กเกอร์ (Tabs) อันใหม่ไปให้เจ้าของรถเพื่อใช้ติดกับแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ (License Plate) สำหรับปีนั้น เพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่ามีการชำระค่าธรรมเนียมรถยนต์ประจำปีอย่างถูกต้อง

ค่าธรรมเนียมรถยนต์ประจำปีมีหลายประเภทที่อาจต้องจ่ายเมื่อสมัครหรือต่ออายุการจดทะเบียน เพราะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย¹¹⁰ เพราะการกำหนดค่าธรรมเนียมของรถยนต์แต่ละคันขึ้นอยู่กับ

- (1) ประเภทยานพาหนะ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น
- (2) ราคาซื้อรถของคุณหรือมูลค่าที่สำแดง
- (3) วันที่ เช่น วันที่คุณซื้อรถ หรือวันที่รถของคุณเข้าแคลิฟอร์เนีย
- (4) เมืองหรือเขตที่คุณอาศัยอยู่
- (5) เมืองหรือเขตที่ธุรกิจของคุณตั้งอยู่
- (6) น้ำหนักรถรวมที่ไม่มีการบรรทุก (Gross Vehicle Weight) และจำนวนเพลารถยนต์
- (7) ป้ายทะเบียนพิเศษ
- (8) ค่าจอดรถหรือค่าผ่านทางที่ค้างชำระ

ทั้งนี้ค่าธรรมเนียมที่ยานพาหนะทุกประเภทต้องจ่ายได้แก่ ค่าลงทะเบียน (Registration fee) 60 ดอลลาร์ ค่าธรรมเนียมตำรวจทางหลวงแคลิฟอร์เนีย (California Highway Patrol Fee) 26 ดอลลาร์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตยานพาหนะ (Vehicle License Fee) ร้อยละ 0.65 ของมูลค่ารถยนต์ซึ่งขึ้นอยู่กับราคาซื้อ

¹⁰⁹ Kerry Zias, California Mobile Home Property Tax Laws [Online], 11 December 2018, Available from: <https://homeguides.sfgate.com/california-mobile-home-property-tax-laws-50896.html>

¹¹⁰ Department of Motor Vehicle, Registration fees [Online], 7 November 2022, Available from: <https://www.dmv.ca.gov/portal/vehicle-registration/registration-fees/>

เดิมและจะลดลงเรื่อย ๆ สำหรับการต่ออายุทะเบียนรถใน 11 ปีแรก¹¹¹ นอกจากนี้เจ้าของรถยนต์ยังอาจถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอื่น ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมของเขต (County) ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานที่ของรถที่มีการจดทะเบียน และค่าธรรมเนียมการลดหมอกควันหากรถไม่ต้องการตรวจสอบหมอกควัน เป็นต้นและเมื่อกรมยานยนต์มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (Department of Motor Vehicle) จัดเก็บค่าธรรมเนียมรถยนต์แล้วก็จะส่งรายได้ในส่วนนี้ให้แก่ท้องถิ่นแต่ละเขต (County)

จากการศึกษารถบ้านเคลื่อนที่ตามกฎหมายต่างประเทศ ผู้เขียนพบว่ารถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ หรือ บ้านพักเคลื่อนที่แบบไม่มีเครื่องยนต์ (Mobile Home or Caravan) ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยในประเทศอังกฤษ และ มลรัฐฟลอริดา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ถูกจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นนั้น ๆ (Council tax) ส่วนรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ (Recreation Vehicle or Motorhome) อาจถูกจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหรือภาษีรถยนต์ ในกรณีที่รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีการแยกอัตราการจัดเก็บภาษีออกจากรถยนต์ทั่วไปโดยชัดเจน และอัตราในการจัดเก็บภาษีมักจะสูงกว่ารถยนต์ทั่วไป แตกต่างจากการจัดเก็บภาษีรถยนต์ประจำปีในประเทศไทย ที่ไม่มีการแยกอัตราการจัดเก็บภาษีของรถบ้านเคลื่อนที่ทุกประเภท (รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม) ออกจากรถยนต์ที่ใช้เพื่อการคมนาคมหรือขนส่งเป็นการทั่วไป

¹¹¹ EverQuote, California Used Car Sales Tax & Fees [Online], 10 October 2019, Available from: <https://www.everquote.com/california/buying-selling-autos/used-car-taxes-fees/>

บทที่ 4 ปัญหาการจัดเก็บภาษีจากรถบ้านเคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ในยุคสมัยปัจจุบันเมื่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป มีทรัพย์สินรูปแบบใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นมาตามวิวัฒนาการและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยที่สภาพไม่ใช่โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้าง อย่างอื่น เช่น รถบ้านเคลื่อนที่ รถบ้านเคลื่อนที่ที่ถูกนำมาดัดแปลงให้เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ มีลักษณะทางกายภาพที่ไม่ฝังติดตรึงลงไปบนดินและมีลักษณะที่บุคคลสามารถเข้าอยู่อาศัยและใช้สอยได้ ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่ารถบ้านเคลื่อนที่ทุกประเภท (รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม) ควรอยู่ในประเภทรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) และรถพ่วง (รย.16) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 หรือเป็นสิ่งปลูกสร้างอื่นตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ปัญหาความไม่ชัดเจนของคำนิยาม “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น” ที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่ไม่มีความหมายที่ชัดเจน ขาดการกำหนดลักษณะเฉพาะหรือคุณสมบัติของทรัพย์สินนั้น ๆ การที่กฎหมายบัญญัติว่า “สิ่งปลูกสร้างอื่นที่บุคคลเข้าอยู่อาศัยได้” ไม่ได้มีการกำหนดลักษณะทางกายภาพที่ชัดเจนว่าสิ่งปลูกสร้างเหล่านั้นจะสามารถเคลื่อนที่ได้หรือไม่ ดังเช่นรถบ้านเคลื่อนที่ ที่สามารถอยู่อาศัยและใช้สอยได้ แต่มีลักษณะทางกายภาพที่มีล้อ เป็นสังหาริมทรัพย์ สามารถเคลื่อนที่ได้โดยการลากจูง อีกทั้งยังไม่ได้มีการกำหนดลักษณะการเคลื่อนที่ให้ชัดเจนว่าเป็นการเคลื่อนที่ทางบกหรือทางน้ำเนื่องจากแพสามารถลากจูงได้ทางน้ำ ถือว่าเป็นสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา 5 เมื่อคำนิยามของกฎหมายมีความไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดข้อสงสัยในถ้อยคำของกฎหมายจึงนำไปสู่การตีความกฎหมาย ซึ่งการตีความกฎหมายนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่า ทรัพย์สินใดที่เข้าข่ายเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งในแต่ละกรณีที่มีการวินิจฉัยไม่ได้มีกฎเกณฑ์ มาตรฐานหรือหลักประกันใดที่สามารถรับรองได้ว่าทุกกรณีจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากการวินิจฉัยดังกล่าวเป็นการพิจารณาโดยอาศัยการตีความและใช้ดุลพินิจ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่บางท่านอาจให้ความสำคัญกับประเด็นในการพิจารณาที่แตกต่างกัน หรือบางครั้งการวินิจฉัยอาจมีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและผู้มีส่วนได้เสียก็เป็นได้ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี ไม่สะท้อนถึงหลักการพื้นฐานของการจัดเก็บภาษีที่ดีและยังขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ อีกทั้งยังสร้างความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีที่ขัดกับหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit Principle) และหลักความเป็นธรรม (Fairness Principle)

ปัญหาการจัดเก็บภาษีจากรถบ้านเคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

4.1 ปัญหาการตีความ “สิ่งปลูกสร้าง” ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

(1) นิยามคำว่า “สิ่งปลูกสร้าง” ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

สิ่งปลูกสร้างที่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายดังนี้ “สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม และให้หมายความรวมถึงห้องชุดหรือแพที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

คำว่า “สิ่งปลูกสร้าง” ตามบทบัญญัติดังกล่าว¹¹² หมายถึงสิ่งปลูกสร้างทุกชนิด รวมทั้งที่เป็นโรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น เช่น ที่จอดรถที่มีหลังคา บ้านเรือนแพ คลังเก็บสินค้า สถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง กระท่อม ตูคอนเทนเนอร์ (ที่ใช้เป็นสำนักงาน/ที่อยู่อาศัย) บ้านบนต้นไม้ เต้นท์โครงหลังคาเหล็กถาวร ป้อมยาม โรงครัวที่แยกส่วนจากโรงเรือนหลังใหญ่ เป็นต้น ที่บุคคลสามารถเข้า “อยู่อาศัยได้” หรือ “ใช้สอยได้” หรือที่ “ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม” ได้ล้วนควรอยู่ในข่ายการเป็นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีทั้งสิ้น รวมถึงสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นสิ่งปลูกสร้าง¹¹³ หรือแม้แต่สิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีลักษณะเป็น โรงเรือน ตึก อาคาร แต่สามารถเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ก็ควรอยู่ในข่ายการเป็นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี

คำว่า “อยู่อาศัย” หมายถึง การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะเป็นบ้าน ตึก ตึกแถว อาคาร โรงเรือน กระท่อม หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดที่มีลักษณะให้บุคคลเข้าอยู่อาศัย และให้รวมถึงที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งได้ใช้ประโยชน์ต่อเนื่องกันกับที่อยู่อาศัยด้วย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของนำไปให้เช่าหรือหาประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน เว้นแต่การให้เช่านั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีการจดทะเบียนการเช่าเป็นระยะเวลาเกินกว่าสามปี¹¹⁴

คำว่า “ใช้สอย” หมายถึง การใช้สอยในการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม หรือมีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ กล่าวคือการใช้ประโยชน์อื่นที่ไม่ใช่ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือการใช้เป็นที่อยู่อาศัย¹¹⁵

¹¹² มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

¹¹³ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562[ออนไลน์], กันยายน 2562, แหล่งที่มา http://www.dla.go.th/ser/vet/EbookServlet?_mode=detail&ebookId=2277&random=1601926893148

¹¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

¹¹⁵ ศุภลักษณ์ พิณีภูวดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, หน้า115.

(2) การตีความโดยคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและนักวิชาการ

จากการศึกษาการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เรื่องสิ่งปลูกสร้างบางประเภท เช่น จุฑรับส่งสัญญาณ กังหันลม แผงโซลาร์เซลล์ เป็นสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ ได้ข้อสรุปว่า จุฑรับส่งสัญญาณ รวมเสาสัญญาณโทรศัพท์ กังหันลม แผงโซลาร์เซลล์ ไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 แต่กรณีที่จอดรถซึ่งมีหลังคา มีลักษณะเป็นการติดตั้งไว้ถาวรและมีสภาพเป็นโรงเรือนที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ จึงเป็นสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ให้ข้อสังเกตว่า กรณีจุฑรับส่งสัญญาณ กังหันลม แผงโซลาร์เซลล์ ได้รับการพิจารณาว่าไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างคงเนื่องมาจากไม่มีลักษณะหรือทำนองเดียวกับ “โรงเรือน อาคาร ตึก ห้องชุด หรือแพ” และไม่มีลักษณะที่ “บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยได้” แต่กรณีที่จอดรถซึ่งมีหลังคาลักษณะเป็นการติดตั้งถาวรและมีสภาพเป็น “โรงเรือนที่บุคคลสามารถเข้าอยู่อาศัยได้” จึงเข้าข่ายเป็นสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา 5 การวินิจฉัยดังกล่าวทำให้เห็นถึง การให้ความสำคัญในการตีความสิ่งปลูกสร้างอื่นว่าต้องมีลักษณะที่สามารถเข้าอยู่อาศัยได้ ซึ่งจุฑรับส่งสัญญาณ กังหันลม และแผงโซลาร์เซลล์ไม่มีลักษณะที่สามารถเข้าอยู่อาศัยได้ จึงไม่เข้าคำนิยามสิ่งปลูกสร้าง

(3) การตีความกฎหมายภาษีอากรโดยเทียบเคียงกับถ้อยคำตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 คำว่า “สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า อาคาร บ้าน เรือน ที่ทำโดยวิธีฝังเสาลงในดิน

เมื่อวิเคราะห์ความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จะพบว่าลักษณะโครงสร้างทางกายภาพภายนอกของสิ่งปลูกสร้างต้องพิจารณาแยกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง “อาคาร” “บ้าน” “เรือน” มีลักษณะภายนอกและความหมายที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน เมื่อพิจารณาคำว่าอาคาร หมายความว่าถึง โรงและเรือน จึงต้องพิจารณาถึงคำว่าโรงและเรือนประกอบกัน จะพบว่า โรงเรือนเป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีหลังคาคลุม มีการกั้นฝา มีลักษณะที่แข็งแรง มั่นคง ซึ่งโดยปกติจะติดอยู่กับพื้นดิน ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ทั้งนี้โรงเรือนให้ความหมายครอบคลุมถึง บ้าน และแพ อีกด้วย นอกจากนี้คำว่าบ้านก็ยังมี ความหมายสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับโรงและเรือนตรงที่เป็นสิ่งปลูกสร้างสำหรับการเป็นที่อยู่อาศัยเหมือนกัน

ส่วนที่สอง “แพ” เนื่องจากคำว่าโรงเรือนให้ความหมายครอบคลุมถึงแพ จึงต้องมาพิจารณาถึงคำว่าแพ โดยแพเป็นสิ่งปลูกสร้างที่คนไทยแถบริมแม่น้ำใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือค้าขายในอดีต เรือนแพมีลักษณะและโครงสร้างคล้ายกับโรงเรือน คือ มีหลังคาคลุม มีการกั้นฝา มีความแข็งแรง มั่นคง ถึงอย่างไรก็ตามลักษณะสำคัญที่

แตกต่างกันคือ เรือนแพเป็นเรือนที่สร้างอยู่บนแพสามารถลอยอยู่ในน้ำได้โดยอาศัยแพ ที่เป็นท่อนลอยน้ำ ทำให้ไม่มีลักษณะติดกับพื้นดิน แพหรือบ้านเรือนแพถือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่สามารถเทียบเคียงได้กับบ้านเดี่ยว (รหัส100) ตามบัญชีเปรียบเทียบโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของกรมธนารักษ์

ส่วนที่สาม วิธีฝังเสาลงดิน หมายความว่าวิธีการปลูกสร้างที่ต้องใช้เสาซึ่งเป็นท่อนไม้หรือแท่งคอนกรีตสำหรับใช้เป็นหลักหรือเป็นเครื่องรองรับสิ่งอื่น เช่น เรือนเป็นต้น การฝังเสาลงดินหมายถึงการสร้างที่ติดตั้งลงบนที่ดิน

จากการวิเคราะห์ สิ่งปลูกสร้างที่เป็น อาคาร บ้าน เรือน ที่ทำโดยวิธีฝังเสาลงดิน จะพบว่าวิธีการฝังหรือขุดเพื่อให้ติดตั้งลงไปในดินเป็นวิธีการสร้าง โรงเรือน อาคาร บ้าน หากนำวิธีการดังกล่าวมากำหนดลักษณะของสิ่งปลูกสร้างว่าจะต้องมีการฝังหรือปลูกลงไปในดินเพียงอย่างเดียวเท่านั้น จะทำให้สิ่งปลูกสร้างอีกหลายอย่างที่ไม่ได้มีการขุด ฝัง หรือปลูกลงไปในดินไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างและไม่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เช่น ตู้คอนเทนเนอร์ที่ใช้เป็นสำนักงานหรือใช้อาศัย บ้านบนต้นไม้ ไซโลเก็บอาหาร เป็นต้น ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ถือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เข้าข่ายต้องเสียภาษี¹¹⁶ เพราะฉะนั้น ลักษณะการติดตั้งกับพื้นที่ก็ไม่น่าใช่สาระสำคัญ เพราะกฎหมายก็ขยายความให้รวมถึงแพให้อยู่ในข่ายที่จะต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง¹¹⁷

(4) การตีความตามกฎหมายอื่น ๆ

สิ่งปลูกสร้างตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก ห้องชุด แพ หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดที่มีลักษณะให้บุคคลใช้เพื่อการอยู่อาศัย และสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ. 2562 หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรม แต่ไม่หมายความรวมถึงห้องชุด และให้หมายความรวมถึงแพที่บุคคลอาจอยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

จากการวิเคราะห์คำนิยาม “สิ่งปลูกสร้าง” ในพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ. 2562 รวมถึงประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย จะพบว่ากฎหมายทุกฉบับที่ได้กล่าวข้างต้น ได้บัญญัติลักษณะที่เหมือนกันของสิ่งปลูกสร้าง นั่นคือ สิ่งปลูกสร้างใดที่บุคคลใช้เพื่อการอยู่อาศัยได้ เช่น โรงเรือน อาคาร ตึก บ้าน ห้องชุด แพ และสิ่งปลูกสร้างใดที่ไม่จำเป็นต้องเป็นโรงเรือน อาคาร ตึก ห้องชุด แพ แต่อาจเป็นสิ่งปลูกสร้างชนิดอื่น ๆ ที่บุคคลสามารถอยู่อาศัยได้ ถือว่าเข้าข่ายต้องเสียภาษีทรัพย์สินนี้ ดังเช่น รถบ้านเคลื่อนที่ ซึ่งถือเสมือนว่าเป็นสิ่งปลูกสร้างอื่น มีหลังคาคลุม มีการกั้นฝา มีลักษณะที่แข็งแรง มั่นคง และมีลักษณะที่บุคคลสามารถอยู่อาศัย

¹¹⁶ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562[ออนไลน์], หน้า4.

¹¹⁷ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, หน้า114.

ได้ ทั้งนี้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ได้ระบุนายละเอียดให้ชัดเจนว่าสิ่งปลูกสร้างนั้นสามารถเคลื่อนที่ได้หรือไม่อย่างไรก็ตาม ลักษณะการติดตรึงกับที่ดินก็ไม่น่าเป็นสาระสำคัญ เพราะแพคเกจก็สามารถเคลื่อนที่ได้โดยการลากจูงก็อยู่ในข่ายการเสียภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

นอกจากนี้ ปัญหาความไม่ชัดเจนของคำนิยามสิ่งปลูกสร้างอื่นที่บุคคลสามารถอยู่อาศัยได้ ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ทำให้เกิดข้อสงสัยในถ้อยคำของกฎหมายและจำเป็นต้องมีการตีความกฎหมาย เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการค้นหาความหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมของกฎหมายแต่ละฉบับ ทั้งนี้การตีความกฎหมายนั้นจะต้องคำนึงถึงทั้งตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายประกอบกัน เพราะกฎหมายลายลักษณ์อักษรเกิดขึ้นมาจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย

เจตนารมณ์ของกฎหมายของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประกอบไปได้ 4 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง เพื่อความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ

ประการที่สอง เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

ประการที่สาม เพิ่มรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประการที่สี่ เพื่อใช้บังคับแทนกฎหมายโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และกฎหมายบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508

จากการวิเคราะห์การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงในปัจจุบันแล้วพบว่าเกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีและสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมมากขึ้น เพราะรถบ้านเคลื่อนที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย รีสอร์ท และคาเฟ่ ซึ่งสามารถสร้างรายได้และประโยชน์ให้กับเจ้าของสินทรัพย์ แต่กลับถูกจัดเก็บภาษีในอัตราเดียวกับรถยนต์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคมนาคมหรือขนส่งทั่วไป ซึ่งไม่สัมพันธ์กับการได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะของท้องถิ่น และยังสร้างมลภาวะให้แก่ท้องถิ่นจากการทิ้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ อีกทั้งยังไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้เนื่องจากไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากความมั่งคั่งส่วนเกินที่สะสมในรูปของรถบ้านเคลื่อนที่ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการลดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเนื่องจากเมื่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีความไม่ชัดเจนต้องอาศัยการตีความ ซึ่งขึ้นอยู่กับอำนาจและดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่พนักงานแต่ละท่าน ซึ่งในแต่ละกรณีที่มีการวินิจฉัยไม่ได้มีกฎเกณฑ์ มาตรฐานหรือหลักประกันใดที่สามารถรับรองได้ว่าทุกกรณีจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน สุดท้ายนี้การจัดเก็บภาษีของรถบ้านเคลื่อนที่ไม่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่กลับสร้างรายจ่ายให้กับในการจัดสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และการกำจัดขยะ เป็นต้น

อีกประการหนึ่ง การจัดเก็บภาษีเป็นกฎหมายมหาชน ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในฐานะที่รัฐเป็นผู้ปกครองที่มีอำนาจบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้การตีความกฎหมายภาษีอากรต้องตีความโดยเคร่งครัด กรณีที่ “คำใดไม่มีการบัญญัติความหมายไว้เป็นพิเศษ” จะตีความหรือขยายความคำนั้นให้มีความหมายเป็นอย่างอื่นไม่ได้ ดังเช่นคำว่า “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลอาจเข้า

อยู่อาศัยได้” ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 แม้รถบ้านเคลื่อนที่จะเข้าคุณสมบัติการเข้าอยู่อาศัยได้ แต่ก็ไม่อาจถูกจัดเก็บภาษีได้จากการตีความนี้เพราะการตีความกฎหมายภาษีอากรต้องตีความอย่างเคร่งครัดเนื่องจากเป็นเรื่องการยินยอมของประชาชน (Consentement Fiscal) จะจัดเก็บตามอำเภอใจไม่ได้ และไม่อาจนำหลักเกณฑ์ในการจำแนกประเภททรัพย์สิน อสังหาริมทรัพย์¹¹⁸และสังหาริมทรัพย์¹¹⁹ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ได้ เนื่องจากการตีความกฎหมายภาษีอากรต้องคำนึงถึงหลักความเป็นเอกเทศของกฎหมายภาษีอากร (Autonomic du droit fiscal) ซึ่งเป็นหลักที่ให้อำนาจผู้บัญญัติกฎหมายในการร่างกฎหมายภาษีอากรให้มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างจากแนวคิดพื้นฐานทางกฎหมายในสาขาอื่น เพราะฉะนั้นการจะพิจารณาว่าสิ่งปลูกสร้างใดอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต้องอยู่ในความหมายของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เท่านั้น เพราะฉะนั้นคำนิยามสิ่งปลูกสร้างที่สามารถเข้าอยู่อาศัยได้ควรมีการกำหนดให้ชัดเจน เพื่อลดปัญหาการตีความกฎหมายภาษีอากร เพราะการตีความที่กว้างจนเกินไปอาจเป็นเหตุก่อให้เกิดภาระหน้าที่และกระทบกระเทือนสิทธิของประชาชน แต่หากตีความแคบเกินไปอาจเป็นเหตุให้รัฐต้องสูญเสียรายได้จากเงินได้ประเภทภาษีอากรและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี กฎหมายภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความชัดเจนและแน่นอนในภาระภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถรับรู้และคาดหมายได้ก่อนหรือขณะทำธุรกรรม

4.2 ปัญหาการตีความ “สิ่งปลูกสร้าง” เทียบเคียงรถบ้านเคลื่อนที่

รถบ้านเคลื่อนที่มีองค์ประกอบการเป็นสิ่งปลูกสร้างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม ที่เข้าข่ายการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยองค์ประกอบดังกล่าวพิจารณาเทียบเคียงได้จากแพ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง¹²⁰

(1) ประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์

ประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์ถือเป็นสาระสำคัญในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง นั่นคือการเข้าอยู่อาศัย หรือใช้สอย หรือใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมได้ รถบ้านเคลื่อนที่ถูกสร้างและดัดแปลงขึ้นมาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์เช่นเดียวกับแพที่เป็นที่อยู่อาศัยของชาวไทยมาตั้งแต่ในอดีต นอกจากนี้รถบ้านเคลื่อนที่ยังสามารถเก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมได้จากการ ทำเป็นร้านค้า รีสอร์ท หรือคาเฟ่ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการหรือเจ้าของเช่นเดียวกับแพ

(2) ลักษณะการไม่ติดตรึงลงบนพื้นดิน

¹¹⁸ มาตรา 139 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

¹¹⁹ มาตรา 140 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

¹²⁰ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

รถบ้านเคลื่อนที่มีลักษณะที่ไม่ติดตึงกับพื้นดิน มีโครงสร้างคล้ายกับโรงเรือนคือ มีหลังคาคลุม มีการกันฝน มีความแข็งแรง มั่นคง เช่นเดียวกับเรือนแพ สิ่งปลูกสร้างทั้งสองชนิดนี้มีวิธีการสร้างแตกต่างจากโรงเรือน ตึก อาคาร โดยทั่วไป คือ ไม่ได้ปลูกหรือฝังเสาลงในดิน รถบ้านเคลื่อนที่จะถูกสร้างขึ้นบนโครงแชสซีส์ (Chassis) ส่วนแพสร้างขึ้นโดยนำไม้มามัดต่อกันหรือนำถ้งน้ำมันมาทำเป็นท่อน แล้วจึงสร้างโครงสร้างที่อยู่อาศัยขึ้น เพราะฉะนั้นลักษณะการติดตึงกับพื้นดินก็ไม่น่าใช้สาระสำคัญ เพราะแพก็อยู่ในข่ายการเสียหาย ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่สามารถเทียบเคียงได้กับบ้านเดี่ยว (รหัส100) ตามบัญชีเปรียบเทียบโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของกรมธนารักษ์

รูปที่ 4 – 1 แสดงลักษณะการไม่ติดตึงลงบนพื้นดิน¹²¹

(3) ลักษณะการเคลื่อนที่

รถบ้านมีลักษณะที่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่นเดียวกับแพซึ่งเป็นสิ่งปลูกสร้างมีลักษณะลอยอยู่บนน้ำและสามารถเคลื่อนที่ได้ สิ่งที่แตกต่างกันคือรถบ้านตั้งและใช้ประโยชน์ทางบก ในขณะที่แพตั้งและใช้ประโยชน์ทางน้ำ อย่างไรก็ดี ทรัพย์สินทั้งสองประเภทนี้สามารถเข้าอยู่อาศัยและใช้สอยได้เหมือนกัน

รูปที่ 4 – 2 แสดงลักษณะการเคลื่อนที่ของรถบ้านและแพ¹²²

¹²¹ ที่มา: <https://rvlife.com/park-model-rv/> <https://pae-peeton.com/>

¹²² ที่มา : <https://throttlebias.com/rv-types/best-insulated-travel-trailers/>
<http://www.hamanan.com/tour/kanchanaburi/songgarianoi/songgarianoi4.jpg>

(4) การได้รับประโยชน์จากสาธารณูปโภคและทรัพยากรในท้องถิ่น

รถบ้านเคลื่อนที่และแพได้รับประโยชน์สาธารณูปโภคและทรัพยากรท้องถิ่น เช่น บริการสาธารณะของรัฐที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดเก็บขยะ เป็นต้น

4.3 ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี

การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีและสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมมากขึ้น เพราะรถบ้านเคลื่อนที่ที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัย รีสอร์ท และคาเฟ่ แม้ลักษณะทางกายภาพจะไม่มีทางขูดหรือฝังติดตึกลงไปในดิน แต่ทรัพย์สินดังกล่าวมีการใช้ทรัพยากรที่ดินเป็นที่ตั้งและได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะของท้องถิ่น เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อีกทั้งยังสร้างมลภาวะให้แก่ท้องถิ่นนั้น ๆ ในรูปแบบของการทิ้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ เช่น การทิ้งขยะ การปล่อยน้ำเสียและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันมาตรการทางภาษีที่ใช้กับรถบ้านเคลื่อนที่ได้แก่พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติกรมการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มีอัตราการจัดเก็บภาษีที่ไม่สัมพันธ์กับประโยชน์การใช้ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการอยู่อาศัย หรือการใช้สอยอื่น ๆ นอกเหนือจากการคมนาคมขนส่งทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งการจัดเก็บภาษีได้เป็น 2 ประเภทคือ รถบ้านเคลื่อนที่แบบมีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถ และ รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์

(1) รถบ้านเคลื่อนที่แบบมีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถ

หากรถบ้านเคลื่อนที่เป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) จะถูกคำนวณภาษีประจำปีจัดเก็บจากความจุกระบอกสูบ แต่หากรถบ้านเคลื่อนที่มีขนาดใหญ่สามารถโดยสารได้เกินเจ็ดคน จะถือว่าเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) จะถูกคำนวณภาษีประจำปีจัดเก็บจากน้ำหนักรถ ในส่วนของรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นกระบะซ้อนท้าย ถือเป็นรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) จะถูกคำนวณภาษีประจำปีจัดเก็บจากน้ำหนักรถ

(2) รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ ถูกจัดประเภทอยู่ในรถพ่วง (รย.16) ที่ไม่มีการกำหนดลักษณะเฉพาะแยกออกจากรถพ่วงที่ใช้เพื่อการคมนาคม บรรทุก หรือขนส่ง มีอัตราภาษีประจำปีคันละ 100 บาท ซึ่งเป็นอัตราภาษีคงที่ที่ไม่คำนึงถึงน้ำหนักหรือกระบอกสูบของรถ

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่ารถบ้านเคลื่อนที่ที่ถูกจัดเก็บภาษีอัตราเดียวกับรถยนต์ที่ใช้ในการคมนาคมหรือขนส่งโดยปกติที่ไม่ได้ถูกดัดแปลงมาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งสร้างความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีและไม่สอดคล้องกับหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit Principle) เพราะผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้ที่ได้รับบริการสาธารณะของรัฐที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของ

ทรัพย์สินจึงควรจ่ายภาษีค่าบริการดังกล่าวให้แก่รัฐในรูปของภาษีอากรถือเป็นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ที่ได้จากรัฐบาล และหลักความเป็นธรรม (Fairness Principle) นอกจากนี้รถบ้านเคลื่อนที่ ชนิดรพ่วงยังไม่เข้าค่านิยาม “รถยนต์” ใน บัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 6 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เนื่องจาก รพ่วงไม่ได้เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น ทำให้รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรพ่วงไม่มีภาวะภาษีสรรพสามิต จากข้อเท็จจริงที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้พบว่า รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรพ่วงถูกจัดเก็บภาษีประจำปีเพียงคันละ 100 บาทซึ่งเป็นอัตราภาษีที่ต่ำมาก ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี เพราะรถบ้านเคลื่อนที่มีวัตถุประสงค์คือการเข้าอยู่อาศัย และยังสามารถใช้สอย หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรมตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ได้ ซึ่งรถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรพ่วงไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการบรรทุกขนส่งโดยทั่วไป แต่กลับถูกจัดเก็บภาษีในอัตราเดียวกับรพ่วงที่ใช้เพื่อการขนส่ง

4.4 วิเคราะห์แนวทางการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทย

แนวทางการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับรถบ้านเคลื่อนที่ในต่างประเทศและในประเทศไทยสามารถเปรียบเทียบและสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4-1 เปรียบเทียบการจัดเก็บภาษิตรถบ้านเคลื่อนที่ในต่างประเทศและประเทศไทย

ประเภทรถบ้านเคลื่อนที่	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐฟลอริดา	ประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
รถบ้านชนิดไม่มีเครื่องยนต์ บ้านพักเคลื่อนที่ (ลักษณะรพ่วง) Mobile Home Caravan	ภาษียรถยนต์	ภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่น - ทรัพย์สินเพื่อการอยู่อาศัย - ทรัพย์สินเพื่อการทำธุรกิจ	1. ภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่น 2. ภาษียรถยนต์ 3. ภาษีอื่นๆ ทรัพย์สินส่วนบุคคล	ภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่น
รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ Recreational Vehicle	ภาษียรถยนต์	1. ภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่น ทรัพย์สินเพื่อการอยู่อาศัย 2. ภาษียรถยนต์	1. ภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่น 2. ภาษียรถยนต์ 3. ภาษีอื่น ๆ ทรัพย์สินส่วนบุคคล	ภาษียรถยนต์

(1) ประเทศไทย

รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงที่มีวัตถุประสงค์เป็นการใช้รถเป็นที่อยู่อาศัยไม่มีวัตถุประสงค์ใช้เพื่อการขนส่ง ถูกจัดเก็บภาษีรถยนต์ภายใต้พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ซึ่งอยู่ในประเภทรถพ่วง (รย.16) เป็นรถที่เคลื่อนที่ไปโดยใช้รถอื่นลากจูงต้องมีขนาดกว้าง ไม่เกิน 2.50 เมตร ยาวไม่เกิน 12 เมตร ไม่มีการกำหนดลักษณะ มีอัตราภาษีประจำปีเป็นอัตราคงที่คันละ 100 บาท

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ ถูกจัดเก็บภาษีรถยนต์ภายใต้พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ได้แก่ มอเตอร์โฮม Class A Class B และ Class C ที่มีวัตถุประสงค์เป็นการใช้รถเป็นที่อยู่อาศัยไม่มีวัตถุประสงค์ใช้เพื่อการขนส่ง การคำนวณภาษีจากการพิจารณาประเภทของรถที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด หากเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮมจะถูกคำนวณภาษีประจำปีตามความจุกระบอกสูบ แต่หากมอเตอร์โฮมมีขนาดใหญ่สามารถโดยสารได้เกินเจ็ดคน จะถือว่าเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮมจะถูกคำนวณภาษีประจำปีตามน้ำหนักของรถ และรถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นอิสระจากตัวรถ แบบมีเครื่องยนต์ ได้แก่ รถบ้านเคลื่อนที่แบบซ้อนท้าย Truck camper ที่ตัวโครงสร้างบ้านไม่ทะลุต่อเนื่องกับพื้นที่คนขับรถจึงสามารถยกเข้าและออกจากรถกระบะได้ ถือเป็นรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) การคำนวณภาษีประจำปีจะจัดเก็บจากน้ำหนักรถ

(2) ประเทศอังกฤษ

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรถพ่วง ไม่มีเครื่องยนต์ในประเทศอังกฤษเรียกว่า “คาราวาน” (Caravan) ถูกจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการคลังของรัฐบาลท้องถิ่น ค.ศ.1992 ซึ่งกำหนดให้เจ้าของผู้เช่า หรือผู้อยู่อาศัยที่ครอบครองคาราวานเป็นผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ รถคาราวานที่มีวัตถุประสงค์ใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยจะได้รับการจัดประเภทของทรัพย์สินตามมูลค่าเรียกว่า “แถบการประเมินภาษี” (Valuation Band) ซึ่งจะได้รับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินโดยสำนักงานประเมินราคา (Valuation Office Agency) ในส่วนของรถบ้านเคลื่อนที่ที่ใช้เพื่อการท่องเที่ยวส่วนบุคคล (Holiday Caravan) เป็นครั้งคราวโดยไม่มีวัตถุประสงค์ต้องการให้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างถาวรจะได้รับการยกเว้นการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ถึงอย่างไรก็ตามหากนำรถคาราวาน (Caravan) ไปใช้เพื่อการประกอบธุรกิจหรือเป็นการประกอบพาณิชย์กรรม ทรัพย์สินนี้จะต้องถูกจัดเก็บภาษีตามการจัดเก็บภาษีประเภทที่สอง Non-Domestic Tax ที่จัดเก็บจากค่าเช่ารายปี (Ratable value) หรืออัตราภาษีแบบการประกอบธุรกิจ (Business Rate)

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ในประเทศอังกฤษเรียกว่า “มอเตอร์ คาราวาน” (Motor Caravan) อาจถูกจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหรือภาษีรถยนต์ประจำปี ในกรณีที่รถบ้านเคลื่อนที่รถบ้าน

เคลื่อนที่จะถูกแยกประเภทจากการจัดเก็บภาษีจากรถยนต์ทั่วไป โดยมีการกำหนดอัตราภาษีที่แตกต่างกันโดยใช้
น้ำหนักเป็นเกณฑ์ในการแบ่งการจัดเก็บภาษีซึ่งอัตราภาษีมักจะสูงกว่ารถยนต์ทั่วไป

(3) มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา

การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ตามบทบัญญัติธรรมนูญของมลรัฐฟลอริดา มาตรา 193.075 ได้
แบ่งการจัดเก็บภาษีไว้ 3 วิธี ดังนี้

วิธีที่หนึ่ง การจัดเก็บภาษีอสังหาริมทรัพย์ (Real Property - RP)

รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงหรือบ้านพักเคลื่อนที่ (Mobile home) ตามมาตรา 320.01 (2) และ
รถบ้านเคลื่อนที่หรือรถสันทนาการ (Recreational vehicle) ตามมาตรา 320.01 (1)(b) จะต้องถูกจัดเก็บภาษี
เป็นอสังหาริมทรัพย์ ถ้าเจ้าของรถบ้านเคลื่อนที่เป็นเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งอยู่อย่างถาวร รถบ้านเคลื่อนที่จะถือว่า
ตั้งอยู่อย่างถาวรหากถูกต้องและเชื่อมต่อกับระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดยจะถูกจัดเก็บภาษีจากมูลค่าของ
ทรัพย์สิน (Ad Valorem) ที่ถูกกำหนดโดยผู้ประเมินราคาในวันที่ 1 มกราคมของทุกปี และจะได้รับสติกเกอร์ชุด
"RP" (Real Property) ซึ่งจะต้องติดอยู่ที่มุมซ้ายล่างของหน้าต่างใกล้กับถนนมากที่สุด

วิธีที่สอง การจัดเก็บภาษีใบอนุญาตประจำปีหรือภาษีรถยนต์ (License taxes)

รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงหรือบ้านพักเคลื่อนที่ (Mobile home) ตามมาตรา 320.01 (2) ไม่
ถูกจัดเก็บภาษีเป็นอสังหาริมทรัพย์ตามวิธีที่หนึ่ง เนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินที่เป็นที่ตั้งของบ้านเคลื่อนที่จะต้อง
จ่ายภาษีใบอนุญาตประจำปีและจะได้รับสติกเกอร์ชุด "MH" (Mobile Home) อัตราภาษีการจัดเก็บใบอนุญาต
ประจำปีจะถูกจัดเก็บตามประเภทของรถบ้านที่ได้จำแนกไว้ ซึ่งจะมีอัตราภาษีที่สูงกว่ารถยนต์โดยทั่วไป

วิธีที่สาม ทรัพย์สินส่วนบุคคลที่จับต้องได้ (Tangible Personal Property)

หากรถบ้านเคลื่อนที่ดังกล่าวที่ไม่มีป้ายทะเบียนปัจจุบันติดอย่างถูกต้องตามวิธีการที่หนึ่ง (ชุดสติก
เกอร์ RP) และวิธีที่สอง (ชุดสติกเกอร์ MH) จะต้องเสียภาษีเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลที่จับต้องได้ (Tangible
Personal Property) จะต้องได้รับการประเมินโดยผู้ประเมินทรัพย์สินของเขตประจำปี ซึ่งการประเมินการ
จัดเก็บภาษีวิธีนี้มีมูลค่าค่อนข้างต่ำ

(4) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรพ่วงจะถูกจัดเก็บภาษีเป็นอสังหาริมทรัพย์ผ่านระบบภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นซึ่งบริหารงานโดยเขต (County) จะต้องเสียภาษีทรัพย์สิน (Property Tax) แทนค่าธรรมเนียมยานพาหนะ (Licenses fees) ภาษีทรัพย์สินจะคำนวณและจัดเก็บโดยแต่ละเขต (County) และอยู่ภายใต้ข้อบังคับและข้อจำกัดของรัฐ¹²³ จำนวนภาษีประจำปีจะถูกจำกัดไว้ที่ 1 ดอลลาร์ต่อ 100 ดอลลาร์ของมูลค่าการประเมินของรถบ้าน (ร้อยละ 1 ของมูลค่าประเมิน)

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ (Recreational Vehicles) หรือรถบ้านประเภทดัดแปลงจากรถยนต์ประเภทต่าง ๆ จะถูกจัดเก็บค่าธรรมเนียมรถยนต์ประจำปี ซึ่งค่าธรรมเนียมขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ประเภทของยานพาหนะ ราคาเวลาที่ซื้อ เป็นต้น ซึ่งรถบ้านเคลื่อนที่มักจะถูกจัดเก็บภาษีสูงกว่ารถยนต์ทั่วไป

จากการศึกษาแนวคิดของต่างประเทศในการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่สามารถวิเคราะห์ได้เป็น 2 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรพ่วง หรือ บ้านพักเคลื่อนที่ไม่มีเครื่องยนต์ (Mobile Home or Caravan)

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นรพ่วง หรือ บ้านพักเคลื่อนที่ไม่มีเครื่องยนต์ (Mobile Home) ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยในประเทศอังกฤษ มลรัฐฟลอริดา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จะถูกจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยอัตราภาษีจะถูกคำนวณจากมูลค่าของทรัพย์สิน และ มูลค่าการประเมินของรถบ้าน ซึ่งมีหลักการจัดเก็บที่สอดคล้องกับหลักผลประโยชน์ที่ได้รับของทรัพย์สิน เนื่องจากรถบ้านถูกใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยและมีการเชื่อมต่อเชื่อมต่อกับระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน จึงควรได้รับการจัดเก็บภาษีตามลักษณะการใช้ประโยชน์ แตกต่างจากบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 หรือตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ที่จัดเก็บเป็นอัตราคงที่คันละ 100 บาท โดยไม่ได้คำนึงถึงขนาดหรือน้ำหนักของรถบ้านเคลื่อนที่เลย อีกทั้งยังสร้างความไม่ธรรมต่อรถบรรทุกที่ใช้เพื่อการขนส่ง เช่น รถพ่วงที่ขนส่ง หิน ปูน ทราย ที่ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราเดียวกันแต่กลับได้ประโยชน์นอกเหนือจากการคมนาคมขนส่ง รถบ้านชนิดรพ่วงไม่เข้าค่านิยามคำว่ารถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 เนื่องจากรถประเภทนี้ไม่มีกำลังขับเคลื่อนด้วยตนเองต้องอาศัยการลากจูงโดยรถยนต์อื่น จึงทำให้รถพ่วงไม่มีลักษณะการเป็นรถยนต์ตามที่กฎหมายกำหนด แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 กำหนดให้รถพ่วงเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่ต้องเสียภาษีตาม (รย.16) เพราะรถพ่วงมีวัตถุประสงค์เพื่อการบรรทุกขนส่งสินค้า

¹²³ Office of the treasurer tax-collector Riverside County California, Mobilehome Property Tax Information[Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.countytreasurer.org/TaxCollector/PropertyTaxFrequentlyAskedQuestions/MobileHomePropertyTaxesFAQ.aspx>

นอกจากนี้รถพ่วงยังไม่เข้าค่านิยามตามพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527 เนื่องจากรถพ่วงไม่ได้เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น ทำให้รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงไม่มีภาระภาษีสรรพสามิต และเสียภาษีเพียง 100 บาทต่อคัน

ผู้เขียนมีความเห็นว่ารถบ้านประเภทนี้เป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ควรเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรได้รับการยกเว้นจากการจัดเก็บภาษี รถบ้านเคลื่อนที่ทุกชนิด (รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม) ที่อยู่ในประเภทรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) และรถพ่วง (รย.16) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของภาษีบนทรัพย์สินเดียวกันและเพื่อความเป็นธรรม ทั้งนี้พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ควรกำหนดลักษณะของรถบ้านเคลื่อนที่ให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562

ประเด็นที่สอง รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ (Recreation Vehicle) หรือรถเฉพาะกิจ (มอเตอร์โฮม)

รถบ้านเคลื่อนที่ที่มีเครื่องยนต์ติดกับตัวรถยนต์ (Recreation Vehicle) ในประเทศอังกฤษ และมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา อาจถูกจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นหรือภาษีรถยนต์ประจำปี ในส่วนของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ถูกจัดเก็บเป็นภาษีรถยนต์ อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย จะพบสิ่งที่แตกต่างจากการจัดเก็บภาษีในต่างประเทศคือ อัตราภาษีในการจัดเก็บของประเทศไทย ที่จัดเก็บภาษีในอัตราเดียวกับรถยนต์ที่ใช้เพื่อการคมนาคมขนส่งโดยปกติ ซึ่งสร้างความไม่เป็นธรรมและไม่สอดคล้องกับหลักผลประโยชน์ที่ได้รับในการจัดเก็บภาษี เพราะรถบ้านเคลื่อนที่ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้สอยมากกว่ารถยนต์ทั่วไป ในประเทศอังกฤษ มลรัฐฟลอริดา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการแยกอัตราการจัดเก็บภาษีสำหรับรถบ้านเคลื่อนที่ออกจากรถยนต์ทั่วไปโดยชัดเจน และอัตราในการจัดเก็บมักจะสูงกว่ารถยนต์ทั่วไป นอกจากนี้กฎหมายต่างประเทศยังมีการกำหนดลักษณะพื้นฐานของรถบ้านเคลื่อนที่เพื่อเป็นประโยชน์ในการแบ่งแยกประเภทของรถบ้านเคลื่อนที่ออกจากรถยนต์ที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งทั่วไป เพราะฉะนั้นผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าควรกำหนดคุณลักษณะของรถบ้านเคลื่อนที่ (รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม) ในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ให้ชัดเจนและแยกประเภทจากรถยนต์ที่ใช้เพื่อการคมนาคมขนส่งโดยปกติ เพื่อประโยชน์ในการยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สิ่งปลูกสร้างได้มีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาของที่อยู่อาศัยได้มีหลากหลายมากขึ้น โดยที่อยู่อาศัยไม่จำเป็นต้องมีการปลูกสร้างลงบนที่ดิน ฝังลงดิน หรือยึดติดตึกรังถาวรเสมอไป ได้แก่ รถบ้านเคลื่อนที่ (Recreational Vehicle , Mobile Home, Caravan) ใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและหาประโยชน์อื่นใด รถบ้านประเภทนี้ได้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น เช่น บริการสาธารณะ ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น อีกทั้งยังมีการทิ้งขยะ ปล่องน้ำเสีย ปล่องก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งสร้างมลภาวะให้แก่ท้องถิ่นมากกว่ารถทั่วไป ปัจจุบันถูกจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 โดยรถบ้านเคลื่อนที่ อยู่ในประเภท รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) และรถพ่วง (รย.16) ทั้งนี้รถบ้านเคลื่อนที่ทุกประเภท ถูกจัดเก็บภาษีอัตราเดียวกับรถยนต์ที่ใช้ในการคมนาคมหรือขนส่งทั่วไปที่ไม่ได้ถูกดัดแปลงมาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit Principle) เพราะมีลักษณะการใช้ประโยชน์จากบริการสาธารณะของท้องถิ่นมากกว่ารถที่ใช้ในการคมนาคมหรือขนส่งโดยปกติแต่กลับถูกจัดภาษีในอัตราเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีและปัญหาการตีความสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

1. ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี

การจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ (Recreational Vehicle , Mobile Home, Caravan) สร้างความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีและสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมมากขึ้น เพราะรถบ้านเคลื่อนที่ที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย รีสอร์ท และคาเฟ่ ซึ่งสามารถสร้างรายได้และประโยชน์ให้กับเจ้าของสินทรัพย์ แต่กลับถูกจัดเก็บภาษีในอัตราคงที่ที่ต่ำ ไม่สัมพันธ์กับการได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะของท้องถิ่น และยังสร้างมลภาวะให้แก่ท้องถิ่นจากการทิ้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ อีกทั้งยังไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้เนื่องจากไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากรถบ้านเคลื่อนที่ได้ ไม่สอดคล้องกับหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit Principle) และหลักความเป็นธรรม (Fairness Principle) กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับประโยชน์มากและมีความสามารถในการเสียภาษีมากย่อมควรต้องเสียภาษีมากขึ้น นอกจากนี้ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจากรถบ้านเคลื่อนที่ ที่ต่ำจะสร้างความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนทั่วไปที่ถูกจัดเก็บภาษีจากสิ่งปลูกสร้างอื่นที่มีลักษณะสามารถเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ เนื่องจากเมื่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีความไม่ชัดเจนต่ออาศัยการตีความ ซึ่งขึ้นอยู่กับอำนาจและดุลยพินิจของเจ้าพนักงานแต่ละท่าน ซึ่งในแต่ละกรณีที่มีการวินิจฉัยไม่ได้มีกฎเกณฑ์ มาตรฐานหรือหลักประกันใดที่สามารถรับรองได้ว่าทุกกรณีจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน ทำให้ผู้เสียภาษีได้รับภาระภาษีที่แตกต่างกันตามดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน สุดท้ายนี้ การจัดเก็บภาษีของรถบ้านเคลื่อนที่ที่ไม่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นแต่กลับสร้างรายจ่ายให้กับในการจัดสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และการกำจัดขยะ เป็นต้น กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเสียงบประมาณที่สูงขึ้นจากการใช้บริการสาธารณะของผู้ใช้รถบ้านเคลื่อนที่ที่เข้ามาในพื้นที่

2. ปัญหาการตีความสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ปัญหาความไม่ชัดเจนของคำนิยามส่งผลให้เกิดปัญหาการตีความ สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ ตาม มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่ขาดการกำหนดลักษณะเฉพาะทางกายภาพหรือคุณสมบัติของทรัพย์สินนั้น ๆ เช่น ลักษณะการเคลื่อนที่ของสิ่งปลูกสร้างอื่น เมื่อคำนิยามของกฎหมายมีความไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดข้อสงสัยในถ้อยคำของกฎหมายจึงนำไปสู่การตีความกฎหมาย ซึ่งการตีความกฎหมายนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าทรัพย์สินใดที่เข้าข่ายเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อีกทั้งกฎหมายภาษีอากรเป็นกฎหมายมหาชน ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในฐานะที่รัฐเป็นผู้ปกครองที่มีอำนาจบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้การตีความกฎหมายภาษีอากรต้องตีความโดยเคร่งครัด กล่าวคือ กรณีที่ “คำใดไม่มีการบัญญัติความหมายไว้เป็นพิเศษ” จะตีความหรือขยายความคำนั้นให้มีความหมายเป็นอย่างอื่นไม่ได้

จากการศึกษาของผู้เขียนพบว่า รถบ้านเคลื่อนที่มีองค์ประกอบความเป็นสิ่งปลูกสร้างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม ที่เข้าข่ายการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยพิจารณาจาก 4 องค์ประกอบเทียบเคียงได้จากแพ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่

(1) ประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์

ประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์ถือเป็นสาระสำคัญในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง นั่นคือการเข้าอยู่อาศัย หรือใช้สอย หรือใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมได้ รถบ้านเคลื่อนที่ชนิดรถพ่วงถูกสร้างและดัดแปลงขึ้นมาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์เช่นเดียวกับแพ

(2) ลักษณะการไม่ติดตังลงบนพื้นดิน

รถบ้านเคลื่อนที่มีลักษณะที่ไม่ติดตังกับพื้นดิน มีโครงสร้างคล้ายกับโรงเรือนคือ มีหลังคาคลุม มีการกั้นฝา มีความแข็งแรง มั่นคง เช่นเดียวกับเรือนแพ สิ่งปลูกสร้างทั้งสองชนิดนี้มีวิธีการสร้างแตกต่างจากโรงเรือน ตึก อาคาร โดยทั่วไป คือ ไม่ได้ปลูกหรือฝังเสาลงในดิน ดังนั้นลักษณะการติดตังกับพื้นที่ดินก็ไม่น่าใช่สาระสำคัญ เพราะแพก็อยู่ในข่ายการเสียภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่สามารถเทียบเคียงได้กับบ้านเดี่ยว (รหัส 100) ตามบัญชีเปรียบเทียบโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของกรมธนารักษ์

(3) ลักษณะการเคลื่อนที่

รถบ้านมีลักษณะที่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่นเดียวกับแพซึ่งเป็นสิ่งปลูกสร้างมีลักษณะลอยอยู่บนน้ำและสามารถเคลื่อนที่ได้ สิ่งที่แตกต่างกันคือรถบ้านตั้งและใช้ประโยชน์ทางบก ในขณะที่แพตั้งและใช้ประโยชน์ทางน้ำ อย่างไรก็ตาม ทรัพย์สินทั้งสองประเภทนี้สามารถเข้าอยู่อาศัยและใช้สอยได้เหมือนกัน

(4) การได้รับประโยชน์จากสาธารณูปโภคและทรัพยากรในท้องถิ่น

รถบ้านเคลื่อนที่และแพได้รับประโยชน์สาธารณูปโภคและทรัพยากรท้องถิ่น เช่น บริการสาธารณะของรัฐที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดเก็บขยะ เป็นต้น

จากองค์ประกอบดังกล่าวทำให้ผู้เขียนจึงขอมีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) ให้ รถบ้านเคลื่อนที่ทุกประเภทที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ ถือเป็น “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น” ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กล่าวคือ คำว่า “สิ่งปลูกสร้างอื่น” ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ควรบัญญัติให้รวมถึง ยานพาหนะซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ไม่ว่าจะมีเครื่องยนต์หรือไม่ด้วย

(2) ให้กรมธนารักษ์ดำเนินการประเมินมูลค่างานรถบ้านเคลื่อนที่โดยถือเสมือนเป็น “สิ่งปลูกสร้างอื่น” ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

(3) ให้มีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะของรถบ้านเคลื่อนที่ให้ชัดเจน ในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 เพื่อประโยชน์ในการจำแนก รถบ้านเคลื่อนที่ ออกจากรถยนต์ทั่วไปที่ใช้เพื่อการคมนาคมขนส่งโดยปกติ และเพื่อความชัดเจนในการยกเว้นภาษี

(4) ให้รถบ้านเคลื่อนที่ที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้รับการยกเว้นจากการจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ (รถเฉพาะกิจมอเตอร์โฮม) ที่อยู่ในประเภทรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) และรถพ่วง (รย.16) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการจัดเก็บภาษีซ้อนบนทรัพย์สินเดียวกัน

(5) ให้ภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ทุกประเภท (Recreational Vehicle , Mobile Home, Caravan) เมื่อเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแล้วสามารถนำหลักฐานการเสียภาษีมาขอแสดงเพื่อต่อภาษีรถยนต์ รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน (รย.1) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน (รย.2) รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3) และรถพ่วง

(รย.16) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกอบกับพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ณ สำนักงานขนส่งจังหวัดได้ทันที

(6) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรถบ้านเคลื่อนที่มีหน้าที่ยื่นจดทะเบียนเพื่อเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามภูมิลำเนาที่ใช้ประกอบการหรือภูมิลำเนาของเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

(7) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บภาษีรถบ้านเคลื่อนที่ตามอัตราก้าวหน้า เช่นเดียวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะใช้ประโยชน์ของรถบ้านเคลื่อนที่ กล่าวคือ การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ได้แบ่งการลักษณะการใช้ประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ที่ดินเกษตรกรรม
2. ที่อยู่อาศัย
3. อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม
4. ที่ดินรกร้างว่างเปล่า

(8) หากค้างชำระภาษีอากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจแจ้งต่อสำนักงานขนส่งจังหวัดเพื่อห้ามใช้รถยนต์ดังกล่าวหรือห้ามดำเนินการใด ๆ ทางทะเบียนและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการตามมาตรการบังคับเพื่อการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อเสนอแนะข้างต้นจะได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายคำนิยาม “สิ่งปลูกสร้าง” ให้ครอบคลุมรถบ้านเคลื่อนที่และแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามข้อเสนอแนะข้างต้นโดยเร็ว

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ, ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร2564 (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้ว การพิมพ์, 2563), หน้า2.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน2565), หน้า18.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน2565), หน้า19.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน2565), หน้า57.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน2565), หน้า115.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน2565), หน้า114.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน2565), หน้า103.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน2565), หน้า92.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, คำอธิบายกฎหมายมหาชนว่าด้วยการคลังและภาษีอากร, หน้า 103-104.

ศุภลักษณ์ พิณีจกวาดล, คำอธิบายภาษีโรงเรือนและที่ดิน (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), หน้า 42.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, รถบ้าน[ออนไลน์], 28 กันยายน 2564. แหล่งที่มา<https://th.wikipedia.org/wiki>

องค์การบริหารส่วนตำบลอินทประมูล., คู่มือการชำระภาษีท้องถิ่น[ออนไลน์],30 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา <https://intapramul.go.th/public/list/data/detail/id/1517/menu/1208/page/1>

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562[ออนไลน์], กันยายน 2562, แหล่งที่มา http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?_mode=detail&ebookId=2277&random=1601926893148

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สรุปคำถามคำตอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 [ออนไลน์] 2 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา <http://www.dla.go.th/index.jsp>

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, หนังสือ ที่ กค 1005/สนภ./98/2564 ลงวันที่ 22 เมษายน 2564 เรื่องคำปรึกษาหรือคำแนะนำของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง, หน้า1.

ศรีษฐา ดาราสร, “การค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายกับการเปิดเผยรายงานการประชุมของรัฐสภา (ตอนที่ 1)”, วารสารจตุลนิตี, หน้า47-49.

มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, เรือนไทยภาคกลาง – เรือนแพ [ออนไลน์], 25 มีนาคม 2552, แหล่งที่มา: <http://www.openbase.in.th/node/10428>

กฎหมาย

มาตรา 137 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 138 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 139 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 140 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 141 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 142 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 143 แห่งประมวลแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 283 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ตอนที่6 สิ้นค้ารถยนต์

มาตรา29 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

พิกัดอัตราศุลกากร ประเภท8716.10.00 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

พิกัดอัตราศุลกากร ประเภท 8703.21.14 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

มาตรา 41 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

มาตรา32 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

มาตรา4 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522

มาตรา23 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา85 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา4 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา71 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา86 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา87 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา 2 พระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ. 2562

มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนและที่ดิน พ.ศ. 2475

มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

คำพิพากษา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1724/2513

ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ยกเว้นภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 70)

ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการกำหนดสีและลักษณะของรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ.2549

ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการกำหนดสีและลักษณะของรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ.2549 ภาคผนวก ข

เล่ม137 ตอนพิเศษ126 ง, ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ข้อ2, 29 พฤษภาคม2563, หน้า18.

วิทยานิพนธ์

สุภาพร ยงสุวรรณกุล, “แนวทางในการปรับปรุงกฎหมายภาษีทรัพย์สิน,” (ปริญญามหาบัณฑิต หลักสูตรปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 10.

ภราธร วิเชียรเนตร, “ภาษีประจำปีรถยนต์และค่าธรรมเนียมการใช้ถนน,” (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), หน้า 10.

ธานินทร์ กรีวิเชียร และวิชา มหาคุณ, "การตีความกฎหมาย" (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 439.

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์, ภาษีอากรในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย (สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), หน้า 164.

แหล่งข้อมูลภาษาอังกฤษ

Raphael Zeder. The Four Canons of Taxation [ออนไลน์]. 28 เมษายน 2562. แหล่งที่มา <https://quickonomics.com/the-four-canons-of-taxation/>

ValleyStream Media, History of the Vardo Gypsy Caravan [online], 15 กันยายน 2565. แหล่งที่มา <https://web.archive.org/web/20210522171023/http://gypsywaggons.co.uk/varhistory.htm>

Robin Flinchum, Inside a cover wagon [online], 13 มีนาคม 2553. แหล่งที่มา <https://www.richardbealblog.com/inside-a-covered-wagon/>

Andrew Woodmansey, 1910 not the year the US RV was born [online], 30 มกราคม 2564, แหล่งที่มา <https://www.rvhistory.com/post/was-1910-the-year-the-us-rv-was-born>

RV Hotline RV Trader, RV from 1951 to 1960 [online], 15 กันยายน 2565, แหล่งที่มา <https://www.rvhotlinecanada.com/history/1951-1960/>

David Parnell ,What is the Difference Between Class A, B and C Motorhomes? [online], 30 มิถุนายน 2565, แหล่งที่มา <https://trailandsummit.com/what-is-the-difference-between-class-a-b-and-c-motorhomes/>

Bryan A. Garner, Black's Law Dictionary, 11th ed. (United State of America, 2019)

A framework or construction with elements identifiable giving stability and form and able to resist strains and stresses.

A structure or edifice erected by the hand of man, composed of natural materials, as stone or wood, and intended for use or convenience. *Truesdell v. Gray*, 13 Gray (Mass.) 311; State

Truck camper magazine, *Truck Campers: To go anywhere, Camp anywhere, Tow Anything RV*[online], 23 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.truckcampermagazine.com/truck-campers/>

Legislation.gov.uk, *Local Government Finance Act 1992*[Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/14/contents>

Legislation.gov.uk, *Local Government Finance Act 1992 Chapter1 Section3*, [Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/14/section/3>

Government UK, *How domestic properties are assessed for Council Tax bands* [Online], 17 March 2022, Available from: <https://www.gov.uk/guidance/understand-how-council-tax-bands-are-assessed#council-tax-bands-in-england-based-on-1-april-1991-values>

Legislation.gov.uk, *Caravan Sites and Control of Development Act 1960*[Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Eliz2/8-9/62>

Static Trader, *Do I Have To Pay Council Tax on My Static Caravan as a Holiday Home* [Online], 24 November 2022, Available from: <https://statictrader.com/do-i-have-to-pay-council-tax-on-a-static-caravan/#>

Government UK, *Internal features for motor caravan* [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.gov.uk/government/publications/registering-a-diy-caravan/converting-a-vehicle-into-a-motorhome>

Government UK, *Vehicle Tax rates* [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.gov.uk/vehicle-tax-rate-tables/rates-for-motorhomes>

The Florida Senate, *193.075 Mobile homes and recreational vehicles* [Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.flsenate.gov/Laws/Statutes/2018/0193.075>

Florida Department of Revenue, Taxation of Mobile Homes in Florida [Online], August 2022, Available from: https://floridarevenue.com/Forms_library/current/gt800047.pdf

Thomson Reuters, California Code, Health and Safety Code - HSC § 18010 [online], 1 January 2019, Available from: <https://codes.findlaw.com/ca/health-and-safety-code/hsc-sect-18010/>

The Florida Senate, 320.015 Taxation of mobile homes [Online], 5 November 2022, Available from: <https://www.flsenate.gov/Laws/Statutes/2022/320.015>

Office of the treasurer tax-collector Riverside County California, Mobile home Property Tax Information [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.countytreasurer.org/TaxCollector/PropertyTaxFrequentlyAskedQuestions/MobileHomePropertyTaxesFAQ.aspx>

Department of Motor Vehicle, 6.055 Recreational Vehicles [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.dmv.ca.gov/portal/handbook/vehicle-industry-registration-procedures-manual-2/new-vehicles-sold-by-california-dealers/recreational-vehicles/>

Department of Motor Vehicle, Types of Rvs [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.dmv.ca.gov/portal/handbook/recreational-vehicles-and-trailers-handbook-2011/types-of-rvs/>

Office of the treasurer tax-collector Riverside County California, Mobilehome Property Tax Information [Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.countytreasurer.org/TaxCollector/PropertyTaxFrequentlyAskedQuestions/MobileHomePropertyTaxesFAQ.aspx>

Kerry Zias, California Mobile Home Property Tax Laws [Online], 11 December 2018, Available from: <https://homeguides.sfgate.com/california-mobile-home-property-tax-laws-50896.html>

Department of Motor Vehicle, Registration fees [Online], 7 November 2022, Available from: <https://www.dmv.ca.gov/portal/vehicle-registration/registration-fees/>

EverQuote, California Used Car Sales Tax & Fees [Online], 10 October 2019, Available from: <https://www.everquote.com/california/buying-selling-autos/used-car-taxes-fees/>

Office of the treasurer tax-collector Riverside County California, Mobilehome Property Tax Information[Online], 6 November 2022, Available from: <https://www.countytreasurer.org/TaxCollector/PropertyTaxFrequentlyAskedQuestions/MobileHomePropertyTaxesFAQ.aspx>

ที่มารูปภาพประกอบเอกสารศึกษา

<https://www.thormotorcoach.com/>

<https://www.outsideonline.com/outdoor-gear/cars-trucks/best-trailers-2021/>

<https://www.deejaytrailers.com/New-Inventory-2022-Palomino-Truck-Camper-Backpack-Truck-Camper-Hard-Side-HS-750-Havelock-Ontario-10185057>

<https://www.highlandridgerv.com/rvs/travel-trailers/2022-open-range-travel-trailers/>

<https://blog.campersinn.com/blog/top-2020-pop-up-campers>

<https://nucamprv.com/tag-trailer-2020/>

<https://campaddict.com/hybrid-travel-trailers/>

<https://www.highlandridgerv.com/rvs/fifth-wheels/2022-open-range-fifth-wheels/>

<https://www.apklas.com/>

http://www.photoontour.com/History/old_photos_page7_BKK2.htm

<https://www.howtolookatahouse.com/Blog/Entries/2018/6/what-is-a-mobile-home-rp-sticker.html>

<https://rvlife.com/park-model-rv/>

<https://pae-peeton.com/>

<https://throttlebias.com/rv-types/best-insulated-travel-trailers/>

<http://www.hamanan.com/tour/kanchanaburi/songgarianoi/songgarianoi4.jpg>